

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Spravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3036.
Izdatništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3036.
Podružnice: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštnem črt. zavezu: Ljubljana
št. 11.345 — Praha čisto št. 130.
Wien, Nr. 305.342.

Izjava ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—, za imenovanje Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafova ulica št. 54.
Telefon št. 3072 in 3084; pomoči tudi št. 3034.
Recepti se ne vračajo.

Ljubljana, 21. aprila.

Nesreče nad Bolgarijo se še kopičijo

Snoči je besnel že tretji katastrofalni potres

Grozne slike razrušenja v Plovdivu in okolici. — Samo v mestu 1800 hiš porušenih, 2000 močno poškodovanih. — K potresu še nalivi in mraz. — Škoda gre v milijarde.

Sofija, 21. aprila s. Mesto Plovdiv kaže strašno sliko. Nekateri mestni deli so popolnoma razrušeni. Najbolj prizadeti so katoliški, armenski, uradniški industrijski in delavski deli, ki ležijo v bližini kolodvora. Ti deli mesta izgledajo, kakor da so bili obstreljevani. Pod milim nebom so prirejena obvezovališča ter postavljene kuhinje, ki skrbijo za prehrano. Večina prebivalcev prebiva na prostem, kjer si je postavila improvizirane šotore iz odelj, preprog in zastorov. Vojaška uprava namreč ni mogla dati ljudstvu vojaških šotorov, ker jih je velika množina zgorela v nekem vojaškem skladišču, kjer je nastal zaradi potresa požar, ki je naredil samo tu pol milijona levov škode.

Se bolj žalosten je pogled na okoliške vasi, ki so skoraj do zadnje hiše porušene. Prebivalstvo je zbežalo v gore. Živina je ostala večji del še priklenjena med razvalinami.

Po uradnih podatkih je bilo v Plovdivu razrušenih 1800, močno poškodovanih pa 2000 hiš. V mestu samem je 35 mrtvih, 150 težko in 200 lahko ranjenih. Po okoliških vaseh leži 70 mrtvih in 260 težko ranjenih.

Prebivalstvu, prizadetemu od potresa, preti sedaj še druga nesreča. Po vsej južni Bolgariji močno dežuje ter vlada velik mraz. Mnogi ranjeni, ki so jih nastanili v šotorih, so zaradi tega oboleli in v zadnjih dneh pomrli.

Listi poročajo o vedno večjem številu mrtvih in ranjenih. Pomožno akcijo je poleg vlade uvedel tudi mednarodni Rdeči križ. Potresni sunki v okolici Plovdiva se še vedno ponavljajo.

Tekom predvčerajšnjega in včerajšnjega dneva so zabeležili 14 novih sunkov. Škoda znaša več milijonov levov.

Za prehrano prebivalstva skrbi vojska. Železniški promet je na mnogih krajih prekinjen, ker so poškodovane železniške proge.

Med prebivalstvom v Sofiji in drugih krajih vlada panika, ker se povsod boje novih potresov. Nervoznost je splošna.

Zopet nov hud potres

Beograd, 21. aprila p. Po vestih iz Sofije je bil v okolici Plovdiva nocil med 8. in 9. uro nov katastrofalni potres. Podrobnejših poročil še ni.

Pomožna akcija v Jugoslaviji

Beograd, 21. aprila p. Beograjski tisk objavlja poziv skupine intelektualcev za uvedbo akcije, da bi se v naši državi pričeli pobirati prispevki za prebivalstvo v Bolgariji, ki je bilo prizadeto od katastrofalnih potresov. Ta skupina javnih delavcev naglašja, da je treba pomagati bolgarskemu narodu, ki nima nobene zveze z banditi, ki vpada jo v naše ozemlje.

Pomoč Češkoslovaške.

Praga, 21. aprila h. V svesi s težko katastrofo, ki je zadela Bolgarijo s zadnjimi potresi, so češkoslovaški Rdeči križ in druga društva izdala proglase, v katerih pozivajo za zbiranje prostovoljnih prispevkov za prizadeto prebivalstvo. Zunanje ministrstvo je sporazumno s ministrstvom za socialno politiko dalo poslanstvu v Sofiji navodila, glede pomoči za češkoslovaške državljane, ki jih je zadela katastrofa.

Vukičevićeva demonstracija v Vel. Bečkereku

Predsednik vlade bo danes oficijelno otvoril borbo proti radikalskim nezadovoljnejšem. — Program vlade mesto v Narodni skupščini — na bečkereškem trgu. — Aca Stanojević in radikalski glavni odbor. — Sestanek Narodne skupščine

Beograd, 21. aprila p. Predsednik Narodne skupščine dr. Perić je izjavil danes novinarjem po konferenci, ki jo je imel v predsedništvu vlade, da se bo parlament sestel v četrtek 26. t. m. ob 10. dopoldne z dnevnim redom: zakon o golobih pismonoših.

V ostalem se v političnih krogih govori edino o protiakciji Velje Vukičevića proti glavnemu odboru radikalne stranke. Nocoj ob 6. je odpotoval predsednik vlade Vukičević v spremstvu ministrov Stankovića, Kujundžića in Simonovića ter večjega števila policaj-radikalnih poslancev v Vel. Bečkerek, kjer se vrši jutri šod, na katerem hoče Vukičević napasti svoje radikalske protivnike, predvsem pa dr. Ninčiča. Policija že več dni organizira udeležbo ter priganja ljudi, da pridejo na šod.

Nocoj je dospel v Beograd podpredsednik glavnega odbora radikalne stranke Aca Stanojević. Vladinovci trdijo, da Aca Stanojević ne odobrava postopanja glavnega odbora NRS in utemeljuje to trditev z zavlačevanjem končne redakcije znane spomenice, ki jo hoče izdati glavni odbor na radikalni poslanski klub. Radikalni nasprotniki sedanega režima pa zagotavljajo, da se spomenica samo zaradi tega še ni izdala, ker so čakali na prihod Ace Stanojevića kot prvega podpredsednika glavnega odbora. Danes so v Beograd dospel tudi mnogi radikalni poslanci, ki se pritožujejo nad sedanjim režimom. Posebno srdit je poslanec Vazilija Trbić, ker mu je policija razglasila šod v Prilepu, o čemer je danes vložil v Narodni skupščini interpelacijo na predsednika vlade.

Od 1. do 2. popoldne je imel predsednik vlade Vukičević konferenco z dr. Lazo Markovičem, ki je pozneje izjavil novinarjem, da jutrišnji šod Vukičevića v Vel. Bečkereku ni naperjen proti dr. Ninčiču, temveč bo na njem Vukičević samo odgovoril na kritike in obtožbe opozicije in očrtal program vladnega dela. Ta izjava je izzvala obli smeh, ker se ve, da je mesto za razračunavanje g. Vukičevića z opozicijo Narodna skupščina, ne pa — Vel. Bečkerek. Zanimivo je, da trdi dr. Marković, da glavni odbor radikalne stranke, čigar član je tudi on, ne vodi nobene boja proti Velji Vukičeviću. Znano je, da dela dr. Laza Marković na to, da bi se dosegla med vlado in glavnim odborom radikalne stranke po-

ravnava. Sočel po razpoloženju v radikalnih poslanskih krogih pa se akcija dr. Laze Markovića ne bo posrečila. Radikalni poslanski klub bo imel svojo sejo 30. t. m. Radikalni nezadovoljneži izjavljajo, da bodo tokrat odtrkali nastopili proti Velji Vukičeviću in njegovemu režimu. Nocoj se je vršila seja glavnega odbora NRS pod predsedstvom Ace Stanojevića. Na tej seji se je prečitela spomenica, ki bo izročena radikalnemu poslanskemu klubu in ki vsebuje poleg drugega tudi poročila organizacij radikalne stranke o anacionalnem delu sedanje vlade. Sejo glavnega odbora je otvoril g. Aca Stanojević s čitanjem spomenice. Pred sejo je imel Aca Stanojević sestanek z Veljo Vukičevićem. Zanimivo je, da se v vrstah radikalnih nezadovoljnežev članov glavnega odbora trdi, da bo Aca Stanojević predložil omenjeno spomenico tudi kralju.

Preselitev OUZD v Beograd odgodena

Zagreb, 21. aprila r. V Zagrebu se je včeraj vršila seja ravnateljstva osrednjega urada za zavarovanje delavcev na kateri so razpravljali o vprašanju preselitve centralne uprave v Beograd. Predlog, da se centralna uprava preseli v Beograd, je bil odbit s 13 glasovi proti 8. Za preselitev v Beograd so glasovali vsi beograjski delegati a iz Zagreba gg. Vrbavac in Vuković.

Pogajanja med hišnimi lastniki in najemniki

Zagreb, 21. aprila. r. V Zagrebu bi se morala predvčerajšnjim nadaljevati pogajanja med hišnimi posestniki in najemniki. Pred sejo pa je predsednik Društva hišnih posestnikov g. Čačković nenadoma izjavil predsedniku Društva hišnih najemnikov g. Kurelcu, da so vsa nadaljna pogajanja v Zagrebu prekinjena in, da se bodo nadaljevala v Beogradu. Takol nato se je vršila seja Društva hišnih najemnikov, s katere je g. Kurelec telefonično obvestil ministra socialne politike o pogajanjih med hišnimi posestniki in najemniki. V teku pogajanj so hišni posestniki izjavili, da pristanejo na zalato pariteto plačevanja. Ker se bodo nadaljnje seje vršile v Beogradu, je g. Kurelec prosil ministra g. Radovića, naj on predseduje tem sejam. Včeraj popoldne so odpotovali v Beograd delegati hišnih najemnikov iz Zagreba, Ljubljane in Solita.

Palet ameriških letalcev preko severnega tečaja

Ameriška letalca Wilkins in Eylon sta v 21 urah priletela iz Alaske na Spitzberge preko severnega tečaja.

Oslo, 21. aprila s. Po poročilu »Tagbladetta«, ki se z druge strani še ne potrjuje, sta letalca Wilkins in Eylon v 21. urah priletela iz Alaske na Spitzberge.

Oslo, 21. aprila g. Ameriškim letalcem Wilkinsu in Eylonu, ki sta pred 6 dnevi startala iz Point Barro-

wa na Alaski, se je posrečilo pred 5 dnevi pristati v Green Harbourju na Spitzbergh. Sele po 5-dnevem iskanju sta našla letalca norveške kolonije. Polet iz Point Barrowa na Svalbard čez severni tečaj je trajal 21 ur. S tem je letalo tretjič preletelo severni tečaj.

„Bremen“ poleti v torek v Newyork

Težkoče s startom »Bremena«. — Velike priprave za svečan sprejem prekoceanskih letalcev v Newyorku.

Newyork, 21. aprila s. Iz Murraybaia se poroča, da sta letalca Balchen in Bennet ob 6. zjutraj ameriškega časa startala s Fordovim trimotorskim letalom na Greenly Island. Na krov sta vzela 60 galonov benčina, ki je določen za »Bremen« in bo zadostoval, da bo letalo lahko poletelo iz Greenly Islanda preko Murraybaia v Newyork. Kakor poroča »Canadian Press« iz Lake St. Agnesa, je letalec Bennett obolet ter moral ostati v postelji. Start njegovega letala na Greenly Island je bilo treba zaradi tega za nedoločen čas odgoditi.

Newyork, 21. aprila s. Herta Junkers je podala ameriškemu časopisju izjavo, v kateri pravi, da bo »Bremen« odletel v Newyork tako, da se bo stotnik Köhl sam dvignil na startnem prostoru, ki je dolg 100 m

in so ga posebej zato pripravili. Na to bo Köhl pristal na trdnem ledu v morskem ozlj pri Greenly Islandu. Fitzmaurice in Hühnefeld bosta nato stopila v letalo ter skupno s Köhlom nadaljevala polet do Murraybaia. Računati je, da bo »Bremen« ako bodo vremenske prilike ugodne, v torek priletela v Newyork. Mesto se že sedaj pripravlja na svečan sprejem. Skoraj povsod visijo ameriške, irske in nemške državne zastave.

Berlin, 21. aprila. g. Iz Braunschweiga poročajo, da je tamkajšnja tehnična visoka šola imenovala stotnika Köhla, ki je vodil »Bremen« preko Oceana, v priznanje njegovih zaslug za častnega doktorja, inženjerja tega zavoda. Tudi neko cesto bodo, sliče no kakor po letu Chamberlina, imenovali po Köhlu.

Pred zaključitvijo italijansko-grške pogodbe

Poset italijanskega drž. podtajnika Grandija v Atenah. — Podpis italijansko-grške pogodbe.

Atene, 21. aprila gd. »Helleniki« poroča, da bo prisel italijanski državni podtajnik za zunanje zadeve Grandi koncem maja v Atene, da vrne obisk grškega zunanjega ministra Mihalakopulosa v Rimu. Grandi bo ostal nekaj dni v Atenah, da nadaljuje pogajanja, ki so se pričela v Milanu. V diplomatskih krogih pripisujejo temu obisku velik pomen. Po naziranju političnih krogov ni izključeno, da bo v času Grandijevega obiska podpisana Italijansko-grška pogodba. Ob istem času naj bi tudi 300 mladih fašistov obiskalo Grčijo. Zunanji minister Mihalakopulos je izjavil, da ne ve ničesar o Grandijeve obisku. Atenski listi označujejo »Hellenikovo« vest za preuranjeno. V diplomatskih krogih pripominjajo, da niti Grčija niti Italija ne smatrat, da je podpis pogodbe med obema državama nujen.

Zunanji minister Zaleski o odnošajih Poljske napram Italiji

Poljski zunanji minister o svojem potovanju v Rim. — Sorodnost poljske in italijanske zunanje politike.

Varšava, 21. aprila. g. Zdravstveno stanje maršala Piłsudskega se je toliko zboljšalo, da je mogel sprejeti zunanjega ministra Zaleskega. Zaleski je podal izbrpno poročilo o svojem bivanju v Rimu.

Varšava, 21. aprila. h. Zunanji minister Zaleski, ki se je nocoj iz Rima vrnil v Varšavo, je izjavil v intervjuju z zastopnikom oficijelne »Epoke« o svojem potovanju v Rim med drugim, da je z uspehi tega potovanja zelo zadovoljen. V Rim je šel v glavnem zaradi tega, da obnovi svoje osebne odnose napram Mussoliniju. Poljska živi že desetletja v dobrih odnošajih z Italijo in zunanjemu ministru je bilo na tem, da te od-

nošaje po možnosti še bolj utrdi. Minister je z zadovoljstvom ugotovil, da greta Italijanska in poljska politika v glavnih točkah po isti poti in da obe državi želita vzdrževati in ohraniti mir. Ko mu je zastopnik omenil, da je inozemski časopisje označeval njegov obisk v Rimu kot prehod v novo zunanjo politiko, je minister izjavil, da so te trditve popolnoma neutemeljene. Italija ima med drugim velik interes na poteku pogajanj med Poljsko in Litvo. Glede razmerja Poljske do Male antante je Zaleski opomnil zastopnika na svoj intervju s rumunsko agencijo »Radara«, kjer je vse bojazni odločno demantiral.

Napeč politični položaj v Rumuniji

Rumunski princ Karel se ne misli odreči pravicam do prestola. Borba rumunske opozicije proti Bratianovi vladi.

Bruselj, 21. aprila. g. Rumunski princ Karel je prisel semkaj in namerava dalje časa ostati v mestu. Eden izmed njegovih spremljevalcev je izjavil listu »Libre Belge«, da je princ zapustil Francijo, ker je moral tamkaj preveč trpeti zaradi nasprotne stališča vlade in časopisja. Tudi ne odgovarja resnici, da je princ lahkoživec. Princ Karel se ni opustil želje po rumunskem prestolu. Rumunije ni zapustil zaradi ljubavnih dogodbinih, temveč zaradi političnih nasprotstev med Bratianom in njegovim očetom. V Rumuniji postavlja narodna kmečka stranka g. Mania še vse nade nanj.

Bukarešta, 21. aprila. g. »Adevărul« objavlja razgovor s predsednikom narodne kmečke stranke Maniom o ljudskem zborovanju v Albi Juliji, o katerem se v Rumuniji mnogo razpravlja. Maniu je izjavil, da vladna prepoved tega zborovanja po zakonu ni utemeljena in jasno kaže, da se vlada čuti slabo. Maniu je prepričan, da hoče vlada prisiliti na ljudske množice in jih prestrašiti, da bi se ne udeležili zborovanja v Albi Juliji. Uspeh vladne akcije bo ta, da se bodo v Albi Juliji kljub vladni prepovedi zbrale velike množice ljudstva.

Boj Egipta za svojo samostojnost

Egiptska vlada odklanja angleško jamstvo za neodvisnost Egipta. — Angleški tisk proti svobodnejšemu zborovalnemu zakonu v Egiptu.

London, 21. aprila. (be.) Egiptski ministrski predsednik Nahaas paša je izjavil, da egiptska vlada definitivno odklanja priznanje angleške deklaracije iz l. 1922, češ, da je bil Egipt od nekdaj neodvisen in da ni treba njegove neodvisnosti še proglasiti. Egipt ni bil nikdar del britskega imperija in radi tega je tudi nepotrebno, da jamči angleška država njegovo neodvisnost.

London, 21. aprila. (lo.) Semkal je dospel tekst zakonskega načrta o zborovanjih, ki se nahaja pred egiptovskim senatom in ki ga angleško časopisje zelo neugodno komentira. Ko je egiptovska vlada odklonila načrt angleško-egiptovske pogodbe, o kateri sta se pogajala Sarvat paša in angleški zunanji minister Austen Chamberlain, je angleška vlada izjavila v svojem komunikatu, da se Anglija ne more odreči odgovornosti varovanja inozemskih interesov v Egiptu in da ne more dovoliti, da bi te interese ogrožala egiptovska zakonodaja. Sedanji zakonski načrt, pravi angleško časopisje, bi olajšal politično agitacijo in oslabil tiste, ki imajo skrbeti za mir in red. Med raznimi določbami zborovalnega zakona vsebuje pozornost angleških listov točka, po kateri policijski uradnik lahko šod le razpusti, ako odgovorni odbor, ki je sklical šod, to pismeno zahteva, ali ako bi bila klicena mir in red.

Nadalje določa ta člen, da se šod lahko nadaljuje, ako je bil med tem vzpostavljen mir. Posebno ostro kritizira angleško časopisje dejstvo, da so določene za demonstracije manjša kamni kakor za policijske častnike, ki bi razpustili šod. Ta zakonski načrt je napravil najslabši vtis med inozemskimi prebivalci in med egiptovsko politiko, ki bi bila na ta način prisiljena mirno gledati eventualne nemire.

»Times« piše, da hoče s omilitjem zborovalnih določb egiptovska ekstremistična stranka izzavati nemire in vreči odgovornost na egiptovsko vlado. V Egiptu živi nad 100.000 inozemcev. Imetje teh inozemcev je zelo veliko in je bilo večkrat ogroženo po lokalnih nemirih, katere so egiptске oblasti le s težavo udušile, kar bi bilo v bodoče nemogoče, ako bi postal predloženi zborovalni zakonski načrt v resnici tudi zakon.

Avstrijska zahvala.

Beograd, 21. aprila p. Avstrijska vlada je sporočila naši vladi zahvalo zaradi ustrežljivosti naših oblast napram avstrijskim letalcem, ki so bili že ponovno prisiljeni pristati na našem ozemlju.

Dr. Marinković se vrne v torek

Beograd, 21. aprila p. Po poročilu iz Zeneve bo zunanji minister dr. Voja Marinković odpotoval jutri zvečer v Beograd, kjer pričakujejo njegovega prihoda za torek. V političnih krogih, zlasti v demokratskih računajo, da bo g. Marinković po svojem povratku razvil večjo politično aktivnost in zlasti delal na to, da zagotovi demokratom večji vpliv v vladi. V demokratskih krogih se naglašja, da izgubila demokratska stranka v vladi čim dalje bolj svoj vpliv, ker vodi glavne posle gospod Ljuba Davidovič, kar dr. Marinkovićevim pristajam nikakor ne konvenira.

Vsak dan nov partizanski škandal SLS

Kako je Zbornica TOI „odstranila“ ustanovitelja središke obrtno-nadaljevalne šole g. Zadravca iz uprave te šole

L. 1922. je znani prvobornik slovenskega obrtništva g. Jakob Zdravec ustanovil na lastne stroške obrtno-nadaljevalno šolo v Središču ter ji z velikim trudom oskrbel vse potrebne pripomočke. Šola je dobro uspevala in gospod Zdravec je bdel nad njo kakor nad svojim otrokom — kar je šola dejansko tudi bila. Stalno ji je pridobil novih prijateljev in podpornikov, interveniral je pri raznih zavodih in korporacijah in izdeležoval redne prispevke, dajal je inicijative, da so se vršile razne prireditve v prid šolski blaginji in tako je središka obrtno-nadaljevalna šola v splošni krizi našega obrtnega šolstva vsa ta leta sem nudila primer zavoda, ki brez skrbi vrši svoje važno delo. Obrtno-nadaljevalna šola v Središču je bila od ustanovitve menda edina šola te vrste, ki je vsako leto zaključila svoje račune brez defcita in celo z majhnimi preostanki. Samo v enem g. Zdravec ni imel uspeha: nazivlje vsemu trudu se mu ni posrečilo pridobiti šoli naklonjenosti oficijelnih klerikalcev in klerikalna posojilnica se na vse njegove prošnje ni odzvala nikdar niti s fikcijo podpore. Ves okrajni cenil zaslug g. Zadravca in smatralo se je kot po sebi razumljivo, da je gospod Zdravec bil zastopnik Zbornice TOI v upravnem odboru obrtno-nadaljevalne šole.

Odkar je last strankarstvo zastupilo najvišjo slovensko gospodarsko organi-

zacija ter je Zbornica TOI postala torišče politične špekulacije SLS, sta tudi na tem polju stvarnost in objektivnost odslovljeni. G. Zdravca so klerikalci „srečno“ izrinili iz Zbornice v največjo škodo interesov slovenskega obrtništva, sedaj so ga „odstranili“ tudi iz uprave obrtno-nadaljevalne šole v Središču, ki je v pravem pomenu besede njegova šola. Te dni je namreč imela Zbornica TOI znova imenovati svojega zastopnika v šolski odbor za dobo treh let. Seveda so vsi lokalni faktorji prezentirali kot edinega kandidata gospoda Zadravca. Zbornica se je za njihove predloge zmenila kakor za lanski sneg: imenovala je za svojega zastopnika v šolskem odboru obrtno-nadaljevalne šole v Središču nekega g. Dimeca, nedavno priseljenega urarja, ki je širši javnosti popolnoma neznan in o katerem še nihče ni čul, da bi se bil zanimal za vprašanja obrtniškega napredka.

Postopanje Zbornice TOI proti g. Zdravcu je čim grde nevhvalečnosti do moža, ki si je stekel za vzgojo obrtniškega naraščaja nevenljivih zaslug. Ogromna večina obrtnikov brez razlike strank je gotovo složna z vso ostalo trezno javnostjo v obsodbi tega grdega škandala.

Klerikalno partizanstvo nam bo polagoma razkrojilo in razjedlo vse vezi solidarnosti v našem gospodarskem in socialnem življenju.

ostalem pa opozarjamo na naš današnji članek in slike z Dolenjskega... Tu je vsaka beseda odveč!

Centralizem in unitarizem

Skromna prošnja glavnemu glasilu SLS.

Moj velikonočni uvodnik in kasnejša moja polemika s „Trgovinskim glasilom“ dajeta silno posla „Slovenec“. V prvem članku hoče videti preklic centralizma, ki mu baje pripadajo, v drugem pa preklic unitarizma. Če bi bil centralist in ne samo unitarist, bi sicer bil v dobri družbi dr. Kreka, ki je, čim je pristal na jugoslovensko idejo, povdarjal, da bo morala biti Jugoslavija močno centralistično urejena. Jaz se v tej stvari s „Slovencem“ ne bom prekal, vabim ga pa, naj oba moja članka ponatisne v celoti enega poleg drugega, da si bodo njegovi čitatelji mogli objektivno, ne pa skozi njegova jezuitska zavijanja sami ustvariti sodbo. Da me še bolj prime, naj pošle, najde in ponatisne od l. 1920. naprej, ko smo se začeli pripravljati na volitve v ustavotvorno skupščino. vsaj en moj govor ali članek, kjer se zavzemam za centralistično ureditev države in proti decentralizaciji, kakor to že več let lažljivo trdi celokupno časopisje SLS. Meni je pravljubo, da „Slovenec“ svoje verne odjemalce seznanja z mojimi članki, a moja hvaležnost bo popolnejša, če jih bo objavil pošteno in brez potvorb.

Dr. G. Žerjav.

SLS in tobačne upokojenke

SLS je že pred leti vzela ljubljansko tobačno tovarno v politični zakup. Nihče se ni smel vtikati v razmere v tej tovarni, delavstvo pa, zlasti žensko, je slepo zaupalo blagoslovljenim gospodom, ki so mu obetali nebesa na zemlji. Ljudje so čakali in čakali, rešitve pa ni bilo od nikoder. Zlasti so bile razočarane staropokojenke (provizionistke), ki so s par dinarji provizije in malo dokladico morale napol živeti napol umirati. „Slovenec“ sedaj hinavsko zatrjuje, da klub SLS že ves čas „z uspehom“ zastopa te upokojenke in se norčuje iz dveh ubogih žen, ki sta prišli pred kratkim v Beograd ponižno vprašati, kdaj bodo gospodje od SLS obljubo izpolnili. Bile pa so brezsrčno zavrnjene in pretile so jima celo s silo. Naravno, da so se potem, ko jih je g. Korošec neprijazno zavrnil, jezile tudi drugi in tudi pri poslancih KDK. Tu so bile prijazno sprejete in poslanci KDK so vprašanje doklad za provizionistke spravili v finančnem odboru na razgovor. Posl. dr. Žerjav in dr. Kramer sta stavila predlog, naj se dajo provizionistkam doklade kakor drugim upokojenkam. SLS je z radikali glasovala proti temu upravičenemu predlogu. Klerikalci in sedaj seveda neprijetno, da sta se delavki na licu mesta prepričali, da klerikalci drugače govore na Viču nego delajo v Beogradu. „Slovenec“ ponosno zaključuje: „Kar se je za tobačne upokojenke dogajalo, je edino sad neutrudnega napora naših poslancev... Da, da, res je, doseglo se ni nič, in to je sad dela SLS!“

Nov avstrijsko-italijanski incident

Innsbruck, 21. aprila. D. Te dni je bil na Brennerju aretiran kurjač avstrijskih zveznih železnih voznikov, češ, da je nekega vojaka pregovarjal, naj pobegne. Italijani so aretirane železničarja odpeljali v Verono pred tamonjerno vojaško sodišče. Kakor so dognale avstrijske oblasti, je postal Fasching žrtev nekega italijanskega ovaduha. Italijani so mnenja, da bežijo južni Tirolci preko meje zaradi avstrijske agitacije.

Prelom v zagrebškem občinskem svetu

Blokaži brez delovne večine. — Ustanovitev občinskega kluba KDK.

Zagreb, 21. aprila. Na večerajšnji seji finančnega odbora mestnega sveta je prišlo do burnih prizorov in preloma med zastopniki SDS in HSS na eni in frankovsko-federalistično večino na drugi strani. Na seji se je razpravljalo izključno samo o raznih prošnjah. Ko je prišla na vrsto prošnja jugoslovenskega akademskega pevskega društva „Mladost“ za subvencijo zaradi pevске turneje v Nemčijo, se je razvila dolga diskusija, ki je po malem zavzela ogorčen političen karakter. Občinski svetniki dr. Srkulj, Peršić, dr. Miškuljin in drugi so v ostrih izjavah napadali „Mladost“, zakaj se ne nazivlje „hrvatsko“ društvo, ter so se energično izjavili proti podpori temu društvu, samo zato, ker se društvo nazivlje „jugoslovensko“.

Zopet bomba v Južni Srbiji

Beograd, 21. aprila. Iz Pribeja poročajo, da je davi tamkaj eksplozirala bomba večjega kalibra. Preiskava je dognala, da je bila bomba namenjena tamonjemnu sreskemu poglavarju, ki se je s svojimi organi nahajal na patroliranju. Detonacija eksplozije je bila strašna; popokale so vse šipe na bližnjih poslopih. Človeških žrtve ni bilo. Zločin se pripisuje bolgarskim komitom. Izvršene so bile mnogoštevilne hišne preiskave. Med prebivalstvom v mestu vlada zaradi poskušene atentata veliko ogorčenje ter bo jutri priredilo shod, na katerem bo protestiralo proti akciji bolgarskih razbojnikov.

Praška delegacija v Beogradu

Beograd, 21. aprila. P. Danes ob 3. popoldne je kralj sprejel v avdijenci praškega župana dr. Baxo. Tekom dneva je češko-slovaška delegacija odšla na grob neznanega junaka, kjer je položila venec. Češko-slovaški gostje so si za tem ogledali tudi beograjsko okolico. Popoldne so posetili etnografski muzej, kakor tudi muzej srbske žene. Ob 18. se je vršila svečanostna akademija JCL v hotelu Excelsior. Češko-slovaškim gostom je vlada priredila zvečer svečan banket.

Velika poneverba državnega denarja

Zagreb, 21. aprila. Pred več dnevi so aretirali v največji tajnosti uradnika državne blagajne Stjepana Srncea, ki je poneveril več sto tisoč dinarjev. Natančna vsota poneverbe se ni znana, ker se preiskava še vrši. Dosedaj je ugotovljeno, da je Srnce poneveril 520.000 Din.

Konferenca naše tekstilne industrije

Beograd, 21. aprila. V centrali industrijskih korporacij se je danes vršila konferenca zastopnikov tekstilne industrije vseh krajev države. Na podlagi referata dr. Gregorića je bilo sklenjeno, da se *osnuje zveza tekstilne industrije v kraljevini SHS*. Izvoljen je bil upravni odbor s predsednikom g. Vladom Lilićem. Dve mesti v odboru sta rezervirani za slovensko tekstilno industrijo. Na konferenci so razpravljali o težavah, s katerimi se ima boriti, zlasti odločno je konferenca protestirala proti novemu uslužbenemu davku.

Zastopniki tekstilne industrije zahtevajo od vlade, naj pospeša posebno pozornost interesom naše tekstilne industrije zlasti pri sklepanju trgovinskih pogodb. Resolucija naglašja, da *uvajamo mi predvsem tekstilno blago, in sicer v vrednosti dveh milijard na leto*. Pomen razvoja naše tekstilne industrije je tem večji, kar zapošljuje na desetisoče delavcev. Zato je potrebno, da vlada s temi dejeli računa in v trgovinskih pogodbah zaščiti interese naše tekstilne industrije zaradi zboljšanja splošnega

„Obilič“ na Dunaju.

Dunaj, 21. aprila. Zvečer so prispeli semkaj člani beograjskega akademskega pevskega zbora „Obilič“ s svojim dirigentom Lovrom Matasčem. Na južnem kolodvoru so pevce pristrčno sprejeli zastopniki jugoslovanskega poslanstva in številni člani tukajšnje jugoslovanske kolonije. Pevci prirede jutri zvečer koncert.

Ječe v Italiji se polnijo...

Milan, 21. aprila. Pri preiskavi o bombnem atentatu v Milanu so baje oblasti odkrile tajno protifašistično zvezo, ki ima podružnice v Rimu in Turinu. Več njenih članov je bilo aretiranih, med njimi tudi odvetniki in razni drugi inteligenti. Zaradi preiskav se dnevno nadaljuje nove aretacije, iz česar se sklepa, da povzročitelj atentata še ni bilo mogoče najti. Večraj je bilo aretiranih zopet 100 oseb. Policijska upa, da bo po njihovih izjavah lahko izsledila storilce. Preiskovalni zapor so polni političnih osumljencev. Dopolni so najprej iskali storilce v taboru bivših komunistov in anarhistov, so sedaj aretirali tudi številne bivše fašiste, ki so bili iz kakršnihkoli vzrokov izključeni iz stranke in jih zaradi tega sumijo, da so se zarotili proti režimu. General Freri, podpredsednik posebne tribunale za zaščito države, je odstopil. Mussolini je demisijsko sprejel.

Ponarejevalci italijanskih lir.

Rim, 21. aprila. G. Rimska policija je odkrila družbo ponarejevalcev, ki je ponarejevala nove italijanske srebrne proge, 10 oseb je bilo aretiranih.

Proslava ustanovitve Rima.

Rim, 21. aprila. Po vsej Italiji so danes svečano proslavili jubilej zopetne ustanovitve Rima ob enem z narodnim praznikom dela. Vsa mesta so v zastavah. Dvojna slavnost se je vršila z velikimi ceremonijami. Posebno pomembno so bile svečanosti v Rimu, kjer je Mussolini otvoril veliko novo letališče v Littoriju, kjer se bodo odslej križale vse mednarodne zračne proge v Italijo.

vensko. Ko sta se za podelitev podpore zavzela zastopnika SDS dr. Jurija in HSS inž. Šurina, so ju omenjeni govorniki divje napadali, očitajoč jima, da sta izdajalca hrvatstva. Večina je prošnjo društva odklonila.

Zaradi razhajnih izpadov govornikov večine proti Jugoslovenstvu in proti SDS ter HSS je po končanem glasovanju dr. Jurija izjavil, da je z večino, ki kaže take nazore, onemogočeno vsako nadaljnje sodelovanje. Slično izjavo je podal tudi inž. Šurina, narkar sta obadva zapustila sejo.

S tem je delovna večina župana Heinzla, ki ga je indirektno podpirala tudi SDS, ogrožena. Občinski svetovci SDS in HSS se združijo v skupen klub KDK, ki bo štel 17 članov.

Monostrska senzacija

Ko smo zadnjič komentirali pričetek dela preiskovalne komisije v Monostru, smo citirali sodbo dunajske „Arbeiter Zeitung“ glede vsebine kompromitiranih vagonov z orožjem. Nismo si mislili, da se bo mnenje dunajskega lista izkazalo za tako povsem točno že v tako kratkem času. To se pravi, nismo si mislili, da so Madžari svojo transakcijo z orožjem izvedli tako slabo, da jim bo preiskovalna komisija tako brž razkrila karte.

Ako so vse vesti v polnem obsegu točne, izhaja iz monostrske senzacije, iz konstatacije preiskovalne komisije, da so Madžari pobrali strojne puške iz vagonov in nametali vanje starega nerabnega orožja ter železja, fakt, da je madžarska vlada investigacijsko pravo sploh bagatelizirala in spričo tega tudi preiskovalno komisijo samo, sicer bi se ji ne upala servirati take vsebine v zapечатih železniških vozih. Madžari so tekom zadnjih let izvedli že lepo vrsto akcij, s katerimi so bagatelizirali evropsko javno mnenje. Falzificirali so franko ter z njimi izpodkopavali francosko valuto, falzificirali so znana historična, geografska in etnografska dejstva ter s temi falzifikati s pomočjo angleškega finančnika in novinarskega podjetnika pričeli pridobivati zase teren med malo informiranimi Angleži in Američani. Falzificirali so izjave evropskih državnikov, v zadnjem času n. pr. enunciacije dr. Beneša, ter na njih osnovi vršili kampanjo za svoje iredentistične težnje.

Pričakovati bi se moralo, da bodo ti slavni čini zadeli povsod na enodusen odpor. Ali to se je zgodilo samo deloma; fašistična Italija je kljub vsem tem mahinacijam, odnosno morda ravno zaradi njih sklenila prijateljsko zvezo z Madžari in jih pričela podpirati v toliki meri, da je gospodi v Budimpešti zmedla glave. Zanašajoč se na italijansko podporo in zaščito so vedno bolj izizzivali objavljali svoja prizadevanja po spremembi obstoječega stanja, ustvarjenega z mirovnimi pogodbami ter se postavljali v nasprotje ne le s svojimi bližnjimi sosedi, marveč tudi z ostalo miroljubno Evropo.

V ta koncept madžarske politike spada tudi afere z vtihoapljenim orožjem. Odkar so avstrijske železniške in carinske oblasti razkrile tihoaplstvo, so se Madžari ponašali tako, kakor da jih določbe glave razorožitve sploh ne brigajo. Višek njihovega oholega bagateliziranja Društva narodov pa se je dosegel, ko se je izkazalo, da so svoj poslednji falzifikat izvedli tako predrzno, da se je morala preiskovalna komisija kratkoma vrniti v Ženevo in zahtevati novo preiskavo na drugačni osnovi.

Nedvomno so Madžari svojo akcijo izvedli v sporazumu z Italijo, ki je sama kompromitirana v aferi kot dobaviteljica orožja. Vsičuje se domneva, da Budimpešti niti ni bilo na tem, da zakrije tihoaplstvo z orožjem in da upa s pomočjo fašizma najti uspešnejši izid iz afere.

Sedaj pričena najinteresnejši del investigacijskega postopanja. Komisija treh nevtrancev, določena za preiskavo, bo imela nalogo, priti stvari do dna in svet Društva narodov bo moral sklepati o aferi, dasi bi bilo nekatere članom gotovo mnogo ljubše, ako bi se o zadevi sploh ne razpravljalo v Ženevi. Ali Francija se je zadnjič odločno postavila na stališče zahtev Male antante in s tem potegnila za seboj večino članov v Svetu, narkar so morali hočeš nočeš napraviti prijazen obraz tudi oni gospodje, ki bi raje dali polno javno dovoljenje za uvoz orožja na Madžarsko. Podoba je, da bo imel svet Društva narodov kmalu znova priliko pokazati svojo odločnost, to pot še v mnogo večji meri nego zadnjič.

Ali Madžarska očividno računa, da odločnost v Ženevi ne bo držala tako dolgo in da bo mogoče s pomočjo italijanske delegacije stvar tako zaokretniti, da se bo sama iz afere še okoristila. Vrednost Društva narodov se bo prav sedaj znova preizkusila in vsi pravi prijatelji te mednarodne institucije, prijatelji miru in obstoječega reda, po pravici pričakujejo, da se bo izkazalo v polni meri ter zadostilo pravici in zakon.

Češkoslovaška svečanost v Dubrovniku.

Dubrovnik, 21. aprila. Semkaj je dospela posebna delegacija češkoslovaških slavistov, odkritih spominke plošče slikarja Jaroslava Čermaka.

Continental-oročji za dvokolesa se dobavljajo v svetlovi in žilni izdelavi. Njihove prednosti so gibčnost, lahek tek in velika trpežnost. Izdelani iz najbolj elastičnega gumija in trpežne tkanine so oročji za sport in vsakdanjo uporabo, ki prednjačijo vsem drugim.

Continental

Francoske volitve

Današnje volitve v burbonsko palačo zanjajo ne samo Francijo, marveč ves ostali svet. Kot leta 1924. imajo poleg domačega tudi mednarodni pomen. Izstavlja kako prognozo je brezplodna. Danes bo izvoljenih po vseh predvidevanjih komaj tretjina poslancev. To je logični rezultat uvedbe sistema volitve po okrajih. Prihodnja nedelja bo šele pokazala jasno sliko razporeda francoskih volitev.

V enem izmed prejšnjih člankov smo razložili razmerje posameznih francoskih strank. Tedaj smo povdarjali, da v Franciji ni govora, če izvzamemo socialistično in komunistično stranko, o kakih partizanski disciplini. Francozi so nagnjeni k temu, da izvolijo poslance radikalnih perol, so pa proti temu, da bi te parole našle realnega odmeva v sestavi vlade. Pri sedanjih volitvah ne bo upoštevati toliko števila izvoljenih poslancev posameznih strank, kakor smeri, ki jih bodo ti poslanci zastopali.

Dosedanjih 581 poslancev se je delilo v sledeče stranke: socialistov 104, komunistov 26, socialističnih republikancev 44, socialističnih radikalov 130, levih radikalov 42, levih republikancev 38, demokratskih levčarskih republikancev 43, demokratov 14, republikansko-demokratsko Unijo 100, brezstrankarjev 28.

Na to čisto teoretično statistiko se ni kdovekak ozirati, ker francosko strankarsko življenje ne pozna tiste discipline, ki jo poznajo srednjeevropske dežele. Gotovo je sicer, da socialisti in komunisti veljajo za organizirani stranki v našem smislu. Za vse ostale stranke pa se o tem ne da niti približno govoriti. Če vidimo pri njih celo maso imen, ki diše po skrajnem republikanzmu in socialnem ekstremizmu, se moramo zavedati, da so to le historična imena. V resnici smemo deliti francosko strankarstvo kot skoraj splošno v Evropi na tri kategorije: na skrajno desno, kamor spadajo v Franciji rojalisti, na centrum, kamor je prišle vse raznobojne stranke in skupine, ki se zbirajo okoli Poincaréja, in na levo, kamor spadajo socialisti. Komunisti tvorijo skrajno levo.

Francoski volitev se bo po dolgem času imel danes odločiti manj za posamezne stranke kot za orijentacijo posameznih kandidatov. Gre sedaj pač za Poincaréja ali proti njemu, za nadaljevanje politike nacionalne slege, za nadaljevanje politike ozdravljenja francoskega gospodarstva ali pa proti njej. Po današnjih rezultatih, ki bodo gotovo pišli, se bo dalo samo slutiti, kakšna je odločitev francoskega naroda. Pri ožjih volitvah prihodnjega tedna pa be odločitev končna.

Nazivlje pestrosti strankarskega življenja v Franciji in spričo splošnega razpoloženja naroda ni pričakovati velike premaknitive. Verjetno je, da tudi po volitvah ostane Poincaréjeva vlada nacionalne slege. Ta bi ohranila kontinuiteto v francoski politiki doma in na zunaj. To bo v interesu svetovnega miru in sprave narodov.

Reden letalski promet med Parizom in Berlinom.

Pariz, 21. aprila. (ri.) Med Parizom in Berlinom je bil obnovljen redni zračni promet. Letala bodo prevažala vsakikrat po 25 potnikov.

Občni zbor Naprednega gospodarskega društva za šentjakobski okraj

Snoči se je vršil ob obilni udeležbi občni zbor Naprednega gospodarskega društva za šentjakobski okraj. Predsednik g. A. Likozar je v otvoritvenem govoru podčrtal uspešno delo društva v prejšnjem letu, zlasti tudi pri volitvah, pri katerih je naš šentjakobski okraj mnogo doprinesel za zmago napredne misli v Ljubljani. Nar. posl. dr. Kramer je v obširnem govoru poročal o svojem delovanju v Nar. skupščini ter o politični situaciji. Občni zbor mu je ob burnem pritrdjevanju soglasno izrekel zahvalo in zaupanje. Poročila društvenih funkcijonarjev so pokazala lep napredek društva na vseh poljih, zlasti pa na kulturnem ter je bil odbor soglasno podeljen abolutorij. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor:

Za predsednika g. Anton Likozar, za prvega podpredsednika g. Peter Sterk, za drugega podpredsednika g. Fran Planinšek, odborniki gg.: Rudolf Binter, Viktor Markič, Maks Dahi, Ivan Gjud, Tit Grčar, Vinko Janežič, Tone Bučar, Jakob Škraba, Matija Rode, Janko Vivoda, Ljudovih Stih in Franc Strukelj. Izvoljeni so bili tudi namestniki odbornikov in revizorji, narkar se je razvila zanimiva debata o lokalno gospodarskih vprašanjih zlasti o stanovanjski zaščiti, odnosno o gradnji mestnih stanovanjskih hiš.

Naši kraji in ljudje

Someščani!

Prvič se zgodi, da počasti Ljubljano s svojim reprezentančnim posetom ob-
činski svet velike in slavne praške ob-
čine z županom na čelu. V torek, dne
24. t. m. ob 8. zjutraj dospo na povrat-
ku iz Beograda in Zagreba v Ljubljano
primator dr. Karel Baxa z gospo sopro-
go in 16 praških občinskih svetovalcev.
Odlični zastopniki najprosvetljenejšega
slovanskega naroda, močnega zavezni-
ka jugoslovenske države, prihajajo k
nam, da si obnovimo prisrčno izpoved
desetih let: »ZVESTOBA ZA ZVE-
STOBO!«

SOMEŠČANI!

V znak radosti in hvalečnosti brat-
skemu češkoslovaškemu narodu dam
razobesiti in vseh mestnih poslopjih
narodne, državne in mestne zastave.
Obenem vabim, da store to tudi vsi
ljubljanški hišni posetniki!

SOMEŠČANI!

Občinski svet ljubljanski pozdravi
predrage slovanske goste na glavnem
kolodvoru. Vabim vse naše prebival-

stvo, vsa naša društva in korporacije,
zlasti tudi naše žensko in mladino, da
prisostvuje temu sprejemu na poti od
kolodvora po Miklošičevi cesti do ho-
tela »Union«.

V torek zvečer ob 20. se vrši v ve-
liki dvorani Kazine slavnostni komerz.
Vabim č. someščane, da se ga udeležijo.

V sredo opoldne se odpeljejo Če-
hoslovaki z glavnega kolodvora proti
Mariboru domov v zlato Prago. Pro-
sim ljubljansko občinstvo, da uporabi
tudi to priliko in še ob slovesu dokaže
milim gostom in zaveznikom, da sta si
Praga in Ljubljana neločljivo zvesti se-
stri.

SOMEŠČANI!

Prosim vas, da v dneh 24. in 25. t.
m. vstopovod in pri vsaki priliki pri-
srčno pozdravljate naše slovanske go-
ste ter jim, če treba, izkazujejo usluge
kakor brat bratu.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1928.

DR. DINKO PUC, župan.

Odhod angleških zdravnikov v domovino

Ljubljana, 21. aprila
Kakor je »Jutro« že poročalo, se je od-
pravila skupina 26 angleških zdravnikov na
potovanje po naši državi, da prouči naše
razmere na področju higijene, si ogleda
razne sanitarne ustanove in da se napo-
sled navzile tudi naravnih lepot naših po-
kraj in mest.

Izletniki so pred 3. tedni zapustili Za-
greb ter so se podali preko Crikvenice,
Plitvičkih jezer, Banjaluke, Jajca, Sarajeva,
Mostarja, Trebinja in Cetinja v Dubrov-
nik. Na tej prvi etapi svojega potovanja so
imeli priliko dobera spoznati romantično
naših južnih pokrajin, karakteristiko mest
in močno lepoto naše jadranske obale.
Osobito jih je iznenadil veličasten pogled
na Boko Kotorsko, nad katero se ponosno
dviga gorati velikan Lovčen.

Na povratku so potovali skozi Dalmacijo,
in sicer preko Splita, Šibenika, Karlovca in
dospeli danes v Ljubljano. Pred odhodom
iz Jugoslavije bodo še tekom današnjega
dne posetili našo Gorenjsko in Bled.

Potovali so v 3 avtomobilih (2 omnibusih
in z enim priljubljenim avtomobilom) in pre-
merili dosejajo približno 3000 km po raz-
novrstnih, večinoma slabih cestah. Vendar
so ves čas vožnje potovali zelo udobno.
Karavana, obstoječa iz samih Chevroletov-
vih avtomobilov, ki jih je dalo na razpo-
lago Društvo za tujski promet »Putnik«
v Zagrebu, je privabila povsod radovedneže,
ki so pozorno motrili na nevsakdanji obisk.
Zdravniki so se izrazili prav pohvalno o

potovanju po naši državi, ki se je vršilo
natančno po programu in je poteklo brez
neljubih zaprek. Vsekakor je pozdravilo
dejstvo, da je tudi po naših, dosedaj zelo
zanemarnih cestah, mogoče brezhiben in
zanesljiv promet, ki nam jamči tudi za na-
daljnje redne obiske tujcev.

Kakor izvem, je pričakovati, da nas bo-
do v kratkem posetili v študijske svrhe
inozemski znanstveniki raznih panog, ki jim
želimo prav tako lepe vtise, kakršnih so bili
deležni angleški zdravniki.

Ljubljanska pomlad

Ljubljana, v aprilu.

Pomlad je tu — za bolnega človeka
zdravje, a za zdravega kopnenje po priro-
di, po čudežnem življenju, ki z mogočno
silo poganja po vsem prostornem božjem
vrtu. Prirodni človek pač nima dosti od na-
ravnega prerajanja, ker je preveč zlit v
prirodu samo in živi z njo tudi v najžalost-
nejših in najneugodnejših položajih. A me-
ščan je neobgledna bilka, od zime sprnje-
na, od prahu in dima do mozga izžeta in
njemu je pomlad dogodek, iz katerega čr-
pa veselje do življenja in dela.

Iz dolge vasi je postala Ljubljana mo-
dernost, njene zahteve so postale
drugačne, ustvarja življenja druga-
gačen in živčevje je postalo ohlapno in si-
romašno ter odločno zahteva novih energij,
ki jih more črpati samo iz prirodnih sil.
Klic po naravi razume ljubljanski meščan
osobito zdaj pomladi. A kaj, ko se Ljublja-
na še zdaj ne zna prilagoditi novim razme-
ram in nima smisla, da bi izrabila vse silno
bogastvo, ki ga ji ponuja bogata okolica.

Tivoli je zadnja točka, ki ji je še pri sr-
cu, a Tivoli je samo izumetničena prome-
nada in nima prav nič opraviti s prirodo
in njenim življenjem.

Više nad Tivolijem so gozdovi zanemar-
jeni, pota zanemarjena. Prekrasni hrib, ki
bi bil ob primernem negovanju največja
atrakcija Ljubljane, je zdaj skoro brez po-
mena, ker človeku ne nudi nobene ugod-
nosti in je estetika samo v sitno nadlego.
Šišenski vrh bedasto zaraščen, da mora
človek celo uro oprezovati in se prerivati,
da se dokopije do pravega razgleda. In je tu
najidealnejši prostor za razgledni stolp, ka-
kršnega ima drugod vsako zakotno gnez-
do. Tujec viha nos in se smehlija pomilo-
vavno in misli na toli hvalisano »belo«
Ljubljano. In vidi zakopane zaklade, ki jih
lahko dvigne z najmerodajnejšo kmetijsko
motiko, a jih ljubljancem niti videti ne
more. In vsa pot do Rožnika in pod Rož-
nik! Kamor se ozreš, povsod te gleda izza
bodčije in goščave zanemarjena Trnjavica,
ki se plaho skriva pred tvojimi razžalje-
nimi očmi.

In je isto na Gradu, a še bolj oduren je
skromni pastorek Golovec, ki bi bil lahko
najzlaščič dečko, če bi ga oblekli v obleko, ki
bi mu pristajala. Paradiž, ki ga ne znajo
gledati ljubljanske oči, ker so navajene samo
na gmajno. In človek se spominja na Gradec
in Solnograd in kolne v jezi, ko bi se moral
veseliti v pomladni krasoti. Marsikaj bo še
treba storiti pa makar se gremo učiti v
naše proslavljene rovtarske Atene!

—ot.

Leopold Fürsager šestdesetletnik

Danes praznuje v krogu svoje spošto-
vane rodbine 60letni jubilej svojega rojstva
eden izmed onih stebrov slovenskega go-
spodarskega sveta, na katerega smo Slo-
venci v resnici lahko ponosni. Leopold Für-
sager iz Radovljice — kdo bi ga ne po-
znal — je mož one stare garde, ki je v
časih najhujših nacionalnih borb visoko

nosila prapor slovenskega trgovstva, ki je
z vztrajnim in požrtvovalnim delom kaza-
la pot mlajši generaciji in ki je bila tako
rekoč jedro mladega našega slovenskega
gospodarstva.

Naš današnji slavjenec je vzrastle iz
skromnih meščanskih razmer. S trdim de-
lom svojih rok in bistrim umom si je znal
pomagati do samostojnosti. Poštenost in
jeklena značajnost sta mu pripomogli do
občega ugleda. Rojen 21. aprila 1868. v
Ljubljani je moral že v mladih letih iz
hiše. V 4. letu mu je umrl oče, a sredstev
za šolanje ni bilo. Tako je moral po dru-
gem razredu zapustiti gimnazijo. »Postani
pošten mož!« je bil nauk, ki mu ga je da-
la njegova mati kot doto, ko je že ob
svojem 12. letu zapustil družino. Izučil se
je v trgovini Alojzija Pogačnika v Cerkni-
ci. Nato je prišel v Ljubljano in služboval
pri tržnici Souvan, dokler ni aprila 1895.
ustanovil svoje trgovine Marije Hudovernik
v Radovljici. Z neumornim in vztrajnim de-
lom je svoj obrat v kratkem znatno razši-
ril in njegova trgovina je prav kmalu za-
slovela širom vse Gorenjske. Toda posli v
lastnem obratu mu še niso bili dovolj, za-
nimati se je začel zlasti za puškarsko in-
dustrijo in je še danes član takega pod-
jetja v Borovljah.

Pa tudi po svojem javnem delovanju si
je jubilar pridobil povsod splošno zaupa-
nje, ki mu je bilo izkazano posebno s tem,
da so mu bile poverjene važne javne funk-
cije, ki jih deloma izvršuje še danes. Tako
je bil več let v občinskem odboru radov-
ljiškem, član načelstva posojilnice, član Me-
stne hranilnice v Radovljici in leta 1903.
je bil že tudi izvoljen za svetnika Trgovske
in obrtniške zbornice. Intenzivno se je po-
svetil zborničnemu delu in je bil kot član
zbornice tudi imenovan za člana obrtnega
sveta na Dunaju, kar je bilo za tedanje ča-
se vsekakor znatno priznanje za jubilar-
no gospodarsko delo.

Na I. vseslovenskem trgovskem shodu v
Ljubljani 1907., na tej veliki manifestaciji
slovenskega trgovstva, najdemo v prvih
vrstah tudi našega jubilarja. Na shodu je
poročal »O koristi trgovskih organizacij,
naša organizacija in njen smoter«.

Veliko skrb je osobito posvetil organi-
zaciji trgovstva v radovljiškem okraju in
načeluje Gremlju trgovcev od ustanovitve
do danes. Jubilar ni štedil na trudu in tu-
di ne na času, če je šlo za pospeševanje tr-
govskih interesov, za obrambo in zaščito
ugleda trgovskega stanu. Mnogo svojih mo-
či je žrtvoval za obči dobrobit trgovstva in
ko gledamo danes, ob tem važnem življen-
skem mejniku, nazaj na vse njegovo delo-
vanje, nas navdajajo najiskrenejše želje, da
bi nam bil ohranjen še mnoga leta zdrav
in čil, v korist svojemu podjetju, v veselje
svoji spoštovani rodbini in v ponos sloven-
skemu trgovstvu!

Ko izza dneva igre in vesolja
pride nočni jkrot
Zaj je spanja!

Pri živahnem igranju sledi
zvečer zdravo spanje.

Težko delo je in utrujajoče drgnjenje na
pralni deski, osnažiti otroško perilo naših mal-
čkov, ki po živahnem dnevnem igranju dobro
razumejo, da v hipu zamažejo svoje perilo, da
postane ogljenočrno.

Rinso ta nova vrsta mila, nadomesti vsako
drgnjenje, ako namočite zamazane stvari v pe-
nečo se Rinsovo rastopino. Ta rastopina izloči
iz vseh sklepov in šivov vso umazanost, samo
tam, kjer se da ta najtežje odstraniti, kod na
kolenih, ovratnikih itd. se na lahko drgne z po-
novno uporabo Rinso.

Pomagajte si z Rinsom pri prvem sledečem
Vašem pranju.

Rinso
Rinso se proizvaja v tovarnah Luxa.

Pelerina ga je potegnila pod vlak

Nenavadna nesreča g. Fajdige, ki mu je vlak odrezal obe nogi

Hrastnik, 21. aprila
V Hrastniku je danes popoldne po-
vzročil izredno žalosten dogodek veli-
kanske senzacije in sočustvovanje z ne-
srečno rodbino Fajdigo. Ko se je
popoldne nekoliko pred 14. uro poda-
jal rudniški poduradnik g. Avgust Faj-
diga v službo v obratno pisarno na Ois-
tro, pač ni slutil, kaka strašna usoda
mu je namenjena že v prihodnjih mi-
nutah. Kakor da je bilo usojeno se je
odločil po opoldanskem premoru oditi
v pisarno po stezi ob rudniški progi. Po
par sto korakih je privozil za njim po
rudniškem tiru stroj, ki je potiskal pred
seboj več vagonov pred rudnik.

G. Fajdiga, ki je začel vlak že tik za
seboj, je prestopil s desne ozke steze
na nekoliko širšo stezo ob levi strani.
Čim pa se je nahajal vzporedno ob
drugem vagonu, je potegnil veter in
isti hip se je g. Fajdigi zapletla ogrnje-
na pelerina v voz. Sunk je g. Fajdi-
go potegnil s seboj. Pri tem se je kra-
jec pelerine še bolj zamotal med že-
lezje. Nastal je usodni trenutek, ko je
premikajoči se vlak v hipu potegnil ne-
srečnega pod kolese. Bilo je slišati par
obupnih krikov in že je Fajdigo zas-
kalo v krogu tako, da ga je spodenilo
in je vtaknil pod kolesje obe nogi: le-
vo samo do sredine meč, drugo pa
globlje. Potrkljalo ga je nekajkrat po
tiru in zemlji, tedaj pa je kurjač Franc
Jesenšek, ki je prvi začel obupne kri-
ke, ustavil vlak.

Strašni dogodek so opazovali ljudje
z oken bližnjih hiš, med njimi tudi po-
sestnik Severin Benetek, pred čigar hi-
šo se je prigodila ta grozovita nesre-
ča. V hipu se je jela zbirati okrog raz-
mesarjenega reveža številna množica.
Fajdiga je ležal ob progi s 3krat do
kože prerezano desno in lkrat preščip-
ljeno levo nogo. Z vlaka so takoj pri-
nesli nosilnico, ki so jo čisto slučajno
imeli s seboj. Rudniški delavci so pri-

ljubljenega poduradnika takoj naložili
na nosilnico ter ga odnesli v največji
naglici v 7 minut oddaljeno rudniško
bolnico. G. Fajdiga se je navzile temu,
da je bil v spodnjem delu trupla straš-
no razmesarjen, še zavedal ter vzkli-
kal: »Pelerina je kriva!«

V bolnici so k ponesrečencu takoj po-
klicali zdravnika dr. Kumarija, ki mu je
skušal ustaviti kri in mu dal v olajša-
nje bolečin več injekcij. Obenem je bi-
la obveščena ponesrečenčeva soproga
g. Ana, ki je učiteljica v Hrastniku. Po-
nesrečenec je ostal kljub strašnim bo-
lečinam vse popoldne pri zavesti ter
se je onesvestil šele pri prenosu na ko-
lodvor, odkoder so ga z vlakom, ki od-
haja iz Hrastnika ob 17., prepeljali v
ljubljanško splošno bolnico. Še spoto-
ma je nesrečni Fajdiga izgubil veliko
množino krvi. Pri prenosu v vagon in
iz vagona je ponesrečenec strašno trpe-
l. V bolnici so ga takoj operirali ter
mu amputirali zdrobljeni nogi. Njego-
vo stanje je kritično. Fajdiga je star
še 35 let, ima poleg žene 4letno hčer-
kico in je bil v službi TPD že od svo-
je 17. leta. Njegova nenavadna ne-
sreča, ki se zares zdi, kakor strašna
igra kluhihičue usode, ie vzbudila nai-
večje sočutje.

Danes ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8.
in 9. uri

Lillian GISH (nepozabna Bela sestra)

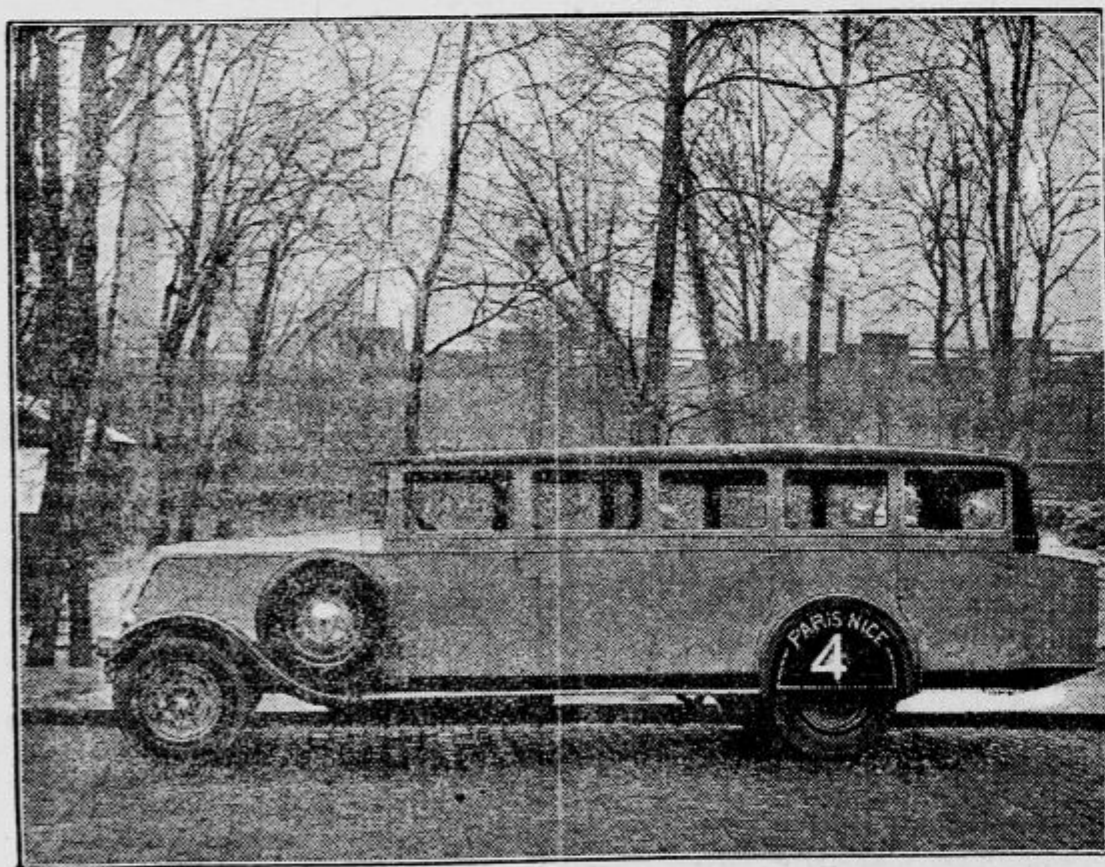

„A“ žig sramote

Tragedija nezakonske matere in lepo-
nika, katere edini zločin je njena lepota.
KINO DVOR Telefon 2730.
Do solz ganljiva godba!

Požar v Žireh

Nenadoma je v petek zjutraj nekaj
minut pred peto uro nastal iz nepojas-
njene vzroka požar v kovačnici g. Fran-
ca Starmana na Selu pri Žireh. Ker je ka-
strofalna povodenj v Žireh v septembru le-
ta 1926. odnesla in porušila g. Starmanu
kovačnico do temeljev, tako da o njej ni
bilo sledu več, si je g. Starman s pomočjo
dobrih ljudi in lastno prizadevnostjo zgra-
dil lastno novo, ki je bila lesena in le znotraj
zidana okrog peč. V petek pa je tudi ta iz-
gihla v objemu plamenov. Dobracovski ga-
silci so bili v četrti uri na mestu s svojo
novo motorno brizgalno, vendar je pa po-
žar skoraj že opravil svoje. Takol nato je
prispela na lice mesta tudi žirovska brizgal-
na, ki pa ni stopila v akcijo. Kakor pravi
g. Starman, v četrti popoldne v kovačnici
ni napravil ognja, ter je popolnoma nepo-
jasnjeno, kako je požar nastal.

bo mogoče izdelek tovarne »Renault« v Parizu, kakor ga vidimo na sliki.
Avtobus je namenjen za vožnjo Pariz-Nica, opremljen je s 6 cilindrijskim mo-
torjem 80 HP ter ima 20 sedežev. Pri poskusnih vožnjah je dosegel avtobus
povprečno hitrost 114 km na uro in je porabil samo 30 litrov bencina na 100
kilometrov. Na vsak način je ta hitrost nekaj izrednega. Tudi pri nas so se
vozovi te znamke zelo udomačili. Poslužujejo se jih zelo radi potniki in avto-
taksi zaradi solidno zgrajenega šasija in zelo dobrega motorja z malo porabo
bencina. Tudi tovornih voz se vidi vedno več, ker so zelo ekonomični.

Publika je očarana sijajne,
strastne igre lepe, nepozabne
Elizabetha Bergner
v divno lepem vee filmu

Donna Juana

Največji umotvor, ki je bil kdaj posnet
pod vročim solncem romantične Španije.
Hitite in ogledite si to bajno veeledelo.

Predstave ob 8., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.
Predprodaja od 11. do pol 1 in od 2. ure naprej.

Tel. 2124 Elitni kino Matica

O Celju, Celjanih, Celjankah in drugem

Nekaj bežnih pogledov in do-
gnanj.

Lahko si, prijatelj, bi v Celju trikrat, četrtkrat, ga prehodil na vse konce in kraje, si ogledal vse znamenitosti, od gradov celjskih grofov pa do pajčolanov Veronike Deseniške... (Jaz sicer tega pajčolana tudi nisem videl. In je to lahko tudi kaka potegavščina). Torej, kakor rečeno: Lahko poznaš Celje kakor svojo dlan, prijatelj, ampak če se nisi seznanil s gotovimi celjskimi specialitetami, potem ne poznaš Celja, prijatelj!

Ima Celje nekaj takih specialitet! Pa še prav simpatičnih vmes.

Na primer, da te vprašam: Ali si že bil kdaj na zakuski pri Rudi Zamperutti? Rudi Zamperutti, le poslušaj, kako to zveni! Že ime samo je delikatesa...

Ali pa: Diehlov konjak? Ali si že kdaj pokusil to znanost?

Ampak ti si seveda očet, prijatelj. In se zgrajša nad takimi materialističnimi užitki. In hočeš višjih, takorekoč duhovnih vrednot Celja.

Prosim: smehljaj Celjanki! Ali si, prijatelj, že kdaj opazil, kako ljubezljivo se zna-
jo Celjanke smehljati?

Risto Kostič (če ni bil to Koča Ristič), srbski brat, tisti, ki se je pred leti tam po beograjskih listih tako navduševal za ljubljankanke (in se potem oženil s Berlinčanko), je trdil, da ima izmed vseh žensk najljubšeje smehljaj Ljubljankanek. Dobro. Jaz se nečem prepričati s Risto Kostičem, še manj pa krasti čast smehljaju Ljubljank in ostalih Slovencek, ampak jaz si dovoljujem samo trditi, da ima izmed vseh ljubezljivih smehljajev Slovencek najljubšeje smehljaj Celjank. Namreč, kar se tiče takozvane pisne smehljaje, menim, da ima Celjanka v svojem smehljaju nekaj posebno toplo - priskrbenega, nekaj čisto svojstveno priskrbenega, kar...

Oprostite, dražestne študentke Neceljanke, to je moj vtis. Ne morem za to. Kakor ne morem za to, da nisem pesnik. Zakaj, če bi bil jaz pesnik, bi smehljaj Celjanke že tako lepo opel - ali na sentimentalne ali pa na drug galanten način - da bi razpršil sieherni dvom o priskrbi toploti in topli priskrbi tega smehljaja, ki je zadivil celo moje prozaično pero.

Sicer pa sem moral to o Celjankah zapisati po svoji novinarski dolžnosti. Prosim nikakega sumničanja! Po novinarski dolžnosti, da, ki mi nalaga strogo resničnost. In moram po isti dolžnosti ugotoviti tudi to, da so Celjani jako vpludni ljudje.

Kolosalno vpludni in uslužni ljudje! Na primer: Ali bi se ti, prijatelj, upal v Ljubljani ustaviti človeka, ki se mu zelo mudi, in ga vprašati po tej ali oni ulici? Vidíš, ti se ne bi upal. Jaz tudi ne. V Celju pa to lahko mirno riskiraš. Jaz sem to preizkusil. Višino vpludnosti lahko izmeriš samo na človeku, ki se mu mudi. Zato sem v Celju privrkat ustavljal človeka, ki je s kovčkom v roki dirjal proti kolodvoru:

»Prosim, gospod, kje pa pridem tu v Gaborje?«

In kaj se je zgodilo? Mož se je obrnil in hotel na vsak način s menoj, da mi pokaže pot.

»Gospod, vi boste zamudili vlak, sem se branil.«

»Nič ne dč, se je prijazno smehljaj, »vi ste tujece. — Komaj sem ga preprosil, da me je pustil samega naprej.«

Seveda, moj prijatelj Vid, tisti, ki ima avto, lepo ženo in humor, mi tega ni hotel verjeti, zato sem ga zadnjič, ko sva bila v Celju, na lastne oči moral prepričati o celjski vpludnosti, ko sem zopet na ulici ustavljal človeka, ki se mu je očitno zelo mudi. Uspeh je bil slajen. Naka se je pa prijatelj Vid, ki ima humor, zamejval in rekel: »Saj to ni bil Celjan, ampak Ljubljanečan. Jaz ga dobro poznám!«

»No, potem se je pa v Celju naučil vpludnosti! sem odvrnil jaz, ki tudi nisem brez humorja.«

V Celju je vpludnost doma, pravim jaz. Tam je celo policija vpludna, s čemer seveda še ni rečeno, da je policija drugje ne vpludna. Ampak videl sem v Celju, kako sta dva stražnika aretirala nekega razgrajca s tako izbrano vpludnostjo, da je v primeri s njo najvpludnejši policeman, kar jih je kdaj šel filmsko platno, Charlie Chaplin, naravnost surovina.

Skratka: vpludnost je ena tistih simpatičnih celjskih specialitet. Naletel sem pa tam tudi na specialiteto, ki je manj simpatična.

To je prevzetnost in zagrizenost celjskega nemstva, bolje rečeno: nemštva. Saj pravo nemštvo to ni, kar je nekoč že dokazoval odlični publicist iz rajha, čes, da nemško govorečemu življu v Celju manjka bistvenih svojstev nemškega »Gemüta«...

Toda o tem ne maram razpravljati, ampak hočem samo to-le reči: Naši takozvani Nemci neprestano jadikujejo v nemškem časopisu, kako da so pri nas zatirani. V resnici se jim danes godi mnogo boljše kakor nekdanj. Pred pol stoletja smo Slovenci bojevali proti njim oster boj, danes tega boja ni nikjer več. Danes uživajo med nami blažen mir — ama baš kao bubreg u loju, bi rekel Bosance. Dobro se jim godi. In komur je dobro, je lahko tudi prevzetan.

Kaj praviš, prijatelj, k temu: če takega celjskega Nemca nagovorijo slovenski, ti odgovori nemški. Noče govoriti s teboj slovenski. Ali zna slovenski, pa noče govoriti, ali pa sploh še ni našel za vredno, da bi se naučil jezika naroda, čigar kruh je. Ali kaj praviš k temu: Naletel sem v Celju na trgovino, veletrgovino, ki posluje samo nemški. Principijelno! Lastnik ima seveda pristno slovensko ime, govori pa samo nemški. Principijelno! In principijelno ima na svoji trgovini, ki je zlasti ob tržnih dneh polna naših slovenskih kmetov, povsod samo nemške napise in seveda tudi samo nemške uslužbenke. Principijelno!

Vidíš, tak je tako svrzi celjski Nemec. Shocking! bi rekel Anglež. Jaz pa bi takega človeku samo rad pogledal v dušo: Kaj si neki domišlja, da dokumentira s takim obnašanjem? Svojo nacionalno zavednost? Ali se res niš ne zaveda, da dokumentira na ta način samo svojo nekulturnost?

Zakaj se sploh dotikam te nevske strani Celja? Zato, ker je Celje tako prijetno, tako v resnici srčkan kraj, da sem kar zaljubljen vanj — in vendar, vendar ne bi hotel tam živeti. Ker se bojim, da se ne bi navzel take sovražnosti... Česar pa me Bog varuj! Raje ne živim v Celju in ostanem prijatelj Nemcev, pravih in nepravih.

Josip Fr. Knaflič.

Iz spominov na novomeško gimnazijo

Novo mesto, v aprilu.

Sestanek nekdanjih diakov novomeške gimnazije, o katerem sem čital poročilo v nedeljskem »Jutru«, me je kot nekdanjega diaka novomeške gimnazije spomnil dogodka, ki se danes zdi neverjeten, pa je bil v tedanji časih vendarle resničen, tako žalostno resničen.

Pred dobrimi štiridesetimi leti je bilo profesorju Slovencu še zelo težko življenje v Sloveniji. Če je hotel biti v resnici pošten Slovenec in se je kot tak tudi javno udeleževal. Se težje pa je bilo to za ravnatelja srednješolskega zavoda, na katerega so že zaradi njegovega službenega položaja letale strele od vseh strani. Zlasti pa s strani nemških profesorjev, ki so pazili na vsak njegov korak in ga zvesto ovaivali. Vedno mu je bil za petami cel roj ovađuhov in vsako toliko je zagledal v kakem nemškem listu svetlobo dneva kak dopis iz Novega mesta, v katerem se je na kar najnesramnejši način denunciralo delovanje našega moža v šoli in izven šole. Take so pač bile tedanje razmere.

Brskajoč po starih spominih iz svojih novomeških gimnazijskih let, sem našel tak dopis iz Novega mesta, ki ga je proti koncu meseca marca leta 1887 objavila ona zloglasna celjska »Deutsche Wacht«, ki je tedaj veljala za najbolje-vitejši nemški list na avstrijskem jugu. Može, o katerih govori ta dopis, so davno že vsi mrtvi. Bili so vsi moje. ki so v težkih časih veliko storili za probu našega naroda, a gotovo kar največ za oni bujni razmah narodnega življenja v našem Novem mestu, s katerim se je prav po njihovi zaslugi že v tedanji časih odlikovala naša dolenska metropola. Dopis se glasi v dobesednem prevodu takole:

— Trikratni ravnatelj. Iz Novega mesta se nam piše: Teško bi bilo pač najti deželo, ki bi bila tako bogata podzemskih in nadzemskih blagov, kakor je Kranjska. Podzemski so pač znani bralcem »Deutsche Wacht«, toda trikratnega ravnatelja pa svet še ni videl. Predvsem je gledaški ravnatelj in kot tak je dal 13. marca uprizoriti tri komedije, ki pa so se seveda uprizorile tako slabo, da bi bil po vsak cigan bolj igral vloga, kakor so jih igrali nepoklicani dile-tanti. Prva komedija z naslovom »Blaznica v prvem nadstropju« karakterizira slovenske prilike na Kranjskem; v drugi igri »Po pogrebu«, so dostojnost v Novem mestu nosili v grob, a tretja igra, »Berite Novice«, je znana oslovsko komedija Abdera. Konec je tvorila žalostna. Ne-ki šele pred pol letom sveže pečen gimnazijski učitelj in komedijski igralec je namreč vrgel na ulico nekega Themidinega učenca. Posledica te zadnje igre je bila zopet tragična, ker je bil gimnazijski učitelj pozvan na dvoboj, lizid pa je bil popolnoma nekrav in to ublažuje stvar. Ka-ko pa ta gimnazijski učitelj tudi v drugih ozi-rah daje vzgled svojim učencem, dokazuje okolnost, da po neki fantovščini naslednje dne opoldne še ni vzpostavil ravnotežja v svoji hči Seveda se je to zgodilo na pustno nedeljo, kar naj velja za olajševalno okoliščino. — Drugič je gimnazijski ravnatelj tudi ravnatelj Citalnice in uporablja kot tak svoje pedagoško neznanje na tale način: Da bi spravil skupaj denar za odor v Citalnici, morajo gimnazijski profesorji na njegovo komando predavati v Citalnici, pri čemer se pri starših gimnazij obiskujočih učencev pobira vi-soka vstopnina. Toda takol veliko predavanje je imelo v denarnem pogledu velike neuspeh. Se hujše pa so bile posledice predavanja, ki se je

vršilo 13. marca, kajti naslednje nedelje je profesor veronauka s talečim glasom zmel s lepe proti predavanju svojega tovariša v Citalnici. Ker so bili gimnazijski dijaki prisotni pri obeh predavanjih, se da lahko presoditi pedagoški takt obeh profesorjev. — Kot a postranski delom se pa novomeški gimnazijski ravnatelj bavi s vodstvom gimnazije, ali bolje rečeno, s pisarniškimi deli gimnazijske pisarne. Kako malo mu je prav za prav pri srcu korist zavoda, dokazuje njegovo drugostransko delo i okoliščina, da so pri nas izključive na dnevnem redu, česar bi vsekakor ne bilo, če se bi nedostajalo enomega vodstva posika in discipline! —

Kakor že rečeno, so vsi v tem dopisu tako podlo denuncirani naši narodni može danes že v grobu, a samo tisti, ki jih je denunciral, menda še živi nekeje v inozemstvu. Ne bom ga ime-
noval, toda njemu v nečast, a v čast in slavo njegovemu spomnu, naj pa vam imenujem nje, ki so tedaj zaradi te zlobne ovadbe morali prestatj ne-
štete šikane. Bili so: ravnatelj Andrej Senekovič, profesor Vrhovec, profesor Perušek, profesor dr. Matinko in sodni avskultant Kessler, katere vse si je ne samo novomeško gimnazijsko dija-
štvo tistih njihovih let, temveč tudi vse Novo mesto kot odlične nosilce naše narodne misli neizbrisno ohranilo v svojem spomnu. Danes, ko je uresniče-
na misel, ki so jo oni že sedaj, v onih težkih časih, ogroženi po nemškem in nemškutarskem denuncianstvu, v svo vnmemo užigali in netili v nas, nas spom-
ni nanje in njihovo delo navdaja s ponomo, da smo bili njihovi učenci. Slava jim!

Nekdanji novomeški gimnazijec.

Graditev planinske koč v Krnici

Turistovski sport se je po vojni tako raz-mahnil, da so mu postale vse naše prilike preozke in pretesne. Poglobil se je in ob-
nem porihkužil ter zahteva zase udob-
nosti, ki mu jih ne morejo v polni meri
nuditi naša precej skromna sredstva. Na
vseh znamenitostih postojankah so se poka-
zale resne in velike praznine, ki jih je treba
na vsak način zamašiti, pa bilo že kakor-
koli. Zahteve turistov so danes drugačne,
obsežnejše in delikatnejše, nego so bile pred
dvajsetimi leti, in planinskimi društvom je
teško, če jim hočejo ustreči vsaj do gotove
mere. A pri vsem tem se občuti najbolj
pomanjkanje planinskih koč in zavetišč.
Zatorej ni čudno, da so razni kraji pričeli
projektirati na več mestih planinske koč
in so jih na več mestih tudi že postavili.
Turistika je danes brez udobnih zavetišč
skoro nemogoča, ker so turisti postali
precej komodni, kar je pa samo posledica
praktičnih prilik našega komodnega časa.

Zato je bil skoro že skrajni čas, da se je
oživovila ideja, ki se je že svoj čas po-
javila pri naših turistih. Mislim zgradbo
dobre in obširne planinske koč v Krnici.
Krnica je širšemu svetu popolnoma ne-
poznana, dasi je ta planota najlepša v Ju-
lijskih Alpah. Divje in samotno se razteza
v samem Škrlatičnem kraljestvu; pričinja
se ob zidovih tisočstolpe Razore, sega pre-
ko zanimivega Travnega brda, ki se sveti
sredi pustinje kakor oaza v puščavi; zapir-
ja jo Križ, robi jo vjka in nerodna Rog-
ljica ter Škrlatica, posestrima Triglavova;
v polkrogu pa jo oklepajo zadnji odraski
nepoznanega Lipnega vrha in črne skriv-
nosti samotnega Kota. Ves ta svet je ne-
preiskan in poln zagonetk, ki jih do sedaj
še ni razrešil nihče. Malo se je pisalo o
tem kočniku planinske romantike, a kar se
je pisalo, je bilo površno in povprečno in
ni segalo resniči niti do kolena. Skrivnosti
nedosegljive Škrlatice ni razrešil do se-
danih časov še nihče.

Z zgraditvijo planinske koč v tem svetu
bo borovška podružnica SPD veliko pripo-
mogla do pravega spoznanja naših planin.
Saj bo koč služila kot prijetna baza vsem
ekskurzijam, ki jih bo podvezovalo naše
planinstvo v še nedotaknjene, veličastne
gorske skupine. V tem predelu se bo raz-
vil živahen turistovski promet, ki bo go-
tovo jačji nego v Vratah. Zakaj koč bo
prijeten in udoben cilj za izlete armadi vsa-
koletnih letoviščarjev, ki se drenaajo po
preozki in pretesni Kranjski gorji. Pot ne
pozna nikarih strmin in neprijetnih klan-
cev; lepo in ravno je izpeljana in vodi po
soteski, kole slikovitost, gorska original-
nost in poetično nastrojenje daleko preka-
šajo vse soteske, prepričljive s svetovno
slavo in reklamo. In pot tudi ni dolga —
pičli dve uri brez napora in nevske utru-
jenosti, pa stojiš tik pod neznanimi, od tu-
ristov še nerazjaženimi gorskimi velikan-
i in si s prosto voljo izbiraš in izbereš svo-
jega ljubljana.

Predella so že izvršena in v kratkem se
prične koč graditi. So potežkoče, materij-
alne in tudi moralne, če hočete. A Borovci
so trmasti in žilavi in prenesejo marsikaj.

Zato pa sem prepričan, da bo graditev ko-
če napredovala rapidno, da bo nosila ime
svojega zasnovalca in graditelja in — kar
je glavno — da bo gotova v kratkem času.
Vsa planinska javnost je tesno zainteresirana
pri tej gradbi in ni čudno. Koča v Krnici
bi bo najlepši list v slovenski turistiki in
bolj ko ga bomo obračali, bolj se bo svetil.

Jos. Vandot

Ljubljanske sence

Zgodba iz dna. — Otet samomorilni
kandidat.

Ljubljana, 21. aprila.

Zvezde so že migljale na nebu. Na
Krakovskem nasipu so se sprehajali
samo še zaljubljeni pari ali je hotel do-
mov s posla utrujen delavec. Tedaj je
prikočal po drevedu, namenjen do-
mov tja nekam za Trnovo, Vinko D.
Nenadoma mu je izza kovanja stopilo
nasproti navihano dekle, »Preklicano«,
si je mislil Vinko, stopil do dekleta ter
ga pozval s seboj...

Naslednje jutro sta se Lidija, bivša
natakarica, ter Vinko ločila v sovraštvo.
Ona je prišla domov na Krakovski na-
sip, kjer je našla v stanovanju svojega
»stalnega« presneto natrkanega, kar pa
je ni posebno motilo. Hotela si je na
vsak način stresti dušo ter mu je začela
pripovedovati doživljaj na dolgo in ši-
roko ter končno pripomnila jezna:

»Ta preklicani dedec se je »metulja«
zopet polastil, obenem pa me je treščil
parkrat celo po glavi.«

Toneta so njene tožbe strašno bolele;
od same jeze je pričel pestiti roke in
kričati: »Ali ga bom!« Nato pa se je kar
kratko odločil, pozval Lidijo s seboj,
vzel iz žepa nož in že sta jo rezala pro-
ti Vinkovemu domu, kjer se je Tone
pričel dreti: »Kje imaš mojo ženo?« Vin-
ko ga je nekaj časa pomoloval, nekaj
časa pa prezirljivo gledal, naenkrat pa
je Tone potegnil nož in se zakadil proti
nasprotniku: »100 Din nazaj, saj so bili
zasluženi!« V sobo je tedaj planila tudi
Vinkova mati, dočim jo je Vinko sam
skušal z največjo naglico ubrati na ces-
to. Ni pa šlo brez nesreče, čeprav je
pograbil sekuro. Razžaljeni Tone mu je
prizadejal z nožem dve rani na rokah
ter mu v obrambo tudi sekira ni poma-
gala. Videč, da je nasprotnik hujši, je
sekiro spustil in odhitel na prosto. To-
ne se je pričel nato pripraviti še z ma-
terjo, jo tudi ranil na roki, zunaj pa jo
pahnol po vrhu še v jarek. V zavesti, da
je zmagovalac, jo je pobral nato od hi-
še tudi Tone ter odšel s svojo vilo zo-
pet domov na Krakovski nasip. Za pe-
tami pa mu je bila usoda v osebi okr-
vavljene Vinka, ki je v mestu pokli-
cal najbližjega stražnika, ki je na nje-
govo prijavo odvedel čudni par na po-
licijo ter oba vtačil v zapor. Epilog
tragikomedijske zadeve se bo izvršil se-
veda pred sodiščem, toda šele ko se
vrne Lidija ozdravljena iz bolnice, ka-
mor so jo poslali iz zapora po zdrav-
niški preiskavi.

Včeraj popoldne je sobarica Ana
Pretnarjeva, uslužbena v nekem tukaj-
šnjem hotelu, nenadoma začela zvoniti
iz neke sobe, v kateri je ložiral Dunaj-
čan, trgovski potnik, 27 letni Teodor
Schneider. Sobarica se ni odzvala ta-
koj; ko pa je prišla par minut za tem
pred vrata, je čula v sobi stokanje in
ječanje. Radovedna, kaj se godi za vra-
ti, je takoj vdrila v sobo ter zagledala
tamkaj ležati na divanu Schneiderja, ki
se je zvijal očividno v velikih boleči-
nah. Obnem je opazila na nočni omari-
ci kozarec neke temne tekočine. Vsa

BISERNOBELT ZOBJE DEHTEČA LISTA

SARG-OV

prestrašena je hitela Pretnarjeva takoj
opozoriti hotelskega tajnika. Schneider-
ja, ki je zavžil neki strup, so takoj na-
ložili na hotelski avto ter ga v največji
naglici odpeljali v splošno bolnico. O
dogodku obveščena policija je našla v
Schneiderjevi sobi 3 pisma, očividno
poslovilna pisma, ki jih je adresiral sa-
momorilni kandidat na svojega brata
Fritza Schneiderja, na hotelsko upravo
ter na svojega tovariša Dermerja, ki je
istotako ložiral v hotelu. Policija je
Dermerja zaslišala. Izpovedal je, da so
je pripeljal Schneider z Dunaja 17. te-
ga meseca, da prevzame tukaj za svojo
tvrdko Allgemeine Holzproduktions-Ge-
sellschaft 5 vagonov lesa. Že takoj ob
svojem prihodu pa ni imel zadostnih
sredstev, zaradi česar se je obrnil za
pomoč na Dermerja. Ker pa tudi ta
sam ni razpolagal z večjim zneskom
mu ni mogel pomagati. Schneider se je
odločil za samomor brčkone zaradi du-
ševne depresije, ali pa morda tiči za
zadevo večja skrivnost.

V bolnici so samomorilnemu kandida-
tu izprali želodec in ga tako rešili smrti.
Za prvo pomoč se je obupanec sedaj
obrnil na avstrijski konzulat.

Moč pravega ruskega filma veličina ruske umetnosti

se zrcali iz vefilma

Medvedia svatba

PRIDE! PAZITE! PRIDE!

Huda natakara, ki je ljubčku odgriznila prst

Potoška vas, 21. aprila.

Crnih las, ognjevitih oči, rdečega lica,
zastavnege telesa; taka je Ančka iz Poto-
ške vasi pri Zagorju. Če povemo, da toči
Ančka sladko vinsko kapljico, gostu pa
rada postreže z dobrim prigrizkom, pozna-
mo že precej njenih dobrih lastnosti. Ni
čuda, da se je zagledal v brhko dekle in
njene lepe lastnosti rudar Jože iz Kisovca,
ki ga je skušnjava tako oamajljala, da je
ves svoj prosti čas presedel v gostilni,
gledal Ančko in žulil četrtinke. Kaj zato,
če mu je s časom primanjalo denarja, saj
njemu je Ančka zapuala tudi na kredo.

Nekaj dni sem pa Jožeta ni bilo več k
Ančki. Kdo ve, zakaj ne! Znabiti se mu je
dekle kar zamerilo, ali pa je postal nepla-
čani zapletek — prevelik. Jože je hodil
okrog gostilne v velikem loku in še takrat
je gledal na drugi kraj ceste.

Ančki sicer ni bilo to prav nič po godu.
Nekaj zaradi tega ne, ker je izgubila svo-
jega viteza, nekaj pa zaradi neporavnane
cehe. Kaj jo je bolj jezilo, je težko ugo-
toviti.

Pa kmalu je našla ugodno priliko in je
zadržala svoje sokolje oči v ubogega greš-
nika. Najprej ga je obkladala z očitki in
besedo, pa se je kmalu tako razburila, da
je zakopala tudi svoje mazčevalne prste.

Ančka in Jože sta postala živa kopica,
nekaj časa sta se — ob velikem smehu
potoške publike — valila na cesti, nato sta
se pa zvrnila za mejo v graben, ljuto se
boreč.

Po okrutnem boju sta le zapustila boš-
šče vsa krvava in opraskana. Ančka je
močno krvavela iz ust, Jože pa na rokah.
Pa, o! Groza! Ančka je bila vsekakor pre-
huda. Po boju je manjkalo Jožetu — palec
desne roke. Ančka mu ga je vsa v zado-
voljstvu nad zmago — izpljunila.

Jože se je zaradi hudih bolečin podal k
zdravniku, ker pa ni zadovoljen z »reduk-
cijo« na roki, je zatožil razburljivo Ančko
zagorskim orožnikom. Vsa zadeva pride
sedaj pred sodišče, ki bo najbrže oba po-
botalo. Ančka se je menda že pomirila in
trdi, da ima kljub neprijetni aferi Jožo se-
daj še bolj rada, četudi ga je sedaj —
manj. Potočani pa pravijo, da jih bo že bli-
žajoči se maj pomiril in pobotal. Palec bo-
sta pa hranila v špirtu kon družinsko re-
likvijo in za odganjanje — hude ure.

Prostovoljna sodna dražba

V ponedeljek 23. t. m. ob 15.
uri se prodaja razno tapetniško
blago, preproge, spalne opreme,
pisarniške mize, registr. omare
i t. d. iz zapuščine Franc Kav.
Casperja na Emonski cesti 8, to-
varna Derenda.

Dobi se povsod, koder cenijo dobro in
zdravo pijačo, kjer ga še ni, naj se takoj
naroči pri

LOVRO SEBENIK- žganjarna in rastlinska
destilacija. Ljubljana VII.

Film tragike materinskega srca je prekrasni

filmski epos

IZSELJENCI

Pretrstljiv roman težko pretzkušene matere.

V glavnih vlogah

Bell Bennett, Victor Mac Laglen, Neil Hamilton

Nesreča na morju. Mlada vdova v nepreskrbljenim otrokom. Tež-
ka borba za vsakdanji kruh. V cirksu. Mati se odreče lastnemu
otroku.

Film, ki je ganil do solz New York, London, Pariz in Berlin!

Predstave danes ob pol 11. dop. ter ob 8. pol 8.
6. pol 8. in 9. uri.

Danes!

KINO IDEAL

Danes!

Praški primator dr. Baxa.

Zlata Praga pred prevratom in po prevratu

Ob obisku praške mestne reprezentance v beli Ljubljani

Za »Jutro« napisal Jos. Soukup, praški občinski svetnik.

mogle posvečati dovolj pažnje temu vprašanju.

Uprava Prage — bodisi upravna komisija ali kasneje voljeno zastopništvo — je tako stala pred težkimi in odgovornimi zadatki, kako ustreči številnim opravičenim željam prebivalstva po izboljšanju socialnega skrbstva, zdravstva, prometnih zvez in upravne službe v uradih, kar vse je bilo treba prevesti čim hitreje in čim smotreneje. K temu so prišle nove na-

Evropi, kjer je bila ta kriza imela tako težak značaj kakor v Pragi. Samo ob sebi je razumljivo, da bi morala Praga imeti milijone, ako bi hotela urediti vse, kar zahteva naraščajoče življenje v celosti. Toda treba je delati obzirno, da se očuvajo interesi davkoplačevalcev in interesi Prage same.

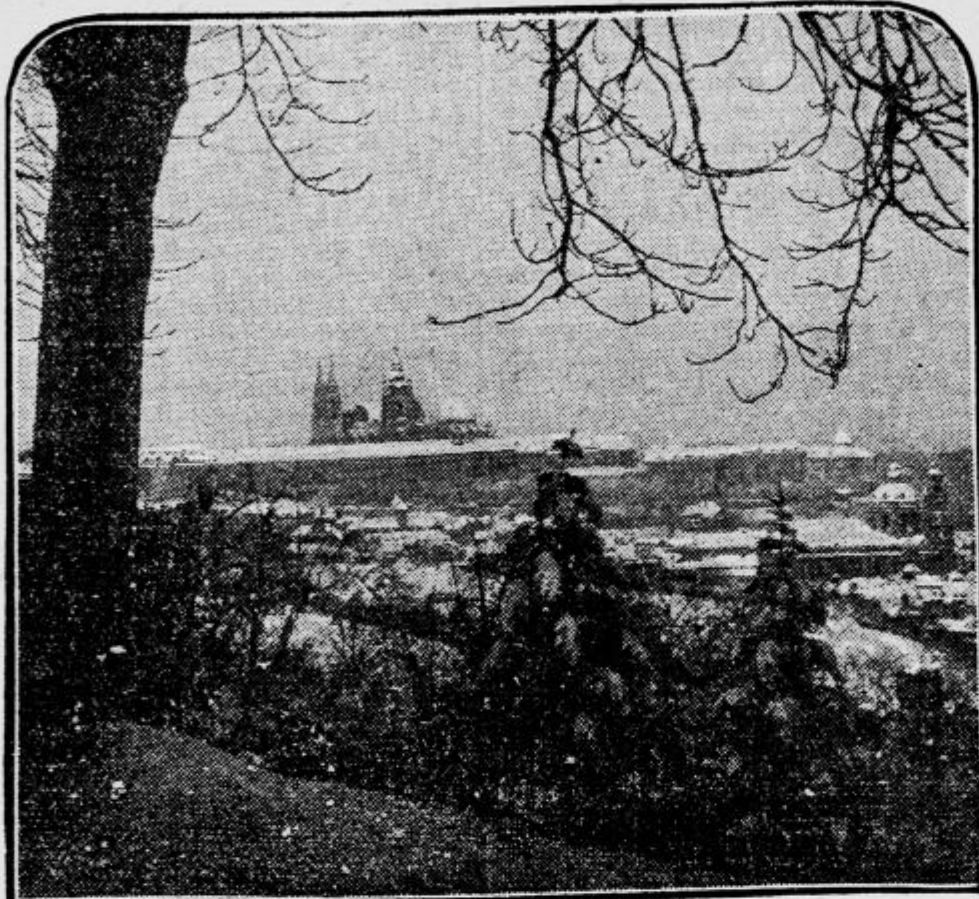
O obsegu del poprevratne uprave praškega mesta in o značaju teh del naj navedemo tudi nekoliko števil: Po občinskih podatkih so doklade za soci-

nice je za l. 1923. znašala 1.744.000.— in se je do l. 1926. zvišala na 3.240.000 čehosl. kron. Danes je v Pragi 44 občinskih knjižic, poleg nemških (manjšinskih) in knjižnice Smetanove. Ravno sedaj se dokončuje monumentalna stavba osrednje knjižnice, ki bo stala 16 milijonov Kč.

Glasom proračuna za l. 1928. porabi mesto za centralno upravo 69 milijonov, za socialno skrbstvo 47 milijonov, za zdravstvo 14 milijonov, za upravo občinske imovine 42 milijonov, za šolstvo, vedo in bogočastje 56 milijonov, za javna dela 97 milijonov, za kopališča 3 milijone Kč, tako da celotni izdatki znašajo okroglo 495 milijonov Kč, ki so kriti, razen malenkostnega zneska, ki ga bodo krili prihranki tekom leta.

Važno panogo občinskega gospodarstva tvorijo občinska podjetja. Prvotno je praška občina imela zelo malo podjetij in jih je prepuščala zasebnikom. Šele kasneje je bila primorana zaradi okolnosti razširiti to panogo, tako da danes razen t. zv. velikih podjetij elektrarn, plinar in vodarn vodi v lastni režiji celo vrsto tržnic, klavnic, pogrebništvov, kopališč, karnalnov, kinematografov in tiskarne itd., udeležuje pa se s svojim kapitalom v plakaterskih in industrijskih podjetjih ter v novičevalnicah za živino. Pomnoži so se ti zavodi v glavnem z ustvaritvijo Velike Prage, ko so vsa podjetja predmestij prešla v last osrednje uprave.

Največja med njimi so vsekakor elektrotehnični zavodi. Naj navedemo samo nekoliko števil iz proračuna za l. 1928. Potreba elektrarn znaša 159 milijonov 298.900 Kč, električnih železnic 185.107.000 Kč, avtobusov 7.691.300 Kč, skupno 351.997.370 Kč, katero potrebo krijejo sama podjetja in ostane še čisti prebitok 1.190.330 Kč. Po prevratu je bilo treba ta podjetja ne samo izpopolniti, marveč urediti tehnično in gospodarsko; za ogromno delo gre zahvala g. ministrskemu svetniku inž. Mölzerju, ki je prvostven strokovnjak in njegovim sodelavcem v odboru. Po zaslugi teh ugodnih mož so elektrotehnična podjetja kos vsem zahtevam, ki jim jih stavi nagel razvoj velikomestnega življenja.

Hradčani v snegu.

loge zlasti s prevzetjem političnih agend v dosedanjih predmestjih, prišle nove dolžnosti, izhajajoče iz zakona o zdravstvu, o šolstvu itd. Z eno besedo: Vedno je bilo obilo važnega dela in o razumevanju naloženih zadržanj in o pridnosti občinskih svetnikov priča dejstvo, da so bila ta vprašanja rešena v manj ko desetih letih v prosep glavne mesta Prage in njenega prebivalstva, kar je avstrijska vlada cela desetletja onemogočala s svojim hujškanjem.

Vse te poprevratne nujnosti in potrebe so seveda zahtevale mnogo milijonov stroškov. Pri tem je zanimiva okolščina, ki priča o skrajni štedljivosti uprave, da se je skrbno pazilo, kako bi se brez zviševanja občinskih doliad in novih davkov dobilo sredstev za te investicije. Kako pravilno je postopala uprava v finančnem oziru, je razvidno iz načrta nove davčne reforme dr. Engliša, ki omejuje občinske doklade na 310 %, kar je bilo veliko iznenađenje za Prago. Mnoge občine imajo namreč do 1500 % doklad, praška občina pa niti dalek ni dosegla in izrabila zakonito predvidene možnosti za zvišanje občinskih doliad za kritje svojih potreb.

Sploh je znano, da je praška občina glede občinskih doliad med večjimi čehosl. mesti skoro na zadnjem mestu, kar je gotovo leno priznanje vridilnim strankam v praškem mestnem svetu. To tem bolj, ker so nekatere pripojene občine bile postavljene pred prijetno dejstvo, da so nekatere doklade popolnoma odpadle (n. pr. okrajna doklada v višini okoli 18 milijonov kron), pa se vendar baš te občine prerajajo v čim najmodernejše in čim najkulturnejše dele mesta.

Pri poprevratni upravi glavnega mesta Prage se mora pred vsem poudariti harmonično delo, izvirajoče iz humanitete in pameti. Omeniti je treba tu zlasti one zavode, ki niso samo plod hladnega razuma, marveč jih je narekoval čut človekoljubja in bratstva. Upravitelji praške občine dobro vedo, da lajšanje ljudske bede in trpljenja ni le socialna dolžnost, marveč ima tudi gospodarsko ceno in je naravnost naroden in državni čin. Kajti vse, kar je bilo napravljeno za najbednejše sloje, je prišlo v korist narodu in državi. Zato se je največja pažnja posvečala socialnim in zdravstvenim vprašanjem, kjer je na prvem mestu stalo reševanje stanovanjske krize. Ni bilo mesta v

polju izvršil že dragoceno in nepozabno delo. Tudi zdravstvo je zahtevalo za kaka 2—3 leta milijone stroškov in bo zahtevalo še nadaljne finančne žrtve v prid praškemu prebivalstvu. Tako se je za zdravstvo porabilo od l. 1923. do l. 1926 do 30 milijonov Kč, dasi je postavka za zdravstvo bila določena samo na 4 milijone Kč.

Mestna občina žrtvuje mnogo milijonov tudi za umetnost in za šolstvo. Postavka za občinske knjižnice in čital-

Pogled na Staromestské namesti v Pragi.

Magistrat in stolp s staroslavno uro, na kateri se vsak dan ob 12. pokažejo apostoli in se sprevod zaključ s smrtjo. V ozadju Týnska cerkev.

polju izvršil že dragoceno in nepozabno delo. Tudi zdravstvo je zahtevalo za kaka 2—3 leta milijone stroškov in bo zahtevalo še nadaljne finančne žrtve v prid praškemu prebivalstvu. Tako se je za zdravstvo porabilo od l. 1923. do l. 1926 do 30 milijonov Kč, dasi je postavka za zdravstvo bila določena samo na 4 milijone Kč.

Mestna občina žrtvuje mnogo milijonov tudi za umetnost in za šolstvo. Postavka za občinske knjižnice in čital-

Kakor je bilo pri elektrarnah potreba najposobnejših mož, da so uredili radi vojne propale zavode, tako je bilo treba odličnih moči v praških plinarinah in vodarnah, kjer so se voditelji izkazali ne samo kot dobri strokovni uradniki, marveč tudi kot dobri gospodarji. Od članov zastopništva je treba v prvi vrsti omeniti g. viš. rač. svetnika Titro, ki je predsednik upravnega sveta plinar in čegar zaslug je, da so bile podrt zastarele nerentabilne plinarne in mesto rjih sezidana nova plinar na 140 milijonov Kč. Prihrana na premoži in na nameščenstvu ter razvoj porabe plina zmanjšuje zdaj vsako leto proračunane stroške za znatno vsoto.

V vseh tehničnih delih se je s skrajno pridnostjo in poštrevnostjo odlikoval tehnični referent g. Ferd. Kellner, ki je s pomočjo strokovnega uradništva rešil zelo težke probleme velikega mesta, pri čemur mu je bil v nemalo pomoč mož svetovnega glasu g. arh. Kříčka.

Jasno je, da se je moralo pri vseh teh delih skrbeti za finančno stran del in to skrb je imel in je z uspehom vršil svojo nalogo današnji namestnik primatorja g. dr. Štula kot biv. finančni referent ter njegov tovariš kot referent mestnih finančnih organov gosp. Ferd. Menger, ravatelj Mestne hranilnice praške. Njegovo mesto v občinski upravi je zavzel sedaj g. ravatelj Jos.

Lignar, prvovrstni gospodarski strokovnjak.

V vseh teh osebah in v mnogih drugih, ki jih radi kratko odmerjenega prostora ne moremo omeniti, ima Praga jamstvo, da se bo nje slava — po Libušinem prorokovanju dotikala zvezd.

Omeniti je še srečno naključje, da je na čelu izvoljenega zastopništva mož, vsestransko izkušen in vešč, čuteč na rodno in ljubeč Prago z vsem srcem. Njegova življenjska naloga je zapopadana v geslu poslednjega češkega kralja Jurija Poděbradskega: »Zvestoba napram sebi in pomirljiva prizanesljivost napram ostalim.« Ta mož, stoječ na čelu zastopniškega odbora in glavnega mesta Prage je primator gosp. dr. Baxa.

A. Pondeliček

član osrednjega zastopstva v Pragi.

Dobrodošli gostje

Delegacija mesta Prage, ki je prispevala v našo državo, je sestavljena pretežno iz čeških komunalnih delavcev, katerih zasluga je, da je postalo iz velike c. kr. avstrijske vasi, v kakršnem obsegu je Dunaj hotel obdržati Prago na večne čase, po prevratu v razmeroma kratkem času, v najtežjih prilikah in v kritični dobi zopet veliko glavno mesto čehoslov. države, kakor je bila Praga v svojih prejšnjih slavnih časih.

Na čelu odposlanstva je praški župan, primator dr. Karel Baxa. Njegova osebnost je tudi pri nas dobro znana, kajti dr. Baxa je eden izmed najboljših delavcev na polju čehoslov. škorojugooslovenskega zblizanja. Rojen je bil leta 1862, in stoji od svojih mladeniških let neprestano v ospredju političnega življenja. Do prevrata je vedno opravljal funkcije deželnega in državnega poslanc. Pri prvih volitvah po prevratu l. 1919. v mestno zastopništvo je kandidiral na listi čsl. socialistov in je bil tudi izvoljen za praškega župana. Na tem mestu je razvil svojo veliko delavnost in umstveno sposobnost, da je ostal na županskem mestu po treh volilnih dobah vse do danes. S primatorjem je pripotovala k nam tudi njegova ga. soproga in tajnik županske pisarne g. dr. Stehlik, znani češki pisatelj, ki je slavil pred kratkim svojo 60. letnico.

Med pomembnejšimi javnimi delavci je nadalje v delegaciji g. dr. Peter Zenkl, eden najodličnejših poznavalcev socialnih vprašanj, ravnatelj novega državnega delavskega zavarovanja in ustvaritelj mnogih drugih socialnih ustanov, s katerimi je Praga prekosila najmodernejša evropska mesta, dasi je to panogo prevzela od Avstrije popolnoma zanamerno.

Od stranke čsl. socialistov so poleg dr. Zenkla v delegaciji še g. ministerjalni svetnik dr. Ružička in gg. Brožek in Černý, oba zelo delavna in zaslužna člana praškega mestnega sveta.

Socialne demokrate zastopata gosp. Ferd. Kellner, namestnik županov in dolgoletni član mestnega sveta še iz predprevratne dobe. G. Kellner vživa glas javnega delavca, ki mu je blagor ljudstva v resnici najvišji ideal, in g. Hajtman, čegar agilitet v mestnem svetu je takisto splošno znana.

Narodne demokrate zastopajo gosp. Lignar, čegar zaslug omenjamo na drugem mestu, in gg. Martinec in Pondeliček. V delegaciji so nadalje: zastopnik češke ljudske stranke g. Tylinek, zastopnik Obrtne stranke g. Černý in predstavitelj nemške manjšine v Pragi g. dr. Singer.

Glasbeno pismo iz Prage

Dne 25. marca smo imeli v Pragi »bolgarski festival«, ki je prinesel precej točno sliko o glasbenem stanju v Bolgariji. Bolgarski skladatelji so v novi orientaciji; to so dokazali na tem večeru. Zanimivo so nekatere skladbe n. pr. P. Cantova Fuga v B - molu za klarinet, angleški poy in tagot. Sploh so Bolgari v kombinaciji instrumentov precej prebrisani mojstri. Zdi se mi, da imajo čeli popolnoma sliko bolgarske glasbe, kot pa jugoslovenske.

Dne 31. marca je bil večer Dvořakovih skladb: Husitská, biblične pesmi (izvajane z orkestrom, po 14letnem odmoru!) in simfonija v G - duru (angl. škla). Koncert se je vršil pod protektoratom mestnega župana dr. K. Baxe, ker je čisti dobiček namenjen za »Šudentovsko kolonijo na Letne, ki jo je uničil požar.

Dne 1. aprila je bil popularen orgelski koncert org. virtuozu prof. Wiedermanna, ki ga prištevajo med največje svetovne virtuoze. Zanimivo je pri Wiedermannu, da je hud nasprotnik sedanjega načina cerkvene petja. Pravi namreč, da pridejo orgle vse premalo do veljave v katoliški cerkvi, kjer se preveč preneva.

V kratkem se obeta v Pragi izvajanje Brucknerjeve velike mase v F - molu. Za Veliko noč se je izvajala velika instrumentalna - vokalna skladba češkega komponista, legionarja prof. Rudolfa Karla »Vstajenje«. Instrumentacija tega dela je mojstrska, glasba pa oblikovno dovršena in harmonično zdrava. Posebno težke partije imajo tromboni, trompete, violine II., pauke, sploh vsa tolkala. Dinamično je pa tako razgibana, da bi celo skladbo primerjal veliki nevihti na morju. Pri tej skladbi sodeluje okoli 1000 pevcev, torej precejšen aparat. Skladba je ustvarjena iz snovi, ki slika in pripoveduje: Preteklost — sužnost — prevrat — osvobodjenje, oziroma vstajenje, Posvečena je legionarjem.

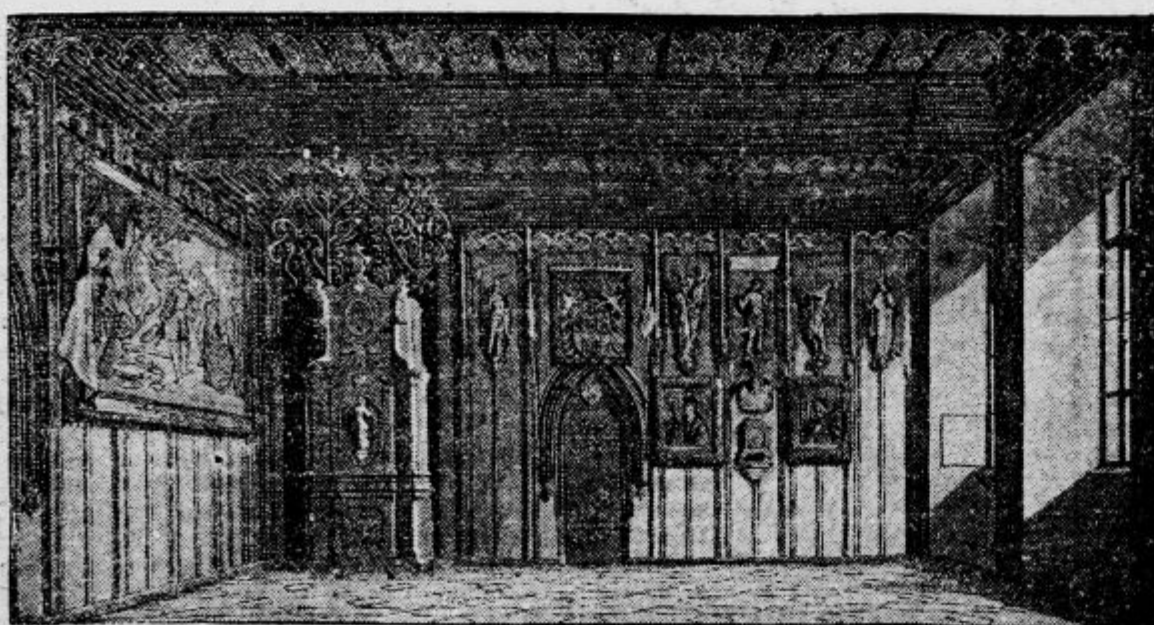
Josef Martinec
predsednik nar. demokratskega kluba v praški občini.

činitelji so bili krivi, da se je Praga kot celota razvijala skoro brez načrta in da se je vodila mala politika lokalnih interesov na škodo celotnemu položaju. Posledice tega se še danes v mnogočem občutijo in jih mora občinski odbor popravljati v čisto neugodnih okoliščinah.

Po 28. oktobru l. 1918. je postalo vprašanje pripojanja sosednih občin k notranjemu mestu in z njim vprašanje Velike Prage eno izmed najakutnejših. Ni bilo nikakega dvoma, da bi dosedanja Praga po svojem razmeroma nezadovoljstvu obsegu in malim številu prebivalstva ne mogla biti dostojna predstaviteljica novoosvojenega čsl. države. Poleg tega se je uvidevalo, da Praga z ozirom na svoj bodoči razvoj potrebuje enoten načrt, ki bo upošteval interese celote, čeprav na večjo ali manjšo škodo lokalnih ali celo zasebnih interesov.

Tako so sredotežne sile, pod avstrijsko vlado dolgo let brezupne, dovele do tega, da se je z zakonom z dne 6. februarja 1920., št. 114 ustvarila Velika Praga kot enotno pravno telo, združujoče 39 občin in da znaša današnja ploščina Velike Prage 17.210,43 hektarjev z 738.132 prebivalci, 23.838 hišami s 190.242 stanovanji.

Po združenju sosednih občin z današnjo Veliko Prago je vodila upravo praške občine od vlade imenovana 60-članska komisija, ki pa jo je l. 1923. po rednih volitvah zamenilo 100-člansko osrednje zastopništvo glavnega mesta Prage. Ta upravna komisija in za njo novoizvoljeno zastopništvo sta imela l. 1923. in kasneje l. 1927. nemajhne skrbi v mnogoterih ozirih. Treba je bilo prevesti enotnost uradovanja in ga zjednačiti na istih principih, treba je bilo postaviti zavode za socialno skrbstvo in za zdravstvo, ki so bili zlasti v manjših občinah zelo pomanjkljivi. Ni bilo prometnih zvez z oddaljenejšimi predmestji, vožnja po električnih železnicah je trpela vsled nedostatka vozov, plinarne so nenadoma pešale in njih prejšnja prosperiteta je bila ogrožena zaradi zastarelega in primitivnega ter s tem dragega obratovanja. Vodarna v Karanem ni zadoštovala za pitno vodo niti notranjemu mestu, tako da se je v predmestjih vsako leto pogosto javljala legar. Posebno nereče je bilo zaradi tega vprašanje škropljenja ulic. Za povzdig higijene vsega mesta in za odstranitev prahu in blata z ulic je bilo treba organizirati in ustvariti čistilsko službo ne samo v notranji Pragi, marveč zlasti na periferiji, kjer nekatere občine vsled nedostatka finančnih sredstev niso

Stara, zgodovinska dvorana na praškem magistratu

Sport

Predzadnje kolo prvenstva LNP

Hermes in Jadran — Slovan; Slavija; Igričke Iltije ob 14.30.

Hermes in Jadran ter Slovan in Slavija odigrali danes popoldne na prostoru SK Iltije predzadnje dve tekmi ljubljanskega prvenstva za 1927/28. V prvenstveni tabeli bosta današnji tekmi menda definitivno odločali o placementu klubov Slovana, Jadrana in Hermesa na 3., 4. in 5. mestu.

Najzanimivejša tekma v današnjem kolu je Slovan, ki valed zmago Primorja nad Iltijem nepričakovano igra odločilno vlogo v zadnji fazi podsezonskega prvenstva. Ta položaj je brez dvoma dvignil samozavest in sportsko zavednost moštva. Današnja tekma mora igrati sicer s rezervno za branila Flaka; kljub temu pa so v srečanju s Slavijo domala vse šanse na njegovi strani. — Kot prav dobro moštvo se je uveljavil v pomladanskem prvenstvu tudi Hermes, ki se bo proti Jadranu skoraj gotovo okoristil s dvema točkama. — Rezervni moštvi Jadrana in Hermesa igra ob 10. dop. na prostoru ASK Primorja.

Po odigranju današnjih tekem preostane za prihodnjo nedeljo samo še tekma Primorje Slovan ter 17 minut svojčas prekinitve tekme Slavija — Jadran.

V Celju igra danes Atletik SK zadnjo okrogno prv. tekmo s trboveljskim SK Amater.

Rapid — Primorje

Na Primorju ob 16. uri. Predtekma Primorje vs. res. : Svoboda ob 14.30.

Na igrišču Primorja se sročata danes popoldne v prijateljski tekmi dve zanimivi moštvi. Rapid si je osvojil pokalno prvenstvo v mariborskem okrožju; v prvenstveni konkurenci, kjer je imel najboljšo šanso, pa je tik pred odločitvijo popustil in prepustil prvenstvo svojemu rivalu Mariboru brez borbe. Rapidovo moštvo spada med najboljše v našem podseznu, in si je že ponovno osvojilo okrogno prvenstvo. V finalnih borbah za podsezonsko prvenstvo je Rapid delal mnogo preglavic Iltiji, ki si je morala d. akrat priboriti prvenstvo šele v podaljškju. Moštvo goji soliden nogomet po sistemu naglih prodorov, ki so vedno nevarni nasprotniku.

Moštvo Primorja spada brez dvoma tudi v prvo vrsto naših moštvev. To je zlasti letos pokazalo, ko ne ogroža samo prvenstvo Iltiji, ampak ima tudi nado, da si ga osvoji. Moštvo goji lepo in koristno igro; v tehnični pogledu je najboljšo izvežbo na izmed vseh moštvev našega podsezna. Upošteva jo resne priprave, a katerimi je bilo moštvo v borbo za prvenstvo, smemo pričakovati, da bo razvilo v prijateljski tekmi vse svoje znanje in predvedlo igro, ki bo nudila občinstvu užitek.

Z jutrišnjo tekmo absolvirata Dolfe Erman, dolgoletni zanesljivi član primorjanskega prvega moštva svojeto tekmo za črno-bele barve.

Tekmo sodi g. Šetina.

Sport v mariborski oblasti

Gostovanje Iltije v Mariboru. — Debut Zelezničarjev v Čakovcu. — Hazena Ptuj v Murski Soboti.

Danes ob 16. gostuje po dolgem času pri ISSK Mariboru prvak Slovenije SK Iltija. Zanimanje za to prijateljsko tekmo je med mariborskim občinstvom veliko; saj je dolgo časa ni imelo na lastnem igrišču igralcev boljše kakovosti. Maribor je bil zaradi obolenosti nekaterih igralcev prisiljen postaviti rezervo in bo imel zato proti najmočnejši postavi Iltije gotovo težko stališče. Sodil bo g. dr. Planinšek.

Razen Rapida, ki igra danes v Ljubljani proti Primorju, gostuje SK Zelezničarji v Čakovcu proti tamšnemu sportskemu klubu. V Mariboru se bo ob 14. odigrala tekma rezerv Maribora in Zelezničarjev, dopoldne ob 10. pa naraščajna tekma istih klubov. Hazenska družina SK Ptuj gostuje v Murski Soboti ter nastopi proti SK Muri.

Po svetu

Na 8. okt. prelomila svetovni rekord Danke Jacobsove. Plavalja je 3:15.81. Zai, da se mltina niso udeležile še znane plavalke Erikson, Reinborn in Lehmann, izmed katerih sta prvi dve obokali, slednja pa sploh ne misli več startati. — Macia Norelius ima sopot nov rekord! Plavalja je 300 m prosto 4:11.2 in vrgla stari rekord Wainwrightove za 8.2 sekunde.

Italijani so v nedeljo izgubili odličnega avtomobilskega vozača Bordina. Pri treningu je v bližini Alessandrije s precejšnjo hitrostjo povozil velikega psa, kar je posredno povzročilo katastrofo. Voz se je prevrnil in na mestu ubil vozača. Spremljevalec je bil težko poškodovan. Bordino je bil znan sponzor, ki si je izvojeval mnogo zmag. — V noči od petka na soboto so startali iz Milana avtomobilisti za vožnjo iz Milana do Stoba na Pomeranskem, kjer čaka, kakor znano, Nobile s »Italo« na popravilo in ugodno vreme. Prireditev je seveda popolnoma reklamnega značaja in je bila organizirana v veliki naglici, ker bi jo sicer Nobile najbrže je pobral in ne ravno gostoljubnega Stola.

Pariz ima za prihodom Costesa in Le Brita in Japonske novo senzacijo. Iz Amerike se je pripeljal boksač gospod Paulino Uzendum, ki se peče v svojo domovino med Baske na severu Španije. Paulino je bil, predno je stopil med vrvi dvoraj; sedaj je velik gošec in je n. pr. med raznimi ponudbami odklonil tudi 50.000 dolarjev, ki mu jih je ponudil znan španski mafiater za boka s zamorcom Godfreyem. Za boj s Italijanom Bertazzolo so mu dajali samo 20.000 dolarjev. Kakor vse kaže, si moč za »malenkostne« denarje počke pokvariti dopusta, ki ga namerava uživati v svoji gorati domovini. Bolj razumljiva je stvar, če vemo, da je gospod zaslužil v Ameriki za 13 bojev 227.000 dolarjev ali (računajte!) dinarjev! — Svetovni prvak Gene Tunney je sprejel poziv Heenevega manažerja za nastop proti Tomu Heeneyju. Sednjo se je zadovoljil s 10% kosmatih dohodkov, dočim je Tunney garantiral 750 tisoč dolarjev. Boj se vrši 20. julija v Newyorku.

Borotra, Brugnon in Bousso so se v južni Africi. Nastopili se še enkrat proti Afrikancom, pa so zopet slabo odrezali. V svingu je zmagal Bousso nad Blackheadom 6:3, 6:3, dočim sta v dvojbi podlegla Borotra — Brugnon in Bousso — Landry. — Avstriji so menili, da bodo v prvem kolu za Davisov pokal odnesli točke brez igranja; sedaj so preleli brozjavko, da sta dva filipinska igralca že na poti. Tekme se vrše od 27. do 29. na Dunaju. Zanimivo je, da morajo Avstrijci iskati svoje ljudi po svetu. Matejka je v Atenah in bi šel najbrže še v Carigrad, grof Salm v Rimu, dva pa sploh še nista v treningu.

Zagreška Concordia na Dunaju. Včeraj je nastopila Concordia proti Rapidu in podlegla s 1 : 5 (0 : 1). Zagrebčani so igrali hitro in so si celo pred pavzo zagotovili vodstvo. Po odmoru je Rapid igral boljše in si izvojeval sigurno zmago. Pri Zagrebčanih sta igrala odlično vlogo brata Premrl.

Včerašnji nogomet na Dunaju. V prvenstvenih tekmah si je včeraj WAC zbolj šli pozicijo na koncu tabele Admira je s ponovno zmago ojačila svojo pozicijo na čelu I. lige. Rezultati so naslednji: Admira : Austria 3 : 2 (1 : 0); WAC : FAC 2 : 0 (0 : 0); in BAC : Simmering 2 : 0 (0 : 0).

V finalu za angleški pokal so včeraj v Wembleystadionu pred 100.000 gledalci zmagali Blackburn Rovers nad Huddersfieldom s 3 : 1 (2 : 0). Huddersfield je bil favorit in je imel lepe izgleda, da postane letos zmagovalac v pokalni in prvenstveni borbi.

Službene objave LLAP. Odobri se naslednji raspis juniorskega damskega mitinga SK Iltije. SK Iltija priredi dec. 19. V. 1928. na svojem igrišču v Ljubljani juniorski miting za dame. Miting se vrši ob 17. uri. Tekmovanje se vrši po pravilih JLASa in brez handicapa. Prijavnina znaša za osebo in točko 2 Din. za stafeto 5 Din. Prijave je pošiljati na naslov Rupel Milica, Miklošičeva c. 33-II, najkasneje do 12. maja ob 18. uri. Naknadne prijave se sprejemajo proti dvojni prijavnini do dne 16. V. ob 18. uri. Tekmovati morejo vse po JLAS-u verificirane atletinje-juniorke. Nagrade za I. II. in III. mesto v vsaki disciplini se podeli v obliki priznanice. Tekališče je iz ugaskov z dvema nedvigljivima zavojema, dolgo 394 m. Tekmuje se v sledečih disciplinah: Tek 50 m, tek 100 m, skok v vis z zaletom, skok v dalj z zaletom, met krogla 6.328 kg, met diska 1 kg, stafeta 4 krat 50 m. — Točen vrstni red poedinih disciplin se objavi pred početkom mitinga. — Tajnik II. — (Iz seje u. o. dne 12. IV.) Dopis SK Zelezničar Maribor se vzame na znanje. — Dopis SK Ptuj se vzame na znanje (novi odbor). — Dopis sportne rep. služiteljev ljubljanske univerze se vzame na znanje; odobri se termin za akad. prvenstvo dne 20. maja t. l. — Pozivajo se vsi klubi, da čimprej poravnajo članarino za leto 1928. — (Iz seje u. o. dne 19. IV.) Na dopis TKD Ate- na se odgovori pismenim putem. (Odborniško mesto). — Dopis SK Iltije se vzame na znanje. (Raspis jun. mitinga za dame dne 19. maja t. l.) — Vsi klubi se ponovno pozivajo, da javijo nemudoma svoje verificirane lahkoatlete. — Tajnik I.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Danes ob 14. morajo biti sledeči igralci na igrišču: Anžlovar, Vidic, Turkovici, Sočan, Jug II, Pišek II, Privšek, Senica, Slapar, Terček, Zalar, Daneu, Jež in ob 15. sledeči: Erman, Pečnik, Svetic, Slamič, Pišek I, Zemljak, Jug I, Erman I, Vrhovnik, Čebolin, Kariž, Uršič. — Načelnik.

SK Slovan (nogom. sekcija). Pozivam vse igrače, katerih imena so objavljena na klubovski deski za prvenstveno tekmo Slovan : Slavija, da pridejo najkasneje do 14. ure pred postjo, da se jim razdeli oprema. Tajnik.

ASK Primorje (hazenska sekcija). Danes ob 10. trening za sledeče hazenašice: Modic I. in II., Erat, Trebše I. in II., Smuc I. in II., Kramar, Sladič, Sajovic in Jerina. Načelnik.

SK Svoboda. Danes ob 10. trening s SK Grafiko. Ob pol 10. naj bodo navedeni igralci pri Kovaču: Fugina, Zore, Habiht, Sušteršič, Baggia, Tasotti, Skapin, Slavko, Koser, Seme, Jereb, rez. Zajc. — I. skupina igra predtekmo na igrišču Primorja ob pol 15. uri. Postava v Gradšču. — Načelnik.

SK Grafika. Danes ob 10. trening s SK Svobodo na igrišču Iltije ob pol 10. naj bodo navedeni igralci v garderobi Iltije: Tršan, Volmut, Getzl, Skrabar, Plevel, Skalar, Metlar, Lombar, Trpin, Bončar, Palek, Jesenko in Turčič. — Načelnik.

Hazenska sekcija »Edinosti« v Celju prične s treningom dne 22. aprila Zbirališče ob 15. na Glaziji, kjer se bodo sprejemale tudi prijave.

Kolesarska dirka »Sora«. Sentviško kolesarsko društvo »Sora« priredi v nedeljo 6. maja na progi St. Vid — Kranj in obratno otvortivene medklubске dirke, ki veljajo obenem tudi kot prvo kolo tekem za prvenstvo pododbora Ljubljana mesto. Dir-

ka se prične točno ob 14., start in cilj sta pri km 4.200 v St. Vidu (Pri slepem Janecu). Dirka obsega pet konkuren, in sicer dirko novincev na 5 km, dirko juniorjev na 30 km, glavno dirko na 50 km, damske dirke na 5 km in seniorske dirke na 10 km. Prijave sprejemata: J. Stanko in St. Vid nad Ljubljano št. 19 in F. Ogrin v Ljubljani, Gosposvetska cesta 14.

TK Skala se je preselil v Franciškan- sko ulico št. 10, v hišo Državne hipotekar- ne banke, dvorišni trakt. — Odbor.

Velike motorne dirke v Ljubljani. Motoklub »Ljubljana« priredi ob pričetku letošnje sportne sezone dirko, ki se vrši dne 17. maja t. l. na posebej zato prirejenem dirkališču na vojaškem vežališču pri Dr.

ka se prične točno ob 14., start in cilj sta pri km 4.200 v St. Vidu (Pri slepem Janecu). Dirka obsega pet konkuren, in sicer dirko novincev na 5 km, dirko juniorjev na 30 km, glavno dirko na 50 km, damske dirke na 5 km in seniorske dirke na 10 km. Prijave sprejemata: J. Stanko in St. Vid nad Ljubljano št. 19 in F. Ogrin v Ljubljani, Gosposvetska cesta 14.

Kakor izveemo, je zavarovalnica »Assicu- razioni Generali« kot edina pravkar vpelja- la za svoje zavarovanje na življenje posebn- uo ugodnost, in sicer »kreditiranje stroš- kov operacij«. Zavarovancem, ki se mora- jo podvreči kakšni kirurški operaciji, stavl- ja namreč zavarovalnica za kritje stroškov potrebni znesek kot brezobrestno posojilo na zavarovano vso to na razpolago.

Družba nudi to novo ugodnost svojim za- varovancem brezplačno, ker je naziranja, da bo žrtve, ki jo s tem doprinese, ugodno vplivala na zmanjšanje umrljivosti zavarov- ancev. Brezdvornje je kritje stroškov, ki jih zahteva operacija in nadaljuje potrebno zdravljenje, baš za srednje sloje našega prebivalstva silno težak problem. Maksimal- se namreč plaši visokih stroškov, zaradi čes- ar se čisto pravi trenotek potrebne kirur- gične operacije zamudi. Temu zlu hoče družba od pomoči z navedeno novovo vpe- lano ugodnostjo. Ni dvoma, da se bo na ta način marsikatero ogroženo življenje rešilo zaradi pravočasne pomoči poklicanega ki- rurga.

Predlog zakona o državnih trošarinah

Kakor smo že poročali, je finančno mini- strstvo izdelalo načrt zakona o državnih trošarinah ter ga poslalo vsem gospodarskim korporacijam v izjavo.

Pri sedanjem pobiranj trošarin tvori- ta glavno neenakost trošarini na vino in žga- nje. Trošarina na vino se n. pr. v Srbiji sploh ne pobira, v ostalih pokrajinah pa velja- jo še vedno stari predpisi predvojnih za- konov, ki niso enotni. Prav tako se tudi trošarina na žganje v Srbiji ne pobira. Tako je v trošarinskem oziru naša država raz- deljena na dva dela. Ob Drini so kakor ob državni meji postavljeni organi finanč- ne kontrole, da preprečijo tihotapstvo žganja v prečanske kraje.

Na ponovne zahteve prečanskih gospodar- skih korporacij in ker sedanjí položaj na- sprotnje določilom ustave, so se merodajni faktorji v Beogradu morali končno vendarle odločiti, da uvedejo enakopravnost v troša- rinskem pogledu.

Načrt zakona predvideva razširjenje troš- šarin na vino in žganje na vso državo. Po tem načrtu bodo trošarini zavezani naslednji predmeti: sladkor, kava, pivo, vino, elek- trične žarnice, plin za razsvetljavo, špirit, žganje, kis in bendin. Trošarina ostane sko- ro za vse predmete v dosedanjí izmeri. Zni- ža naj se le trošarina na bencin od 400 na 200 Din za 100 kg, poviša pa trošarina na vino, ki naj znaša po tem načrtu zakona za 100 litrov navadnega in finega vina, ako nima več kakor 22 in pol stopinj alkohola, 100 Din; za mošt in drozgo pa 25 Din. (Se- daj znaša trošarina pri navadnem vinu 35, pri finem vinu 80 in pri moštu in drozgi 25 Din za 100 litrov.) Vino, ki ima preko 22 in pol stopinj alkohola, naj bi se troša- rinilo po stopnjah alkohola. Povišanje troš- šarine na vino je po tem načrtu znatno, in bi bilo sprejemljivo le tedaj, če se omeji nalaganje prekomernih avtonomnih doklad in če se opusti pobiranje tožilne takse, ki je prav za prav pavšalna trošarina.

Trošarina na žganje se bo po ustanovitvi posebnih združnih žganih, katerih ustanovitve predvideva zakon v dobi petih let po uveljavljenju, pobirala v takih žganih- nah po kontrolnem aparatu, ali zbirnem sodu. Dokler pa zadruga ne bodo ustanov- ljene, se bo trošarina na žganje pobirala na pripravljen drozgo pred početkom žga- nje. Zato bo po načrtu tega zakona ob- vezna prijava o namakanju snovi za žga- nje. Vsi izdelki, ki so odvisni od žganja, ki se bo pobirala iz drozge in od katere bo odvisna izmera trošarine, se bo izračunala po posebni tabeli, ki jo bo izdalo ministrstvo. Kotli naj bi ostali še nadalje izven trošarinske kontrole.

Po načrtu zakona se ima opustiti pobira- nje trošarine na izvlečke iz esenca in na esteritna olja ter na destilate nafte, katrana, premoga, parafinskih škrljencev, ako se ra- bijo kot sredstvo za pogon motorjev. Te destilati ostanejo po načrtu zakona zaveza- ni trošarini le tedaj, ako imajo glede gostote, plamnitve in frakcije gotove lastnosti, ki jih kvalificirajo za bencin. Ostala določila na- črta zakona se gibljejo v mejah dosedanjih predpisov.

Letno poročilo zagreške borze

Zagreška borza je izdala, kakor vsako leto, obširno letno poročilo za leto 1927. Po- ročilo se peča s številnimi aktualnimi go- spodarskimi vprašanji, tako med drugim tudi z vprašanjem kreditne krize. Zaradi velikega povpraševanja in slabe ponudbe razpoložljivih kapitalov je obrestna mera pri nas še vedno zelo visoka. Niti ankete, administrativni ukrepi ali pa maksimiralne obrestne mere ne more za las spremeniti si- tuacije, dokler se tvorbja nacionalnega ka- pitala ne bo povečala. Toda baš formiranje kapitala je pri nas zelo slabo. Navzlic dej- stvu, da v preteklem letu nismo imeli po- memnejših emisij vrednostnih papirjev, se vloge pri denarnih savodih niso v enaki meri dvignile kakor v letu 1926. Pri zagreb- ških denarnih savodih, katerih delnice kotirajo na borzi, so se vloge v preteklem letu dvignile od 2122 na 2351 milijonov Din, ta- ko da znaša prirastek le 229 milijonov Din. dočim je v letu 1926. znašal 410 milijonov Din. Letno poročilo navaja v tem pogledu tudi statistiko o vlogah pri regulativnih hra- nilnicah v Sloveniji, kjer se se vloge v pre-

tekle letu dvignile od 622 na 695 milio- nov Din in znaša torej prirastek le 73 milijonov Din, dočim je v letu 1926. znašal ta prirastek 125 milijonov Din. Zaradi pomanj- kanja domačega kapitala smo vsekakor na- vezani na dotok inozemskega kapitala. Cim se bo izvršila stabilizacija naše valute, se bodo naši denarni zavodi lahko v večji meri posluževali inozemskih kratkoročnih kredi- tov, kar bi znatno pripomoglo k poboljša- nju odnosa med povpraševanjem in po- nudbo za take kredite. Stabilizacija naše valute bi tudi omogočila najetje dolgoro- nih kreditov za naša podjetja.

Izmed številnih gospodarskih problemov, ki jih obravnava letno poročilo, je zani- mivo tudi stališče zagreške borze napram Dr- žavni hipotekarni banki. Letno poročilo opo- zarja na možnost, da bosta podružnici Dr- žavne hipotekarne banke v Zagrebu in v Ljubljani časoma zbrali več vlog, kakor pa jima bo mogoče plasirati denar v teh pokra- jinah. To bi lahko imelo za posledico, da bo kapital preko tega izvoda odtokel v dru- ge kraje naše države, kjer so kreditne raz- mere manj konsolidirane, kar bi moglo po- slabšati razmere na denarnem tržišču. V dr- žavi, kjer so gospodarske razmere v posa- meznih krajih tako različne in obrestna me- ra v toliki meri divergira, moremo državne denarne ustanove, če poslujejo v vseh krajih pod enakimi pogoji glede obresti, nehoti zavirati gospodarski razvoj krajev, kjer so kreditne razmere bolj urejene.

Gospodarstvo

Novost v življenjskem zavarovanju

Kreditiranje stroškov za kirurški operacije.

Kakor smo že poročali, je finančno mini- strstvo izdelalo načrt zakona o državnih trošarinah ter ga poslalo vsem gospodarskim korporacijam v izjavo.

Pri sedanjem pobiranj trošarin tvori- ta glavno neenakost trošarini na vino in žga- nje. Trošarina na vino se n. pr. v Srbiji sploh ne pobira, v ostalih pokrajinah pa velja- jo še vedno stari predpisi predvojnih za- konov, ki niso enotni. Prav tako se tudi trošarina na žganje v Srbiji ne pobira. Tako je v trošarinskem oziru naša država raz- deljena na dva dela. Ob Drini so kakor ob državni meji postavljeni organi finanč- ne kontrole, da preprečijo tihotapstvo žganja v prečanske kraje.

Na ponovne zahteve prečanskih gospodar- skih korporacij in ker sedanjí položaj na- sprotnje določilom ustave, so se merodajni faktorji v Beogradu morali končno vendarle odločiti, da uvedejo enakopravnost v troša- rinskem pogledu.

Načrt zakona predvideva razširjenje troš- šarin na vino in žganje na vso državo. Po tem načrtu bodo trošarini zavezani naslednji predmeti: sladkor, kava, pivo, vino, elek- trične žarnice, plin za razsvetljavo, špirit, žganje, kis in bendin. Trošarina ostane sko- ro za vse predmete v dosedanjí izmeri. Zni- ža naj se le trošarina na bencin od 400 na 200 Din za 100 kg, poviša pa trošarina na vino, ki naj znaša po tem načrtu zakona za 100 litrov navadnega in finega vina, ako nima več kakor 22 in pol stopinj alkohola, 100 Din; za mošt in drozgo pa 25 Din. (Se- daj znaša trošarina pri navadnem vinu 35, pri finem vinu 80 in pri moštu in drozgi 25 Din za 100 litrov.) Vino, ki ima preko 22 in pol stopinj alkohola, naj bi se troša- rinilo po stopnjah alkohola. Povišanje troš- šarine na vino je po tem načrtu znatno, in bi bilo sprejemljivo le tedaj, če se omeji nalaganje prekomernih avtonomnih doklad in če se opusti pobiranje tožilne takse, ki je prav za prav pavšalna trošarina.

Trošarina na žganje se bo po ustanovitvi posebnih združnih žganih, katerih ustanovitve predvideva zakon v dobi petih let po uveljavljenju, pobirala v takih žganih- nah po kontrolnem aparatu, ali zbirnem sodu. Dokler pa zadruga ne bodo ustanov- ljene, se bo trošarina na žganje pobirala na pripravljen drozgo pred početkom žga- nje. Zato bo po načrtu tega zakona ob- vezna prijava o namakanju snovi za žga- nje. Vsi izdelki, ki so odvisni od žganja, ki se bo pobirala iz drozge in od katere bo odvisna izmera trošarine, se bo izračunala po posebni tabeli, ki jo bo izdalo ministrstvo. Kotli naj bi ostali še nadalje izven trošarinske kontrole.

Po načrtu zakona se ima opustiti pobira- nje trošarine na izvlečke iz esenca in na esteritna olja ter na destilate nafte, katrana, premoga, parafinskih škrljencev, ako se ra- bijo kot sredstvo za pogon motorjev. Te destilati ostanejo po načrtu zakona zaveza- ni trošarini le tedaj, ako imajo glede gostote, plamnitve in frakcije gotove lastnosti, ki jih kvalificirajo za bencin. Ostala določila na- črta zakona se gibljejo v mejah dosedanjih predpisov.

Letno poročilo zagreške borze

Zagreška borza je izdala, kakor vsako leto, obširno letno poročilo za leto 1927. Po- ročilo se peča s številnimi aktualnimi go- spodarskimi vprašanji, tako med drugim tudi z vprašanjem kreditne krize. Zaradi velikega povpraševanja in slabe ponudbe razpoložljivih kapitalov je obrestna mera pri nas še vedno zelo visoka. Niti ankete, administrativni ukrepi ali pa maksimiralne obrestne mere ne more za las spremeniti si- tuacije, dokler se tvorbja nacionalnega ka- pitala ne bo povečala. Toda baš formiranje kapitala je pri nas zelo slabo. Navzlic dej- stvu, da v preteklem letu nismo imeli po- memnejših emisij vrednostnih papirjev, se vloge pri denarnih savodih niso v enaki meri dvignile kakor v letu 1926. Pri zagreb- ških denarnih savodih, katerih delnice kotirajo na borzi, so se vloge v preteklem letu dvignile od 2122 na 2351 milijonov Din, ta- ko da znaša prirastek le 229 milijonov Din. dočim je v letu 1926. znašal 410 milijonov Din. Letno poročilo navaja v tem pogledu tudi statistiko o vlogah pri regulativnih hra- nilnicah v Sloveniji, kjer se se vloge v pre-

tekle letu dvignile od 622 na 695 milio- nov Din in znaša torej prirastek le 73 milijonov Din, dočim je v letu 1926. znašal ta prirastek 125 milijonov Din. Zaradi pomanj- kanja domačega kapitala smo vsekakor na- vezani na dotok inozemskega kapitala. Cim se bo izvršila stabilizacija naše valute, se bodo naši denarni zavodi lahko v večji meri posluževali inozemskih kratkoročnih kredi- tov, kar bi znatno pripomoglo k poboljša- nju odnosa med povpraševanjem in po- nudbo za take kredite. Stabilizacija naše valute bi tudi omogočila najetje dolgoro- nih kreditov za naša podjetja.

Gospodarstvo

Novost v življenjskem zavarovanju

Kreditiranje stroškov za kirurški operacije.

Kakor smo že poročali, je finančno mini- strstvo izdelalo načrt zakona o državnih trošarinah ter ga poslalo vsem gospodarskim korporacijam v izjavo.

Pri sedanjem pobiranj trošarin tvori- ta glavno neenakost trošarini na vino in žga- nje. Trošarina na vino se n. pr. v Srbiji sploh ne pobira, v ostalih pokrajinah pa velja- jo še vedno stari predpisi predvojnih za- konov, ki niso enotni. Prav tako se tudi trošarina na žganje v Srbiji ne pobira. Tako je v trošarinskem oziru naša država raz- deljena na dva dela. Ob Drini so kakor ob državni meji postavljeni organi finanč- ne kontrole, da preprečijo tihotapstvo žganja v prečanske kraje.

Na ponovne zahteve prečanskih gospodar- skih korporacij in ker sedanjí položaj na- sprotnje določilom ustave, so se merodajni faktorji v Beogradu morali končno vendarle odločiti, da uvedejo enakopravnost v troša- rinskem pogledu.

Načrt zakona predvideva razširjenje troš- šarin na vino in žganje na vso državo. Po tem načrtu bodo trošarini zavezani naslednji predmeti: sladkor, kava, pivo, vino, elek- trične žarnice, plin za razsvetljavo, špirit, žganje, kis in bendin. Trošarina ostane sko- ro za vse predmete v dosedanjí izmeri. Zni- ža naj se le trošarina na bencin od 400 na 200 Din za 100 kg, poviša pa trošarina na vino, ki naj znaša po tem načrtu zakona za 100 litrov navadnega in finega vina, ako nima več kakor 22 in pol stopinj alkohola, 100 Din; za mošt in drozgo pa 25 Din. (Se- daj znaša trošarina pri navadnem vinu 35, pri finem vinu 80 in pri moštu in drozgi 25 Din za 100 litrov.) Vino, ki ima preko 22 in pol stopinj alkohola, naj bi se troša- rinilo po stopnjah alkohola. Povišanje troš- šarine na vino je po tem načrtu znatno, in bi bilo sprejemljivo le tedaj, če se omeji nalaganje prekomernih avtonomnih doklad in če se opusti pobiranje tožilne takse, ki je prav za prav pavšalna trošarina.

Trošarina na žganje se bo po ustanovitvi posebnih združnih žganih, katerih ustanovitve predvideva zakon v dobi petih let po uveljavljenju, pobirala v takih žganih- nah po kontrolnem aparatu, ali zbirnem sodu. Dokler pa zadruga ne bodo ustanov- ljene, se bo trošarina na žganje pobirala na pripravljen drozgo pred početkom žga- nje. Zato bo po načrtu tega zakona ob- vezna prijava o namakanju snovi za žga- nje. Vsi izdelki, ki so odvisni od žganja, ki se bo pobirala iz drozge in od katere bo odvisna izmera trošarine, se bo izračunala po posebni tabeli, ki jo bo izdalo ministrstvo. Kotli naj bi ostali še nadalje izven trošarinske kontrole.

Po načrtu zakona se ima opustiti pobira- nje trošarine na izvlečke iz esenca in na esteritna olja ter na destilate nafte, katrana, premoga, parafinskih škrljencev, ako se ra- bijo kot sredstvo za pogon motorjev. Te destilati ostanejo po načrtu zakona zaveza- ni trošarini le tedaj, ako imajo glede gostote, plamnitve in frakcije gotove lastnosti, ki jih kvalificirajo za bencin. Ostala določila na- črta zakona se gibljejo v mejah dosedanjih predpisov.

Letno poročilo zagreške borze

Zagreška borza je izdala, kakor vsako leto, obširno letno poročilo za leto 1927. Po- ročilo se peča s številnimi aktualnimi go- spodarskimi vprašanji, tako med drugim tudi z vprašanjem kreditne krize. Zaradi velikega povpraševanja in slabe ponudbe razpoložljivih kapitalov je obrestna mera pri nas še vedno zelo visoka. Niti ankete, administrativni ukrepi ali pa maksimiralne obrestne mere ne more za las spremeniti si- tuacije, dokler se tvorbja nacionalnega ka- pitala ne bo povečala. Toda baš formiranje kapitala je pri nas zelo slabo. Navzlic dej- stvu, da v preteklem letu nismo imeli po- memnejših emisij vrednostnih papirjev, se vloge pri denarnih savodih niso v enaki meri dvignile kakor v letu 1926. Pri zagreb- ških denarnih savodih, katerih delnice kotirajo na borzi, so se vloge v preteklem letu dvignile od 2122 na 2351 milijonov Din, ta- ko da znaša prirastek le 229 milijonov Din. dočim je v letu 1926. znašal 410 milijonov Din. Letno poročilo navaja v tem pogledu tudi statistiko o vlogah pri regulativnih hra- nilnicah v Sloveniji, kjer se se vloge v pre-

tekle letu dvignile od 622 na 695 milio- nov Din in znaša torej prirastek le 73 milijonov Din, dočim je v letu 1926. znašal ta prirastek 125 milijonov Din. Zaradi pomanj- kanja domačega kapitala smo vsekakor na- vezani na dotok inozemskega kapitala. Cim se bo izvršila stabilizacija naše valute, se bodo naši denarni zavodi lahko v večji meri posluževali inozemskih kratkoročnih kredi- tov, kar bi znatno pripomoglo k poboljša- nju odnosa med povpraševanjem in po- nudbo za take kredite. Stabilizacija naše valute bi tudi omogočila najetje dolgoro- nih kreditov za naša podjetja.

Domače vesti

„Jutrova“ akcija za letovanje naše revne mladine na morju

Vsa naša javnost je s simpatijo sprejela „Jutrova“ akcija za letovanje siromašne slovene dece na morju. Kakor tudi ne Pisma, ki smo jih od Velike noči dalje in posebno zadnje dni prejeli od posameznih korporacij in privatnikov, nas prepričujejo, da slovenska javnost pravilno pojmuje eminentno humanitarni in nacionalni pomen te akcije. To nam je v zadovoljenje ob zavesti, da smo z inicijativno prevzeli silno resno nalogo, ki pa jo bomo izvedli — ako Bog da — srečno.

Prispevajo prijave. Kajpak obojne: prijave siromašne dece, pa tudi prijave prispevkov. Za zgled naj navedemo samo naslednje pismo, ki ga nam je poslalo Sokolsko društvo Črna pri Prevaljah:

„Naše društvo je vzelo z veseljem na znanje, da boste letos Vi organizirali akcijo za bivanje slovenske mladine na morju v še večjem številu kakor lansko leto.

Prijavljamo s tem na stroške našega društva (približno 1200 Din) dvojce izmed naše dece ali naraščajoča ter vsaj še enega, za katerega bomo zbrali med člani potrebno vsoto. Skupno torej troje.

Najbrž se bodo javili tudi kakšni posamezniki, člani, ki bi poslali svoje deca na lastne stroške, kar Vam javimo naknadno.

Opozorili smo tudi tukajšnja in sosedna društva na to akcijo ter upamo, da dobite v kratkem tudi od njih prijave.

Da bi našel Sokol v Črni še mnogo posnemalec! O načrtu za provedbo letošnje akcije bomo podrobneje izpregovorili v kratkem.

• **Imenovanje v ministrstvu kmetijstva.** V ministrstvu za kmetijstvo in vode je imenovan za inspektorja naš rojak G. Miloš Štibler, doslej kmetijski referent pri velikem županu ljubljanske oblasti.

• **Diplomiral je včeraj na tehniški fakulteti v Ljubljani za rudarskega inženjerja** Fr. Malovrh iz Zagorja ob Savi, član JAD „Triglava“. Čestitamo!

• **Premestitev v justični službi.** Deželno sodni svetnik dr. Fran Lozar, predstojnik okrajnega sodišča v Radovljici, je v istem svojstvu premeščen k okrajnemu sodišču v Kostanjevici.

• **Osebnosti v pošti.** Imenovan so: Franja Drašler za pogodbeno poštarico pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Po čl. 306 finančnega zakona za dnevničarje prevedeni služitelji Anton Primožič v Kranju, Mihael Boc in Josip Pelc na Ljubljani 1, Jakob Pobež in Peter Mlakar v Rogaski Slatini, Anton Potocnik in Fran Vinkovič v Ljutomeru, Alojzija Smrekar na Ljubljani 4, J. Ostrž v Litiji, V. Prevainig v Štorkah, J. Pekonja v Gornji Radgoni, Anton Mramor v Cerklji, Anton Filipič v Središču ob Dravi, Fran Razdrtič v Mežici, Anton Petrovšek v Trebnjem, P. Kerne v Ribnici na Dolenjskem, P. Jamšek v Kamniku, A. Zupančič v Višnji gori, Andrej Vidic na Jesenicah-Fužine in M. Rovšek v Ljubnem so postali po naknadnem priznanju službene dobe zopet služitelji. Premješeni so z Ljubljane na Maribor 2, Štefka Zuljan z Ljubljane 1 na Ljubljano 3, Nada Tomažič z Ljubljane 3 v Gornji grad in pripravilavca Lavra Brus z Ljubljane 1 na Maribor 1. Upokojeni so: Elizabeta Kraker in Karla Golob na Ljubljani 1; zvančnik Jakob Skuhala na Maribor 2 in Anton Riharič v Slatini-Radenci.

• **Izpopolnjevanje srednješolskih profesorjev.** Po novem načrtu zakona o srednjih šolah bo minister prosvete v svrhu, da bi profesorji srednjih šol stalno spremljali razvoj svojih strokovnih skupin, ustanovljaj potrebnih ferijalne tečaje, na katerih bodo profesorji imeli priliko, da se upoznajo z ureditvijo in delovanjem v srednjih šolah drugih kulturnih narodov. Minister prosvete bo na predlog direktorjev dalai v to svrhu dopuste ter denarne podpore za potovanje v velikih šolskih počitnicah, bodisi na ferijalne tečaje, bodisi na znanstveno delovanje v naši državi ali v inozemstvu.

• **Ministrstvo pošte in telegrafije je razpisalo natečaj za sprejem petih arhitektov in petih tehničnih uradnikov v državno službo.** Dva arhitekta in dva tehnična uradnika bosta sprejeta pri arhitektonskem biroju poštne ministristva, po en arhitekt in tehnični uradnik pa pri poštni direkciji v Zagrebu, Sarajevu in Skoplju. Za razpisana mesta lahko prošjo le oni kandidati, ki so do vršili arhitektonski oddelek tehnične fakultete, odnosno srednje tehnične šole in imajo najmanj pet let službe, odnosno prakse. Prošnje se morajo vložiti najkasneje do 15. maja pri ministrstvu pošte v Beogradu. Natančnejša pojasnila daje poštna direkcija v Ljubljani.

• **Blagajniška služba na poštah ob nedeljah uklinjena.** Pokojni poštni minister je malo pred svojo smrtjo izdal pravilnik o službenem poslovanju pri poštah, telegrafih in telefonih v naši državi. Čl. 3 pravilnika se glasi: Ob nedeljah in praznikih opravila v prometu s strankami vsi poštni, telegrafski in telefonski uradi samo pisemsko-telegrafsko in telefonsko službo. Uradni, ki nimajo neprestane službe podnevi in ponoči, opravljajo službo samo od 9 do 11 ure.

• **Pošta v primorskih kopališčih.** Zveza za pospeševanje turizma na gornjem Jadranu je ministrstvu pošte poslalo spomenico z zahtevno, naj se v vseh primorskih kopališčih pošte erezarizirajo, ker je to v interesu razvoja turizma nujno potrebno.

AUTOMOBILISTI

»ADLER STANDARD 6«

najpopolnejši 6cylinderki vov
JE RAZSTAVLJEN OD
20. DO 22. t. m.

v zeleni dvorani hotela »UNION«.

K ogledu najljubšeje vabiti:

GEN. ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO
LJUBLJANA, AHACLEVA CESTA 10

• **Nov most preko Save pri Zagrebu.** Po vesti iz Beograda se v prometnem ministrstvu dela na to, da se čimprej zgradi nov železniški most preko Save pri Zagrebu.

• **Asanacija naših južnih krajev.** V Beogradu je predvčerajšnjim prispel zastopnik Rockefellerjeve fundacije za Jugoslavijo, dr. Michel, da se z ministrstvom za narodno zdravje doseže sporazum glede delovanja na polju higijene in o delu, ki ga je treba letos izvršiti. Predvsem se bo zgradilo nekoliko domov za narodno zdravje v Črni gori in Bosni, potem pa se bo pričelo z asanacijo v Makedoniji.

• **Intervencije za odkup invalidov.** Zaradi vedno gostejših intervencij invalidov samih in njihovih vdov, a še pogostejše različnih sumljivih oseb, ki to smatrajo za obrt in izkoriščajo prisilce, je minister za socialno politiko izdal naredbo, da je za bodoče zadržanja vsaka intervencija, bodisi osebna ali po tujih osebah. Izplačilo odkupa invalidov ali podpore se bo za osebe izven Beograda vršilo po poštinih čekih. Urgence in intervencije drugih oseb niso potrebne, ker se prošnje rešujejo po vrsti, kakor dospevajo. Invalidi in vdove se zlasti oozarjalo naj se ob priliki prošnje za odkup invalidov ne ali podpore ne dajo izrabljati od kakih sumljivih ljudi, marveč naj se v vsakem primeru za navodila obračajo na invalidska združenja ali pa na občinska županstva.

Zagrebački zbor

od 29. /IV — 6. /I.

V. sejem avtomobilov

IX. Pomladni specialni sejem

kmetijstva

Radia

malih in domačih obrtov

Izložba vajeniških izdelkov in

turizma

2. V. Concours d' elegance in

modna revija.

Popust na železnica in parobrodih.

Legitimacije za ugodnostno

vožnjo se dobivajo pri vseh pošt-

niških uradih in bančnih zavodih.

• **Manevri italijanske mornarice na Jadranu.** Po vestih iz Rima se bodo meseca junija letos vršili na Jadranu veliki manevri italijanske vojne mornarice. Po končanih manevrih bo en del mornarice posetil Albanijo in grška pristanišča.

• **Potres v Litiji.** Včeraj ob 14.56 uri so čutili v Litiji in v bližnjih vaseh 3-4 sekunde trajajoč potres. Hiše so se močno zagugale, tako da so ljudje prestrašeni hoteli na cesto. Potresni val je prišel menda od Jaga.

• **Zaloga šolskih knjig v Ljubljani.** Ljubljanski oblastni odbor je prevzel zalogo šolskih knjig. Za upravnika zaloge je imenovan profesor Josip Osana.

• **Ameriški dijaki v Jugoslaviji.** Društvo »Putnik« je obveščeno, da prispe v letošnjem poletju z izletniškim parobrodom v Jugoslavijo 150 ameriških dijakov in dijakinj. Prepotovali bodo našo ladransko obalo. Izkrčali se bodo v Dubrovniku ter od tamka delali izlete v znamenitejša dalmatinske kraje.

ČE SI KUPUJETE

blago za obleko, si morate na vsak način ogledati izbero najmodernejšega blaga za obleke pri tvrdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Nikjer ne boste tako poceni kupili.

• **Spominska plošča pokolnemu historiku Lopašcu.** Radoslav Lopašič znan hrvaški historik, je dne 25. aprila 1893 umrl v Zagrebu v svoji hiši št. 26. v ulici Kraljice Marije. Uvažujoč pokojnikovo znanstveno delovanje in njegovo rodoljubje je društvo »Braća hrvatskog zmla« sklenilo, da vzi- da spominsko ploščo na Lopašičevi hiši. Spominska plošča se bo na svečan način odkrila prihodnjo sredo 25. t. m. na pet- in trideseto obletnico Lopašičeve smrti.

• **Oblastna organizacija poštinih, telegrafskih in telefonskih uslužbenecv v Ljubljani** nas prosi za naslednje pojasnilo: Iz kratkega poročila o glavni skupščini naše organizacije, ki se je vršila 15. t. m. v Mestnem domu, bi bilo sklepati, da večina članov ne soglaša z vodstvom organizacije in da so vsi nižji uslužbenci proti sedanjemu vodstvu. Resnici na ljubo vas prosimo za popravke, v tem smislu, da je zborovanje zapustil le čisto neznan del zborujočih poštinih nameščenecv, morda komaj deseti- na navzočih zborovalcev, dočim je ostalih 400 zborovalcev — uradnikov in nižjih uslužbenecv — soglasno in navdušeno manifestiralo za emoto organizacijo in za njeno sedanje vodstvo.

• **Organizacija jugoslovenskih emigrantov (Orjem) v Ljubljani.** Brezobzirno uničevanje našega naroda v Primorju pod žezlom imperijalističnega Mussolinijevga režima se nadaljuje. Preko vseh zakonov

človečanstva, preko vsake morale, preko vseh svečanih obljub svojih prednikov in svojega kralja gre fašistična furija do svojega cilja, do popolnega iztrebljenja našega naroda. Naši ljudje odhajajo, mnogi jih je že odšlo, mnogi pa čakajo, da jim potisne rimski mogotec potniško palico v roko, be- raško malho jim je že davno obesil na vrat in jih nažene kot nadležne pritepence, kot Avare, ki so se naselili pred sto leti v teh krajih (tako trdi najnovejša fašistična zgodovina). Na to zemljo hoče naseliti čisto- krvne Italijane, ki jo bodo izlozorenil v puščavo in v trdnjavo za nadaljne izpade osvojevalne politike fašizma proti vzhodu. Naši ljudje odhajajo, nekateri z najboljšimi nadami, v svet, v tujino, toda razočara jih že prvi korak. Vsi, ki so šli pred njimi, so se razgubili, drugi jim obračajo hrbet. Kam? Organizacija jugoslovenskih emigrantov si je dala nalogo, pomagati našim emigrantom v vsakem oziru. To svojo nalogo pa bo izvršila šele tedaj, ko se bo mo- znašil iz svoje razcepljenosti in svoje mlačnosti v močni falangi skupnosti, v enotni organizaciji vseh emigrantov, tedaj, ko se bomo zavedli svoje naloge do svoje domovine, do očetov in do samega sebe. Glavno tajništvo, Ljubljana Masarykova 1.

OBLEKE ZA GOSPODE

Iz modernih vzorcev, krasno krojene po zadnji modni, nudimo po najnižjih cenah.

FRAN LUKIČ, STRITARJEVA UL.

• **Seljak je izumil aparat, ki onemogoča trčenje vlakov.** Direkcija državnih železnic je sprejela ponudbo seljaka Volislava Markovića iz smederevske okolice za odkup njegovega izuma, s katerim se onemogoča trčenje vlakov na odprti progi. Aparat je treba še nekoliko popolniti, kar se bo izvršilo tekom meseca dni. Nakar se bodo vršili poskusi na železnica.

• **Veliko javno tombolo bo pritrđilo sokolsko društvo Koroška Bela-Javornik 6. maja t. l. v prid doizdave Sokolskega doma.** Veliki dobitki v vrednosti 30.000 Din kakor tudi z vprego in vozom, kuhinjska oprava, krava, otomana, moško kolo itd. ter mnogo manjših dobitkov. Kdor hoče zastopati velik dobiček, naj hitro poseže po srečkah. Vsi, ki vrnejo kake pošti poslane tablice, se naprošajo, da navedejo svoje ime, kakor tudi, da za kupljene tablice nakažejo denar do roka, ki je označen na plakatih. Za prodane tablice lahko vsakdo odda denar ob nedeljah ob 11. v sokolski telovadnici. Prodajalci tablic, podvizejte se s prodajo! Kdor hitro stori svojo dolžnost je storjena dvakrat in kdor hitro da, dvakrat da.

• **Velik vlom v Zagrebu.** V noči od četrtka na petek so drzni lopovi popolnoma oplenili konfekcijsko trgovino »Stanković« na Jelačićevem trgu. Vdrli so v trgovino od zadaj in pobrali vso zalogo, tudi izložbe. Lastnik trpi škodo okroglih 20.000 Din. Ne- navadno drzni vlom v središču Zagreba je vzbudil ogromno pozornost prebivalstva. Policija je po vsestranskem lovu tekom včerajšnjega dneva že vlovila vlomilce in tudi zaplenila ukradeni robo. Vlomilca sta Dragotin Stich, brezposelni zidar, in Vladimir Haller, ki je nedavno predsedel v Lepoglavi večmesečno kazen zaradi tatvine.

Veličino ruskih filmskih umetnikov

spoznate iz izvrjnega ruskega velefilma

Medvedia svatba

• **Strašna nesreča v premo govniku.** V premo govniku Breza se je predvčerajšnjim pripetila grozna nesreča. Delavec Hasan Spahić je v ventilacijskem hodniku zašel med stroje, ki so ga popolnoma zdrobili. Mrtvo truplo so pozneje našli v omenjenem hodniku.

• **Velika eksplozija v osleški livarni železa.** V petek dopoldne je v osleški livarni železa nenadoma odjeknila silna detonacija. V istem trenutku pa so se tudi porušili prostori, v katerih se je nahajala velika parna lokomobila. Na srečo eksplozija ni zahtevala človeških žrtev, čeprav sta se v kotlarni nahajala višji strojniki Radovan Vakallac in Jurjak Josip Stojed. Oba je pritisk zraka vrgel na tla. Materijalna škoda se cenl na 350.000 dinarjev, ki pa je krita z zavarovalnino.

ITO — zobna pasta najboljša.

• **Rogaška Slatina, najboljši renimirano zdravilišče** proti boleznim želodca, čreves, mehurja, želodčnih kamnov, srca, ledvice in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekte! 89

• **Bolne ženske dosežejo z rabo prirodne grenčice »Franz-Josef«** neovirano lahko izpraznitev črevesa, s čimer je pogosto v zvezi izredno dobrodojen učinek za obolele organe. Stvoritelji klasičnih učbenikov za ženske bolezni pišejo, da ugodne učinke vode »Franz-Josef« potrdila tudi njih preizkušnje. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in Specerijah trgovinah. 6

• **Toaletno in desinfekcijsko sredstvo »Sanoform«** se dobi v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Maribor: Drogerija M. Wolfram, naslednik M. Kanc, Gosposka ulica 33.

• **Obleke kemično čist, barva, pištra in črna** tovarna Jos. Relch.

A. KIFFMANN Maribor št 36-b

prinaša kot prvi na trg najnovejšo pridobitv švicarske urarske industrije. Razpošilja ti je že začel te ure, ki niso ne le nena- vadno poceni, temveč v istini tudi dobre. Zelo pripravne za birmansko darilo. Pustro vni cenik pošlje na zahtevo brezplačno.

Triumfiraj!

Lepa polt je za triumf uspeha več vredna, kot vse druge lastnosti, ki jih zamorejo imeti ženske. Z Elida Favorit milom je sedaj njihova nežna polt zasigurana. Velik priročen kos, lepo zavrt, čudovito skozi in skozi parfimirano, prijetno in osvežujoče.

ELIDA Favorit MILO

Iz Ljubljane

• **Razstava na tehniški srednji šoli.** Na priporočilo prosvetnega oddelka v Ljubljani se je razstava gradbene rokodelske šole in soboslikarskega tečaja še enkrat odprla za tri dni, da jo lahko obiščejo me- ščanske šole. Pri tej priliki si razstavo la- hko ogleda tudi drugo občinstvo in sicer danes v nedeljo in jutri v ponedeljek do- polodne ob 9. do 12. ure. Ker je razstava vzbudila splošno zanimanje in priznanje, se vabijo na razstavo vsi, ki so jo privikrat zamudili.

• **Jugoslovensko društvo za proučava- nje angleškega jezika** naznanja, da je dru- štvena čitalnica v Selenburgovi ulici 7-1. (Jadransko podunavska banka) odobrta čla- nom vsak dan od 18. do 19. ure: knjižnica pa posluje vsak torek in petek od 18. do 19. to je med čitalniškimi urami. Obozarjamo, da se bodo začeli vršiti zopet kurzi za za- četnike in naprednejše v angleškem jeziku pod vodstvom gospe Copeland in nekega drugega angleškega državljanca. Reflektanti naj se javijo med čitalniškimi urami pri poslujočem odborniku, ki bo dalal tudi vse potrebne informacije. — Odbor.

• **Československa obec v Ljubli.** V utedy, dne 24. t. m. o osmih hodine ranni zavita do Lublane, co host mestské obce lublanské, oficielni delegace hlavnioho mesta Prahy, s primátorem dr. Baxou v čele. Prosime veškeré členstvo, aby se v počtu co nejhodnějšímu súčastnilo přivítání na ná- draží, jakož i večernioho komerzu ve dvo- rane »Kazino«, pořádanem na počest hosti, o osme hodine večerní.

Kdo namerava zidati

naj se obrne na Tehna družbo, Ljubljana, Mestni trg 25/1, katera da vsak pojasnila in iz- vrši načrte, proračune in stavb- na nadzorstva potom inženjerja najceneje. 5170

• **Ljubljanski obrtniki.** V torek 24. t. m. bodo prispeli v Ljubljano kot gostje sena- torji in občinski svetniki iz bratske Pra- ge s praškim županom g. dr. Karolom Baxom na čelu. Zveza obrtnih združenj in Obrtno društvo v Ljubljani vabita vse ljubljansko obrtništvo, da se v čim večjem številu ude- leži sprejema gostov v torek 24. t. m. ob 8. uri zjutraj na glavnem kolodvoru. slavnost- nega komerza v torek 24. t. m. v kazinski dvorani in slovesa v sredo ob 12. uri. Ljub- lijana naj napravi na goste simpatičen vtis, in pokaže bratsko čustvovanje do česko- slovaškega naroda. Tudi ljubljansko obrt- ništvo naj pripomore k temu.

• **Regulacija Muzejskega trga v Ljub- lijani.** V zvezi z olepšanjem zapadnega dela Ljubljane v okolici opernega gledališča se bo letos izvršila tudi regulacija Muzejskega trga. Hlev in veliki cvetičnik na nekdanjem Souvanovem vrtu pred narodnim muzejem, ki je sedaj last mestne občine, se bo že te dni podrli in potem reguliral trg in park pred muzejem. Kakor doznavamo se bo pri tej priliki premestili tudi Valvazorjev spo- menik tako, da bo stal simetrično pred glavnim vhomom v muzejsko poslopje. Z regulacijo Muzejskega trga se bo ta del mesta znatno olepšal.

• **Skandalozna stvar.** Kakor nam po- ročajo, je uprava Narodnega gledališča za- radi »štednje« (ki bi bila drugle stokrat bolj na mestu) reducirala gospo Vero Danilo- Balatkovno, zaslužno in vsestransko uporab- no članico naše drame in operete. Gospa Balatkovna, ki deluje na našem odru že dolgo vrsto let, je po svojem sorodu če- škoslovaška državljanica. To slučajnost je uporabila uprava gledališča, da je gospo Balatkovno kratkoma odpuštila — brez penzije. Pri tem mora uprava vedeti, da bo gospa Balatkovna, čim bo sprelet novi, že predloženi zakon o državljanstvu, zopet pridobila jugoslovensko državljanstvo, to- rej tudi polno pravico do penzije! Reduk- cija gospe Vere Danilove-Balatkovne, ako je resnična, mora vzbuditi v vseh gledališču prijaznih krogih ogorčenje in nuno je že- leti, da uprava kar najpreje poda javnosti pojasnilo, ali je res, da se v času ko se vedno bolj pomnožuje administrativni apa- rat v gledališču in ko se očividno gradi novi baletni zbor (kar je lepa, a za Ljublja- no drugovrstna teatarska zadeva) odpušča na tako brezobziren način* iz službe zaslu- žene člane našega ansambla.

Dr. Tone Jamar zopet ordinira

• **Mladinsko glasbeno predavanje.** 6. maja bo predaval srednješolski mladini g. ravnatelj dr. Mantuan o priljubljenem skladatelju Emilu Adamiču v proslavo njegove petdesetletnice. Po predavanju se bo izva- jalo 16 skladateljevih pesmi iz vse dobe njegovega delovanja.

• **»Čebelica Maja«.** Opozarjamo cenjeno občinstvo, dijaštvo in šolsko mladino na današnji spored ZKD v prostorih kina Ma- tice, ki bo točno ob 11. uri dopoldne. Film ki se bo predvajal, je izredno krasne vse- bine ter bo občinstvo v polni meri zadovol- jilo.

• **Velika tombola društva »Skrb za mladino«** bo danes ob 3. uri dopoldne na Kongresnem trgu. Tablice se prodajajo pri mizah na raznih križiščih. Spalnica, šivalni stroj 2 kolesi (moško in damsko) in ostale 4 tombole bodo gotovo privabile mnogo ob- činstva. Danes naj vsakdo poskusi svojo srečo. Za 2 Din dobite kompletno spalnico ali ostale tombole. Malih dobitkov je 120. Pomagajte graditi »Dečji dom« v Aleksan- drovem revni decil. — Odbor. 802

Za spomlad

Vam nudi v veliki izbiri ter po najnižjih cenah tvrdka

BELIHAR & VELEPIČ, Mestni trg št. 13 LJUBLJANA

Otroške dekliške volnene obleke, damske obleke kakor tudi bluze itd.

OGLEJTE SI IZLOZBO!

• **Rapallo!** Zaradi sodelovanja iščemo stikov. Akademski podružnica Jugosloven- ske Matice, univerza.

• **Marionetno gledališče na Taboru** bo privedlo danes ob pol 16. uri izro »Gašper- čki, dvorni zdravnik« kot zadnjo v tej se- ziji. Prostovoljni prispevki.

• **Redni občni zbor Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani** se bo vršil 6. maja ob 10. v slovaškem semi- nariju na univerzi v Ljubljani.

Danes velika tombola na Kongresnem trgu

Začetek ob 3. uri
Pomagajte graditi „Dečji dom“
v Aleksandrovi.

— Kolesarsko društvo „Sava“ v Ljubljani bo priredilo izlet danes 22. t. m. skozi Dobrujno, Vevče, Zg. Kašelj, v primeru dežja se izlet preloži na poznejši čas. Zbirališče pred društvenim prostorom ob pol 14. Karlovska cesta 4.

PRIZNANO FINEGA OKUSA
plašče, obleke, bluze
kupite ugodno
P. MAGDIČ
Poglejte si izložbe.

— Majski izlet Sokola Štepania vas so bo vršil v nedeljo 6. maja na Krim. Izletniki se zbirajo ob 6. uri zjutraj na glavnem kolodvoru. Odhod ob 6.15 do Preserja. Povratek ob 20.20 iz Škofljice. Vabljeno so vsi prijatelji Sokola. Zdravo! — Odh. ob 8.

— Sokolstvu župe Ljubljana v torek, 24. t. m. bodo posetili našo Ljubljano zastopniki mesta Prage, zibelke naše ideje, pod vodstvom primatorja br. dr. Baxe. V Ljubljano bodo prispeli ob 8.08 zjutraj. Pozivamo brate in sestre, da se udeležijo sprejema v čim večjem številu. Zbiramo se ob triletni na 8. zjutraj na glavnem kolodvoru. Odhod naših milih gostov je pa v sredo 25. t. m. ob 12. uri. — Župno starešinstvo.

— Policijski drobiž. Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1 tatvina, obleke, 1 izgred v javnem lokalu, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 5 prestopkov paslega kontumacia, 1 prestopok pijanosti in nedostojnega vedenja, 2 prestopki policijske ure, 1 prestopok izvrševanja predpisov, 1 ogenj v dimniku ter 6 prestopkov cestno-policijskega reda. Aretirana sta bila neki Husein Ranč ter Nikola Branković, ker sta prodajala raznim strankam v mestu ponarejeno papirko. V zapor sta morala dalje še 2 postopaka ter berač Janez Trojanšek, pri katerem so našli celo vrečko kovanega, vmes pa tudi papirnatega denarja.

Krasne obleke in bluze najceneje pri Tomšič, Sv. Petra cesta 38.

— Prevrnjen mlekarški voziček. Mlekarica Ivana Kodermanova s Posavja je pripeljala v petek zjutraj, kakor običajno z mlekarškim vozičkom več posod mleka ter jih raznašala svojim odjemalcem po hišah na Sv. Petra cesti. Čim se je vrnila, je našla voziček prevrten, več litrov mleka pa razlito po tleh. Voziček je bile prevrnil neznan avtomobilist, ki je mimogrede sunil s vozom vanj. Kodermanova trpi okoli 100 dinarjev škode.

Iz Maribora

— Vedno lepši klerikalci se v svojem časopisu vedno radi bahajo s svojo objektivnostjo in mnogokrat tudi povdarjajo, da v gospodarskih organizacijah ne sme politika igrati vloge. Kako oni to razumejo, kaže najnovejši primer s g. Zadravcem v Središču ob Dravi. G. Zadravec je znan kot eden izmed najtemeljitejših poznavalcev obrtniških vprašanj in posebej še kot organizator obrtništva v svojem okraju lokalnem delokrogu, pa tudi v vsej Sloveniji. V Središču je pred leti ustanovil obrtno-nadaljevalno šolo in je naravno bil tudi v odboru te šole kot zastopnik Zbornice TOI. Toda g. klerikalcem žilica mashevanja ni dala miru in te dni je dobil g. Zadravec od Zbornice za TOI dekret, podpisani od g. Ogrina, s katerim so ga odsvolili iz odbora navedene šole in namesto njega dali v odbor klerikalnega obrtnika, ki seveda o kompromitiranih obrtniških vprašanjih ni imel pojma. Tako razumejo g. klerikalci nepolitichnost v gospodarskih organizacijah.

Iz Kranja

— Puščizlet Sokola v Kranju k Sv. Joštu bo danes, v nedeljo, Odhod točno ob pol 2 uri izpred Narodnega doma. 795
— Citalnični orkester, ki goji v Kranju instrumentalno godbo, je imel te dni redni občni zbor. Sodeloval je v preteklem letu pri 55 prireditvah, največ pri predstavah gledališkega odra. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: g. Majnik, predsednik; Stanko Završnik, orkestralni vodja; Drago Repič, blaginjak in tajnik; Sorko Adolj, gospodar; gđ. Andoljškova, Jože Jezeršek in Herman Kunstelj, odborniki.
— Ogromna skala zletela v Kokro. Včeraj okoli 8. ure je nastal na Pungratu, zlasti nad Kokroško strugo, močan zemeljski sunek. Na levem bregu kokroške struge nasproti mestne ubožne hiše je z velikanskim trusem zgrmela 25 m globoko v Kokro ogromna skala. Hiše na nasprotnem bregu so se stresle kakor bi bil potres. Skala, obsegajoča več sto kubičnih metrov, je po vsem zaježila strugo. Pred trinajstimi leti se je zvalila tudi ogromna skala nekoliko višje nad Klanjskim mostom v Kokro ter podrla Jurjevo hišo, pri čemer sta se smrti ponesečili dve ženski.
— Občni zbor Narodne Citalnice. Pretekli petek se je vršil 66. redni občni zbor Narodne Citalnice. Odbor Narodne Citalnice predstavlja danes le nekako reprezentativno, nadzorovalno enoto, ker je vse njegovo področje razdeljeno na posamezne odseke, kakor gledališki oder, citalnični orkester, javno ljudsko knjižnico in pevski zbor. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik gimnazijski ravnatelj g. Košnik. Društvena poročila sta podala tajnik gospod Pirnat in blaginjak g. K. Telpy. Na predlog šolskega nadzornika g. V. Rusa je bil podeljen absolutorij. Poročila sod svetnika g. Gregorja za gledališki oder, učitelja g. St. Završnika za orkestralni in g. J. Horvata za javnoknjižnični odsek, so pokazala nadvse razveseljevo in procvitajoče delovanje posameznih odsekov. V preteklem poslovnem letu je znašal celokupni denarni promet nad 135.000 Din, od katerih je odpadlo na gledališki od 98.000.

— Zborovanje trgovskih nameščencev. V petek zvečer je bilo v dvorani hotela „Pri zamorcu“ dobro obiskano zborovanje trgovskih nameščencev. Zborovanje je vodil predsednik pomočniškega odbora g. Kraut. Razpravljalo se je o stanovskih vprašanjih, kakor o pokojninskem zavarovanju, o delovnem času in o bolniškem zavarovanju. Trgovski gremij so zastopali g. Pinter, Novak in Preac, kakor tudi tajnik gremija g. Zidanšek. Na zborovanju je poročal tajnik Udruženja privatnih nameščencev g. Lojze Jamnik iz Ljubljane, za njim pa v imenu mariborske organizacije g. Pelikan. Izvolil se je tudi nov odbor. Za vse člane pomočniškega odbora je uvedena članarina 2 Din na mesec.

— Ljudska univerza v Mariboru. Švica v podobi in besedi! Švica, ki nudi človeku vse: grozoto najvišjih gor, tajinstvenost in milobo čudovitih jezer! Celotno sliko te edinstvene dežele nam bo nudil švicarski pisatelj dr. Burri. Predavanje bo v ponedeljek 23. aprila ob 8. zvečer v veliki kazalski dvorani. Glasbena Matica bo zapela po predavanju švicarsko himno. Predprodaja vstopnic (12, 10, 8, 5 Din) pri g. Zlati Brišnikovi in g. Hoferju. V petek 27. t. m.: prof. Ribarič: Moderna srbska lirika.

— Nove zgradbe. Na svoji zadnji seji je mestni svet izdal naslednja važnejša gradbena dovoljenja: tvrčki Hutter za zgradbo enonadstropne hiše, ki bo služila deloma za stanovanje, deloma pa za skladišča za prezidavo pa Mestni hranilnici, zdravniku in hišnemu posestniku dr. Krausu ter mesarju Klančniku. Izdelovalec sadnega soka Jutras je dobil dovoljenje za preureditev poskopa v obratne svrhe, stanovanjski hiši pa zidata posestnika Bodok in Gerlič. Peku Košarju je izdano gradbeno dovoljenje za zgradbo hiše s pekarnjo.

Iz Celja

— Celjsko mestno gledališče. V soboto 28. t. m. bo vzpizoritev igre »Dogodivščina vrliga vojaka Švelja v svetovni vojni«. Repriza igre bo 29. t. m. Predprodaja vstopnic v trgovini Goričar in Leskovšek.
— Nov park na Vrazovem trgu. Olepševalno društvo v Celju namerava preurediti parcelo, kjer je stala stara vojaška bolnica, v nov, moderen park. Nasade bo ogradila z ograjami.

Okolica bolnika izbegava nevarnost nalezjenja, uporabljajoča okusne

ANACOT-PASTILE
I. R. W. A. D. E. R. S.

— Tombola invalidske organizacije. Ker prodajajo po mestu tudi tombolske karte drugih društev in so nekateri mnenja, da na korist invalidom, se občinsvo opozarja, da bo Invalidska organizacija začela razpečavati svoje karte za tombolo dne 3. junija šele po 15. maju.

Chinoferrin

kinavino s železom najučinkovitejše sredstvo proti slabokrvnosti
Dobiva se v vsaki lekarni.

— Huda borba na policijski stražnici. Ivan Dobršek, 34 letni rudar iz Škal pri Velenju je poplaval v četrtek po celjskih gostilnah. Okrog 6. ure zvečer je bil v nekajšnjem tukajšnjem hotelu, kjer je popil poldrug liter vina. Ko je bilo treba plačati, je začel razsajati in divljati, dokler ga ni odvedel stražnik na policijo. Tam je naenkrat pobesnel in hotel pobegniti. Ker so mu seveda stražniki to ubranili se jih je dejansko lotil. Stražniki so uvideli, da imajo opraviti s slabomnežem. Dasi jih je bilo pet okrog njega, se jih je Dobršek dolgo otepal in delil udarce na levo in desno. Po dvajsetih minutah težke borbe se je stražnikom posrečilo pobesnelega Dobrška zvezati in spraviti na varno v celico. Drugi dan je prišel njegov oče, ki ga je policija obvestila, da ga vzame domov, sedaj pa se brani Dobršek zapustiti celico in hoče na vsak način ostati v nji.

Prva slovenska potovalna pisarna

JOS. ZIDAR

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 81

se priporoča p. n. občinstvu za nabavo železnih voznih listkov za inozemstvo, kakor tudi legitimacij za vse večje veleposlane. Pisarna naročila po povzetju. Informacije brezplačno. — Telegrami: Zidar, Ljubljana. — Telefon 2759.

DIŠAVE ILON

Iz Kranja

— Puščizlet Sokola v Kranju k Sv. Joštu bo danes, v nedeljo, Odhod točno ob pol 2 uri izpred Narodnega doma. 795
— Citalnični orkester, ki goji v Kranju instrumentalno godbo, je imel te dni redni občni zbor. Sodeloval je v preteklem letu pri 55 prireditvah, največ pri predstavah gledališkega odra. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: g. Majnik, predsednik; Stanko Završnik, orkestralni vodja; Drago Repič, blaginjak in tajnik; Sorko Adolj, gospodar; gđ. Andoljškova, Jože Jezeršek in Herman Kunstelj, odborniki.
— Ogromna skala zletela v Kokro. Včeraj okoli 8. ure je nastal na Pungratu, zlasti nad Kokroško strugo, močan zemeljski sunek. Na levem bregu kokroške struge nasproti mestne ubožne hiše je z velikanskim trusem zgrmela 25 m globoko v Kokro ogromna skala. Hiše na nasprotnem bregu so se stresle kakor bi bil potres. Skala, obsegajoča več sto kubičnih metrov, je po vsem zaježila strugo. Pred trinajstimi leti se je zvalila tudi ogromna skala nekoliko višje nad Klanjskim mostom v Kokro ter podrla Jurjevo hišo, pri čemer sta se smrti ponesečili dve ženski.
— Občni zbor Narodne Citalnice. Pretekli petek se je vršil 66. redni občni zbor Narodne Citalnice. Odbor Narodne Citalnice predstavlja danes le nekako reprezentativno, nadzorovalno enoto, ker je vse njegovo področje razdeljeno na posamezne odseke, kakor gledališki oder, citalnični orkester, javno ljudsko knjižnico in pevski zbor. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik gimnazijski ravnatelj g. Košnik. Društvena poročila sta podala tajnik gospod Pirnat in blaginjak g. K. Telpy. Na predlog šolskega nadzornika g. V. Rusa je bil podeljen absolutorij. Poročila sod svetnika g. Gregorja za gledališki oder, učitelja g. St. Završnika za orkestralni in g. J. Horvata za javnoknjižnični odsek, so pokazala nadvse razveseljevo in procvitajoče delovanje posameznih odsekov. V preteklem poslovnem letu je znašal celokupni denarni promet nad 135.000 Din, od katerih je odpadlo na gledališki od 98.000.

NA VRHUNCU
STOJE NOGA
VICE Z ŽIGOM
KJUC

najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Din. Predsednikom je bil soglasno ponovno izvoljen ravnatelj g. Košnik, v odbor pa gg.: vpok. nadučitelj Andoljšek, veletrgovec Fr. Berjak, sodni svetnik J. Gregorc, davčni upravitelj Pirnat, ravnatelj Franc Sirc in višji revident v p. K. Telpy; namestniki: šolska upraviteljica Franja Pučeva, vladni pripravnik Bogomir Deu in visokošolec Janko Kosti; revizorja: šolski referent V. Rus in stavbenik V. Bidovec; namestnik, vodja bol. ekspoziture Fran Cvar, zastavonoša Anton Blaznik.

Iz Jesenic

— Društvo »Prosvetni dom« so naklonili od 1. januarja do 31. marca t. l.: na menično akcijo N. N. 1700 Din. Fr. Rabič 300, Janko Ravnik 100, Matija Sušnik 75, skupaj 2175 Din; darovali so: N. N. 300 Din, Janko Sajovic, Lovro Humer, N. Jančigaj po 100 Din; Fr. Dolenc 45 Din; na Sušaku je nabral N. Gaber 1320 Din, skupaj 1965 Din; v nabiralniku v kolodvorski restavraciji nabranih 212 Din; na kreditno akcijo vplačanih 472, Din; vsota naklonitev 9077 Din. Vsem darovalcem in podpornikom iskrena hvala. Društvo »Prosvetni dom« prosi vse osebe, ki so mu obljubile svojo pomoč v katerikoli obliki, naj svojo obljubo čimprej izpolnijo, ker se mora društvo v kratkem odločiti, ali naj stavbo v tem letu dogradi. 3455c

— Seja občinskega zastopa se bo vršila danes popoldne. Dnevni red je izredno važen; predvsem se bo razpravljalo o gradnji stanovanjskih hiš po občini in o priključitvi precejšnjega dela vasi Javornik, ki gravitira bolj k občini Jesenice kakor Koroški Beli, pod čije območje je spadal dosedaj.

Iz Trbovelj

— Občni zbor pevskega društva »Zvon« v Trbovljah se bo vršil v četrtek 26. t. m. ob 19. uri v mali dvorani Sokolskega doma. 806

— Občni zbor streljaške družine v Trbovljah se bo vršil v četrtek 26. t. m. ob 20. uri v rudniški restavraciji. Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepten, se bo vršil pol ure kasneje ponovno ob vsakem številu članov. 807

— Smrtina kosa. Umrli so: Jože Uršič, rudar, 38 let; Marija Brečkova, hči rudarja, 12 let; Alojzija Zakonjskova, prevzitarica, 71 let; Edvard Kukan, električar, 39 let; Karolina Matkova, hči čevljarja, 5 mesecev; Milan Zagorc, sin rudarja, 9 tednov.

— Občinsko posojilo. Včeraj smo poročali, da je finančno ministrstvo dovolilo občini najetje posojila v znesku 2.500.000 Din. Ta denar se bo porabil za zgradbo hladilnice, javnega kopališča, velike stanovanjske hiše ter za razširjenje pokopališča. Iz tega denarja bo bržkone ustanovljen tudi fond za vodovod v Hrastniku.

Iz Ptujja

— Občni zbor Zadrugne elektrarne se bo vršil danes ob 9. uri, in sicer v dvorani mestnega magistrata. Po obnem zboru bo predaval g. ing. Ditrich iz Ljubljane o uporabi elektrike za kuhanje. Popoldne ob 16. pa bo poskusno kuhanje v Mladiki. 805

— Smrtina žetev. V sredo smo poročali, da je finančno ministrstvo dovolilo občini najetje posojila v znesku 2.500.000 Din. Ta denar se bo porabil za zgradbo hladilnice, javnega kopališča, velike stanovanjske hiše ter za razširjenje pokopališča. Iz tega denarja bo bržkone ustanovljen tudi fond za vodovod v Hrastniku.

Iz Litije

— Zdravnik dr. Fajdiga, okrajni sanitetni referent, se je naselil v Litiji v Zorjavovi vili za Savo, poleg predilniških stavb, kjer ordinira privatno od 9. — 11. dopoldne, uradno pa od 11. do 12. na sreskem poglavarstvu. 803

Dopisi

MALA NEDELJA. Malonedeljski dilentanti pripravljajo vzpizoritev dramske priredbe »Martin Krpan« za nedeljo 6. maja. — Na binško nedeljo 27. maja bodo gostovali pri Sv. Jurju ob Ščavnici z vojno žaloigro »Orkan«.

SODRAŽICA. Sokolsko društvo bo priredilo danes ob 16. uri v dvorani brata Starca mladinsko akademijo, pri kateri bodo nastopili vsi oddelki naraščajo in deca z izbranimi telovadnimi točkami in deklaracijami. Obenem bo vzpizoril peterodjanko »Kralj Matjaž«, v kateri bo nastopilo 30 mladih igralcev. Vabimo vse brate in sestre ter občinske prijatelje, naj po-

setijo mladinsko prireditev v čim večjem številu, da pokažemo s tem mladim Sokolcem upoštevanje njihovega dela! Zdravo! 808

LJUTOMER. Podmladek Rdečega križa na meščanski šoli bo priredil v soboto 28. t. m. in v nedeljo 29. t. m. pravilčno igro »Desetnik in sirotica«. Začetek ob 3. uri. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne svrhe, pozivamo starše in prijatelje mladine, da se v velikem številu odzovejo vabilu podmladkarjev. Podrobnosti na lepkih. 104

Kmetijski vestnik Prisiljeno vinogradništvo

Vinogradništvo se je tekom časa že tu in tam skrčilo. Pred nastopom trne uši in peronosporo smo imeli več vinogradov kakor jih imamo danes. Mnoge visoke in preizkize leze so se opustile drugod in tudi pri nas. Vendar je po manj ugodnih legah še zmeraj preveč trtnih nasadov.

Vendar je po manj ugodnih legah še zmeraj preveč trtnih nasadov.

Vinska trta zahteva ugodno podnebje, ugodno lego in ugodna tla. Mnogo je pri nas še vinogradov, ki ne odgovarjajo tem zahtevam. Glede na to jih lahko delimo v dve vrsti. V prvo spadajo vinogradi v priznanih dobrih vinskih legah, ki sa odlikujejo po tem; da je vsa gorica obdelana z vinogradi tako, da se vinograd držijo. V drugo vrsto pa štejemo vinograde, ki ležijo posamezno in raztrošeno med drugimi kulturami, med njivami, sadnimi vrtovi i. dr. Te lege so manj porabne za vinograde, posebno ob skrajnih mejah ali ob periferiji vinogradništva. Po takih legah je vinski pridelek premalo varen in sploh manj vreden.

Naši ljudje se pa teh leg še zmeraj krčevito drže, ker so jih od mladega vajeni, vajeni pa tudi na pridelek domače pijače. Vinska kultura jim je prešla po teh obmejnih krajih tako v kri in meso, da ji ne morejo odlovedati, dasi bi jim druge kulture veliko bolj kazale.

V današnjih razmerah je vinska kultura draga, po takih prisiljenih legah. Ona nam vsako leto odteguje mnogo časa, mnogo delavnih sil, mnogo groja in denarja, za kar vse bi nam bile druge kulture bolj hvaležne. Navsezadnje je pa ves uspeh po teh prisiljenih vinskih legah zelo dvomljive vrednosti ali ga pa sploh ni. Veliko več bi lahko dosegli posestniki takih vinogradov, ako bi se z večjo verno porabili živinoreje in sadijstvo. V teh panogah ležijo še bogati zakladi za našo deželo.

Vprašanje prisiljenih vinogradov je tako važno, da bi ga morali prav sedaj, ko se imajo vinogradi obnavljati, reševati prizadeti vinogradnik z vsoto tehtnostjo. Mnogim bi veliko bolj kazalo, da jih opuste in da se poprimejo raje drugih, važnejših kultur, ki jim več obetajo. Za vinsko trto nai se obdrže le priznane dobre, torej prave vinske lege, ki ustrezajo vsem zahtevam in potrebam novodobnega vinogradništva. Po slabih obmejnih legah ie na gojitvi živinoreje in sadijstvo v zvezi z intenzivnim pridelovanjem krme. V obeh teh panogah nam je iskati še boljše bodočnosti. R.

Čitajte

jutri jutri
„Ponedeljek“!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 21. IV. 1928.

Višina barometra 308,8 m

Kraj	Cas	Barom	Temper	Rel. vlažn	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačn	Padavine	
							Vrsta	višina do 1 ure
Ljubljana	8.	762.1	6.6	9	NE 2	10	dež	2.1
Maribor		760.9	2	75	NE 1	5		
Zagreb		761.4	5	83	NE 2	10		
Beograd		762.2	6	84	NE 3	10	dež	14.0
Sarajevo		761.6	5	92	mirno	10	dež	13.0
Skopje		60.3	9	91	mirno	10	dež	2.0
Dubrovnik		758.2	9	71	mirno	10	dež	
Split	7.	758.4	10	62	mirno	10	dež	8.0

Solnce vzhaja ob 5.7, zahaja ob 18.52, luna vzhaja ob 5.51, zahaja ob 20.52.

Vreme je ostalo tekom tedna konstantno v svoji spremenljivosti. Vzrok ji je bil v nizkem zračnem pritisku, ki ga je imel tudi ta teden ves osrednji pas Evrope, to se pravi v malih depresijah, ki so se pomikale prav počasi v območju nizkega zračnega tlaka od zapada proti vzhodu v naši neposredni bližini ali celo prav čez nas. Komaj se je eden takih vremenskih vrtincev poslovil ter se nam je pokazalo lepše vreme, že se nam je približala naslednja vremenska zmeda in nas oblagodarila z močnim vetrom ali celo viharjem, z dežjem, pa tudi že s točo in prvim gromom.

Ker je bil na splošno zračni tlak nekako na črti Kijev - Dunaj - Pariz povprečno najnižji, je prevladoval ves čas severno od nje severnovzhodni ali vzhodni, južno od nje pa južnozpadni, oziroma zapadni veter. Sprito tega je nesla zračna struja mraz, ki je bil koncem poprejšnjega t. dna poplavljal Poljsko, severni del Češkoslovaške ter vzhodno Nemčijo, Dansko in južno Skandinavijo, dalje proti zapadu in tudi tamkaj se je občutno ohladilo. Ze v nedeljo zjutraj je snežilo v srednji Nemčiji in tudi v Berlinu, prav tako v Londonu, tudi v ponedeljek in torek je snežilo po Anglijskem in v zapadni Nemčiji, a močan hlad je zavladal tudi v vsej severni Franciji.

Uspešen zaključek delovanja „Soče“

S snočnim predavanjem je agilno društvo »Soča«, ki si je tekom let prisvojilo značaj ljudske univerze, zaključilo lepo serijo poučnih predavanj v letošnji sezoni. Društvo, ki ima svoje prostore in prireja svoje večere ob sobotah v restavraciji »Ljubljanski dvor«, je priredilo tekom letošnje zime 14 predavanj najrazličnejše vsebine, ki so jih imeli vedno pred polno dvorano in hvaležno, ukaželjno publiko: gg. univ. prof. dr. Bilimović, prof. dr. E. Turk, železniški uradnik Grčar, prof. Dolžan, živinodravnik Jože Čeh, viš. rač. sv. Bukovica, dr. Trtnik, dr. Sarabon, prof. dr. Zalokar, dr. Bajič, prof. Bašič, gđ. dr. A. Piskernik in snodni za zaključek direktor Trgovske akademije, univ. doc. dr. Ludovik Böhm.

G. predavatelj je v prav poljudni in lahko razumljivi obliki obdelal temo o gospodarskih krizah s posebnim pogledom na naš sedanji čas po svetovni vojni in na današnje prilike. G. predavatelj je povedel hvaležne poslušalce nazaj v stari vek, se dotaknil posameznih prilik v pogledu gospodarskih kriz v srednjem veku, naštevši posamezne primere po napoleonskih vojnah in vodil poslušalce v sredino gospodarskega kaosa, ki vlada sedaj in bo še nekaj let vladal v svetovnem gospodarskem življenju.

Po končanem predavanju, za katerega so poslušalci nagradili g. predavatelja s močnim aplavdom, se je razvila med Sočani vesela družabnost, ki jo je posebno dvigal pevski odsek »Soče« ter deklamatorji in deklamatorice.

Protestno zborovanje najemnikov v Celju

Celje, 21. aprila.

Društvo stanovanjskih najemnikov je sklicalo v Celjskem domu protestno in manifestacijsko zborovanje najemnikov, ki se ga je udeležilo nad 400 ljudi. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik društva Komavli, ki je polajnil položaj najemnikov, ki nastane s 1. majem. Na to zborovanje so bili povabljeni gg. narodni poslanci dr. Pivko, doktor Hodžar in Petejan. Dr. Pivko se je brzojavno opravičil, ker je nujno zaposlen v Beogradu; dr. Hodžar je iz ostal brez opravičila, Petejan pa se je zborovanja udeležil osebno. Prvi je poročal o delovanju in bojih Društva najemnikov g. Vencajz iz Ljubljane. V markantnih stavkih je polajnil razvoj stanovanjskega vprašanja od l. 1919. dalje.

Narodni poslanec Petejan je obrazložil postanek in uspeh svojega predloga glede nadaljevanja stanovanjske zaščite v parlamentu, katerega je podprla v prvi vrsti KDK. Predsednik društva Komavli je končno predlagal znano zagrebško resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. Konstatiral je, da je na seji občinskega odbora glasovala opozicija, to je SDS in socialisti za nadaljevanje stanovanjske zaščite v smislu sporazumne rešitve vprašanja. V debati sta se še oglasila gg. Leskovšek in Boehm, ki sta polajnila razne lokalne zadeve.

Celjski najemniki brez razlike strank so na tem zborovanju soglasno obsodili stališče bivšega ministra socialne politike dr. Gosarja in se izrekli za nadaljnjo zaščito najemnikov, dokler se ne ustvarjajo pogoji za njeno ukinitve.

—

Kraljestvo mode

Poročne obleke

Načeto je, da bodi poročna obleka za nevesto kolikor mogoče preprosta, ker ji že okoliščine same, v katerih se nosi, nalagajo toliko okrasov, da bi bili komplimentni krog popolnoma odveč.

Za nevestino obleko se uporabljajo raznovrstne materialije: svila, čipkasto blago, pajčolan, gaze itd. Povdarjeno bela barva je prišla zadnje čase iz mode; priljubljene so mianse, ki vlečejo, na barvo slonove kosti. Vsekakor naj se za poročno obleko izbere takšna barva, ki se lahko nosi tudi ob drugih prilikah — ali vsaj takšno blago, ki se da prebarvati.

Svetla svila — satnasti krep —, crepe de Chine, crepe georgette in gaze so poleg čipkaste blaga najpriljubljenejše in tudi najhvalejše.

Posebno pozornost velja posvetiti pajčolanu, ki tvori nekakšen okvir obleke. K čipkasti obleki bomo vzeli gazo ali tenčico, k satinastemu krepu pa tenčico, gazo ali čipke.

Pajčolan se pripravi na glavo s mirtam ali pa s posebno pripravo, ki sede na teme v obliki venčka.

Prvi model naše slike prikazuje pajčolan iz tenčice ali gaze. Na vrhu je tenčica speta v nekakšen turban. Ta odprema je zgrajena na kontrastih. Obleka je iz satinastega krepa.

Čipkasta poročna obleka učinkuje vedno

zelo gosposko, obenem pa je zelo dekorativna. Zgornji del je kaj preprost, z modernim četverkotnim izrezom; spodnja partija je na obeh straneh podaljšana. Rokavi so dolgi, preprosti. Model, ki ga vidimo ne sredi današnje slike, nosi z biseri dekorirano čepico. Izpod te čepice pada navzdol pajčolan ki se končuje v vlečko.

Tretji model nudi primer stilске obleke iz tenčice. Zgornji del se tesno priljepla života, spodnji je bogato nabran. Krilo krake venčki iz mirte. Pajčolan je tudi v tem primeru spet s čepico, okrog katere je naznana cvetja.

Nevesta nosi navadno enostavno, izrezane čevlje iz atlasa brez okrasov. Nogavice niso več bele, ampak rožnato nadahnjene, tako da je učinek obleke in pajčolana močnejše podčrtan.

Model obleke z jopico

Modna dama je v novejšem času zavzela kratko jopico, ki je praktična in se nosi h popoldanski obleki, na izletih in lahko kljubuje štrpacnemu vremenu.

Ta slika predločuje v prvem primeru pleteni komplet z enobarvnim krilom, ki je v sredi nagubano. Jumper je zaprt, progast in preprostan. Jopica (v Ameriki ji pravijo cordegan) je temno obročena.

Drugi črno-beli model je kombinacija iz blaga in svile. Krilo je iz črnega pliša, takisto tudi jopica, bluzja je iz bele svile. Podlaga jopice je iz enakovrstnega blaga.

Krzna.

Bela krzna nimajo za okras sobe nobene vrednosti, če zares niso čiste bele barve.

Taka krzna lahko vedno čistite z »RADIONOM« brez velikega truda.

Napravite raztopino »RADIONA« v mrzli vodi in krtačite s to raztopino krzno v ravni potezah.

Nato morate s čisto vodo dobro izprati, da izgine »RADION« in nesnaga.

Potem posušite krzno v blagi toploti, a nato ga okrtajte, pa bo kot novo in belo kot sneg.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. M. R. v P. Taka tinktura obstoji iz sledečih sestavin: Menthol 1 gr, Tinct. myrrhae 10 gr, Tinct. Ratanhiae 12 gr, alkohola 95 % 100. Od te usne tinkture nakapajte po 10—20 kapljic v čašo vode in si izpirajte z njo usta. — G. T. V. v C. Svoje mehke, tanke in natrkljive nohte si namažite večkrat s sledečo raztopino: vinske kisline 10 gr, tinct. myrrhae 15 gr, alkohola 80 % 100 gr. (Suhe nohte mažite z lojem ali oljem. Če pa morate ročno delati, pomočite namazane nohte še v kolodji, kar se iz ognjavnostnih ozirov, pa nikoli ne sme zgoditi v bližini odrtih luči. — G. F. S. v L. Obe besedi imata isti pomen. — Nervozen človek ste, bržčas po vašem ustroju. Svoje bolezni pa ne gojite in ne negujte, kakor stara devica zavtrože na oknu! Živite solidno, in mesto neplovnega sanjarjenja in razmišljanja sežite po delu, ki bo za vas najboljšo zdravilo. Tudi zmeri ne sprenehajte, lahka telovadba pod milim nebom, pameten sport, ki pa ne sme postati cela vsebina vašega življenja — so na mestu. Grehli, ki si jih očitate, niso taki, da bi bili neopustljivi in naklon k njim, verjetno, premine z leti sam oh sebi. Radi tega ne obupajte! Hrana bodi zadostna, redilna, kreпка, ne dražča in mešana. Vzlasti sočivje in sadje vam je priporočati. Izmed »zdravil«, po katerih povprašujete, jemljite izjemoma, sedaj eno, sedaj drugo. Priporočamo vam tudi alkoholno abstinenco. — Denarja principijelno ne sprejemamo; poslano svoto smo uporabili za dobrodelne namene. — G. P. G. v S. Za razjedo na podkolnici vam nasvetujemo, da po možnosti malo hodite. Še manj pa stoite. Tudi če sedite, skušajte bolno nogo položiti na stol predse; v postelji podkrite pod njo par blazin, tako da bo noga na visokem. Če morate hoditi, hodite z ovčino na nogi. Ovoj bodi iz elastičnega triko-blaga ali iz fianele. Nogo naj vam zavijete kdo domačih. Pred zavijanjem jo je treba dvigniti kviku. Zavijanje se prične na prstih in se nadaljuje do zadnje tretjine stegna. Vsak dan lahko položite na rano gaze namočene v 80 % alkoholu, ter masirajte skozi 10 minut nogo, osebno po okolično razjede. (Prvo v smeri od prstov proti stegnu). Kake pol ure lahko v nezapršenem prostoru izpostavite razjedo toplemu zraku, najbolje pa direktni sončni luči. V zadnjem primeru seveda vsak dan samo po 5 minut pridevajo. Na rano končno na debelo namažite in-tohyol in jo pokrite z kazo, ter sledno navežite na nogo s povojem. Mazilo je treba obnoviti sleherni dan. — G. I. I. v L. Kretinizem in idiotija nista istovetni bolezni. Prvi je posledica obolenja grlače in je morda infektivna, vsekakor pa presnovna bolezen. Idiotija je duševna razvojna zastoplost iz raznih vzrokov. Kretinizem je pogosto ozdravljiv, idiotizem nikdar. — G. P. S. v K. I. Lister. 2. Eiselsberg. — G. T. V. v Z. o. S. Bolezen je sicer neozdravljiva, a mnogokrat boli nadležna, kot huda. Bolnik lahko trpi na njej tudi nad 20 let in umre v visoki starosti, navadno na

kaki interkurentni bolezni. — G. M. N. v P. p. P. O ergosterinu in vobče o vitaminih smo govorili že ponovno in prinesli več člankov tekom lanskega leta. Za enkrat nimamo povoda ponavljati, kar smo že izvajali pred relativno kratkim časom.

Vnetice možganskih open

Možgani so odeti s trojico open (mren), od katerih je zunanja, dura imenovana, po svoji tkanini trdna in žilava, dočim ostali dve, pajčevinka in nežnica, tanki in fini.

Vnetje prve je posledica udarcev na glavo, alkoholizma, raznih krvnih in drugih bolezni, in potem normalno povsem kronično in ne vedno smrtno. Tudi serozna vnetica obeh finih mren ni treba, da je vedno smrtna in se pojavlja pogosto v poteku raznih ulezljivih bolezni, kot n. pr. pljučnice, ošpic in drugih. Večje praktične važnosti pa serozne vnetice nimajo.

Dokaj večje pomena pa so gnojne vnetice, meningitide, ki nastajajo po infekcijah z zagnojljivimi bakterijami, bodisi zbog okvar glave in telesa v obče, ali zbog ušesnih in nosnih bolezni, ali zbog metastaz (zavlečkov) v potoku legarja, vnetice srčnih open, pljučnic, influence, šena, angine in drugih kužnih bolezni. Ker se gnoj nabira iz večine na vzboklini obeh možganskih polut, imenujemo medicinski to vnetico konveksitetno meningitis.

Maningitida, ki jo povzroča poseben kokus, imenovan meningococcus intercalularis, se pojavlja v sliki posebne epidemije nastopajoče bolezni takozvane tilične zatotnice, pač ker je njen najbolj v ospredje se sileč simptom izrazita togost tilnika in pozneje cele hrbtnice.

V ostalem si jako sličita tako konveksitetna kot epidemična meningitida. Bolnike prične kuhati vročina, ki doseže v par dneh lahko višino nad 40° C, vmes pa ga stresa mraz. V glavi se pojavljajo hude bolečine, prav tako v kosteh, sklepih in mesu. Mnogo bolnikov začetkom bolezni tudi bruha. Sempatija se pojavijo ohromitve na očesnih mišicah kot bolezenske izpremembe na očesnem ozadju. Tudi krči in ohromitve raznih živcev se tu pa tam pojavljajo. Bolniki spe polzavestni, ali se pa tudi premetavajo neumorno po ležišču semtertja, delirirajo poluzglasto, ali tudi vijejo in zmedeno govorijo. Početkom mnogokrat zadržana seč in blato odhajata pozneje neprestano izpod bolnika, ki neredkokrat naglo hujša, telesno propada, in končno v nezvesti umre.

Epidemične vnetice, ki navzven napada otroke, bo seveda največ videti po otroških in epidemskih bolnicah, gnojnih meningitid pa po kirurških oddelkih, kjer se pojavljajo kot posledice gnojnih ran na ložanju, obrazu in glavi soloh.

Med vneticami mehkih open z obtokom krvi zavlečenimi, velja glede pogosti pojavljanja priznati metastatični tuberkulozni meningitis prvo mesto. Na tej oboli navadno mlajši ljudje, ki trpe na letki v pljučih, na kosteh, sklepih ali klerkoli že. Mnogokrat seveda niti ne vedo za to, da so tuberkulozno inficirani. Prav pogosto oboli na tej vnetici bolniki, ki so zapali nagli ali milijardni tuberkulozi. Časih se-

veda tudi oboli opne na vnetici, ker jih je tuberkulozni infiltrat ali razžor kake lobanjske kosti n. pr. v ušesu direktno okužil. Sicer poznamo kot izvalne vzroke bolezni padce in udarce (časih navidezno čisto brezpomembne), na glavo, osoinčenje, prekomerne napore in celo psihične emocije.

V nasprotju s gnojno vnetico, se pri tuberkulozni meningitidi predvsem in najraje na možganskem temeljišču, na bazi lobanje.

Bolezen malokrat s nazilco napada bolnike, seveda so pa početni pojavi časih tako neznatni, da jih okolica prezleda, ali jih pa smatra, da so brez pomena. Bolniki so časih po več tednov pred izrazitim izbruhom bolezni že potrti, imajo slutnje, da se jim bliža težka bolezen. Pogosto postanejo čemerni in razdražljivi, drugi seveda zopet apatični in zaspani. Nekateri bolniki izpreminjajo pogosto barvo na obrazu, pordevajo in pobledevalo, težko prenašajo luč in šum, neredko izgube ves tek in hitro hujšajo. Časih jih obhajajo slabosti. Zaprti so in morajo bljuvati, osobito ko jih začne boleti glava. V tem času pogosto že tudi tožijo, da jim je tilnik trd in da jih bole vse kosti in sklepi, da jih sprotetava mraz in vročina. Termometer kaže neredna zvišavanja temperature, pokoste mrzlice so oglašajo. Časih seveda pa so izpremembe v temperaturi komaj opazljive, skoro nikoli pa ne dosežejo takih stopenj, kot so običajne pri groznih vneticah. Tudi žila, ki je pri slednjih navadno pospešena, bje pri tuberkulozni vnetici pogosto počasa. Prav pogosto se pojavljajo ohromitve očesnega mišičevja, tako da bolniki sklijo mnogokrat povsem nestalno senteritja ob plavajočih zrklih. Prav tako ohrome radi tudi drugi živi, predvsem obrazni živci. Krči so relativno redki, razven pri otrocih, sponkni pogosti. Tudi ti bolniki postajajo naglo zamagljeni, zgubivajo zavest in bledejo, neprestano nerazumljivo mrmrajoči kot v snu in grablje s prsti po odeji in »streljoči rožec« po njej, kakor pravi ljudstvo, kateremu je to »pobiranje kosmičev« po pravici slabo prognostično znamenje. Drugi bolniki mihajo z glavo na desno in levo, vpljejo, otepaajo porosto okrog sebe s rokama, se mečejo kot riba na suhem po postelji, jočejo, rjovejo in so čisto zmedeni. Pri nekaterih bolnikih so celo vsi drugi simptomi tako neznatni, da jih okolica popolnoma pregleda in da sorodniki pripeljejo bolnike kot duševno obolele na psihiatrične oddelke, kjer je stvor moči ugotoviti temeljno bolezen psihoze.

Ob propadanju telesnih moči in vedno težjih ohromitvah končno bolniki umro v globoki nezvesti.

Napoved vseh meningitid ni dobra; še najboljše je pri serozni vnetici, slaba pri gnojni, pri tuberkulozni pa popolnoma infavstna, kjer seveda odločilo mimo vsega že smrtonosna temeljna bolezen — tuberkuloza. Pa tudi, kjer ni bolezni končala za enkrat s smrtjo, niso recidive izključljive. Mnogokrat pa bolniki, ki so prestali bolezen, oslepe, oglušče, ali ostanejo hromi ali drugače okvarjeni.

Zdravljenje se seveda pri vseh vneticah možganskih open predupusti zdravnikom.

Sam Snob:

Iščem perfektnega optimista

Ameriška groteska.

14. aprila. V »Newyork Heralku« sem danes čital tale oglas:

Iščem

mašnega, debelega, plešastega moža z zdravimi zobmi. Predstaviti se je jutri med 8. in 10. uro. — Gridgeman, marmelada na debelo, 239, Ninth Street.

15. aprila. Bli sem prvi. Mr. Gridgeman me je premeril od nog do glave, ogledal si mojo plešo in zobe in dejal: »Zasmejte se! Nisem prav vedel, kaj boče, zato je ponovil svojo željo. Bilo je tako komično, da mi ni bilo težko zasmejati se. «Well, sprejemam vas.« Mister Gridgeman me je s koščeno roko potepal po plečih in me povabil v svoj zasebni kontoar. Ponudil mi je senjen naslanjač baš nasproti svoje pisalne mize. »Vaša naloga bo sedeti v tem naslanjaču od osmih do dveh. Čitali boste kriminalne romane ali pa boste pisali spominke in pušili; če vas bo

volja, boste tudi lahko krpali nogavice. Toda morali se boste nenehoma smejati. V tem je glavna stvar. Dobivali boste 40 dolarjev na teden. Nastop jutri. Good bye.«

16. aprila. Vso noč nisem zatislil oči. Mr. Gridgeman se mi vidi nor. Ali pa se hoče okoristiti z mojo debelostjo, češ, glejte ga, ta zajetnost je samo od rednega uživanja nedosežne Gridgemanove marmelade! — Točno ob osmih sem bil na svojem mestu. Mr. Gridgeman je že čakal. Malce stramežljivo sem sedel. Nasmehnil sem se tja k Mr. Gridgemanu in sem se začel razgledovati. Na stenah so visele vrlo poučne statistike o množinah beljakovine kalifornijskih sliv in kakega pol tucata učenih rekov: Gridgemanove banane so nebotične po dobroti, hranilnosti in kulturi. In: kateri parum je zlahtnejši od arome pekmeza iz naših ananasov? — Skozi steklena vrata vidim ljubki ozki obraz strojepiske s črnimi, gladko počesanimi lasmi. Dekle mi je všeč, tipka v lepem tempu. Jaz se smehljam, dve uri, štiri ure, šest ur.

22. aprila. Sijajna služba. Izplačali so mi prvo tedensko plačo, štirideset dolarjev. Zdi se mi, da sem v primeri s svojim smešnim delom najbolje plačani človek na svetu. — Mr. Gridgeman mi

še ni črnil besedice, zakaj in čemu. Moja radovednost pojma. Pretehtal sem vse možnosti, dognal nisem ničesar. Mister Gridgeman je pač nekoliko nor, meni pa nedostaja poguma, da bi nadlegoval umobolnega človeka. Sicer je pa zelo ljubezniv z menoj: pušim njegove smotke in žvečim njegov gum. Kadar narekuje brhki stenotipiski — ime ji je Bessie — poslovna pisma, mi prijazno prikimuje. Med interurbanskimi pogovori s Filadelfijo, Baltimorem in Denverom in plantažami v Alabami in Južni Karolini se odziva mojemu nasmehu. Če ima v posetih trgovce, me jim predstavlja za svojega prijatelja. Dela jim oferte, govori o novi žetvi in o grozdju, beleži vagonka naročila marmelade. Toda niti hipec ne odvrne pogleda z mojih oči in ustnic, otrplih v večnem usmevu.

4. maja. Stvar res ni napačna. Iz Jefferson-Cityja sem dobil pretresljivo vest: mojega tasta je poplava Missisipija zelo prizadela. Ali to me ne ovira, da se ne bi dalje smejal.

7. maja. Mr. Gridgeman je po vsem videzu zelo zadovoljen z menoj. Vedno češče me treplja po ramenu in na plečih imam že dober tucet višnjevih mledov. Vsak poldan mi postreže s ledeno kremo. Plačo mi je zvišal na pet-

deset dolarjev. V nedeljo pojdem z Bessie na baseball.

17. maja. Zelo sem potr. Bessie se je snoči zaročila z nekim tvorničarjem perila iz Bronxa. Kaj naj storim? Smejljati se moram. Nemara pojde takole: naročim se na liste »Life«, »Punch« in »Judge«. Toda ta metoda se mi vidi zgrešena. Menda bo bolje, da čitam politični del dnevnikov.

31. maja. Gridgeman je sklenil veliko kupčijo. Stopil je k meni in me je udaril po plečih, da sem klecnal na kolena. »Bogme, diven dečko si! S tvojo pomočjo sem prodal vse skladišče marmelade in stavim kaj, da je je bilo 80 odstotkov plesnive. Dve sto tisoč dolarjev. Srečna misel, da sem te namestil. Ah, ti menda še ne veš, čemu te potrebujem? Prinesel si mi srečo. Veš, pri sebi moram imeti optimista, debeleha, vedno se smejejočega, polnega življenja!« Bravo. Če se smejem, se nič ne more ponesrečiti, nič.

1. junija. Ko sem davi hotel v službo, so bila vrata pisarne zaprta in ključavnica je bila zapečatena. Pod izveškom je bil prilepljen kos papirja: »Zaradi konkurza sodno zapečateno.« — Predobro sem se smejal. Preveč je zaslужil.

L. K.:

Pustolovec

Pomlad, solnce, svoboda!

Ste občutili kdaj te tri besede v njihovem pravem pomenu? Ste jih doživeli kdaj do dna? Recimo, nekje v tujini, kamor ste prišli zaradi lakote svojega duha in morda tudi srca; in zaradi tega pač, ker je prijetno, iti mlad med svet, zadoščati bujnini razmahom fantazije, čutiti okrog sebe močno, bogato utripanje življenja, in ker je sploh nekaj posebnega v tem, ob gotovi uri življenja imeti ves svet v rokah.

Ko je Gorjan stopil iz hiše, ga je pozdravil vesel hlad spomladanskega jutra. Ulica je bila polna voz in pešcev; s streh so padale svetle kaplje, v dalji, koncem ulice je drhtela meglica. Drevje še ni odgnalo, vendar se je že smehljala vsaka vejica in se pretezala v naraščajoči toploti. Ob takih jutrih je sladko, če te sredi neznanega sveta s smehljajem pozdravi neznana žena. Mimogrede in sam bogve zakaj. Ko se ozreš za njo, morda že več ne ujamraš njenih zgibov; utonila je v množici. Toda v srcu je pustila nekaj toplega in veselega, nekaj, kar je podobno pesmi, ki ne išče ne plačila ne zahvale, ampak zveni zaradi sebe same.

V dobi velikih poletov

Triumf francoske avijatike

Kolike izpremembe v enem letu! V dobrih štirinajstih dneh bodo Francozi in z njimi ves svet obnavljali sklepe spomine ob obletnici heroično-tragične smrti Nungesserja in Colija, ki sta z enim zamahom hotela zvezati dvoje največjih centrov sveta, Pariz in Newyork — eno leto bo jedva tega, kar je ves svet v upu in strahu sledil junakoma na poti v brezdanjost, eno leto bo tega, a koliko se je zgodilo v teh pičlih dvanajstih mesecih! Lindbergh, Chamberlin, Byrd, in zopet Lindbergh, Koehl in sedaj še Costes in Le Brix... vmes pa hladni grobovi ju-

Dieudonné Costes

nakov, ki jih je zavistna usoda iztrgala rodbini, prijateljem, domovini in slavi.

Kakor pravljica se nam še danes — eno leto je kratka doba, a v današnjem veku, ko se svet tako vročično prehitava, se nam časih dozdeva daljša kakor stoletje v starem veku — kakor pravljica se nam vidi prelestni polet Lindbergha iz Newyorka v Pariz. Čeprav sta Chamberlin in Levine letela še mnogo delj, čeprav je Byrd v svojem avijonu prvi vozil po zraku iz novega v stari svet potnike, čeprav sta Koehl in Hünefeld prva premagala strahote poleta v obratni smeri, iz Evrope v Severno Ameriko — nihče od njih ni izvršil tega, kar je napravil Lindbergh. Sam je letel čez neizmerno morsko gladino, sam je kljuboval dežju, viharju, mrazu, utrujenosti, malodušnosti, milijoni so bili v duhu z njim, a on je bil sam samcat s svojo neomahljivo vero v uspeh, sam v boju z milijoni, ki niso mogli verjeti. In Lindbergh je prišel, videl in zmagal — točno v napovedanem času, točno na kraj, ki ga je bil izbral tri in trideset ur prej. O Chamberlinu, Byrdu, Koehlu bo pisala zgodovina, Lindbergha bo opevala pesem.

Današnja doba je doba senzacij, a

ljudje so v svojem pohlepu po njih slepi in gluhi za vse drugo in se ne morejo koncentrirati na dvoje istočasnih dogodkov. Eni vidijo le eno in krivično prezro drugo, ki je morda še večje (in seveda senzacionalnejše). Danes vidi ves svet le Koehla in Hünefelda in Fitzmauricea, a koliko jih je, ki vedo po zaslugi ceniti diven uspeh Francozov Costesa in Le Brix? In vendar sta morda ona edina, ki se moreta in smeta postaviti ob stran božanskemu Lindberghu — edina, ki po svoji smelosti in drznosti, po veličini duha in dejanja in po kraljevski točnosti moreta tekmovali z mladim yankeejem.

★

V soboto 14. t. m. sta Costes in Le Brix končala svoj polet okrog sveta.

Po ponesrečenem poskusu Nungesserja in Colija je v Franciji zavlada narodna žalost. Triumfalni sprejemi Lindbergha in Byrda so bili iskreni, ni sledu hinavščine ni bilo v srcih Parižanov, ko so v obeh Američanih pozdravljali zračna heroja, zmagovalca Oceana. Ali vendar: globoko v skritem kotičku slehernega Francoza je žgalo, bolelo in ni ga bilo med njimi, ki ne bi bil v triumfu Amerike videl ponižanja svoje domovine. Javnost je zahtevala zmago Francozov! Pariz—Newyork? Da, toda narava se je izkazala močnejšo od stroja in človeka. Kaj torej?

Odlična pilota Costes in Le Brix sta našla rešitev. Tudi južni Atlantik je še čakal, da si ga človek podjarmi. Zračna proga iz Evrope v južno Ameriko je bila še deviška, od nje si je francosko letalstvo obetalo nove slave, dežela pa praktičnih koristi. In 10. oktobra lani sta se Costes in Le Brix odpravila na pot. Sreča jima je bila mila: prvo, daljšo a lažjo etapo iz Pariza v St. Louis (Senegambija, Sev.-Zap. Afrika) sta preletela v 26 urah brez sleherne nezdge, točno po načrtu. Dva dni odmora, nato pa dalje nad Ocean. In 14. oktobra je veliki poizkus uspel: letalca sta preletela južni Atlantik in sta pristala v Natalu, točno po načrtu in ob napovedani uri. Prvi del poleta je bil končan, francoska avijatika je bila rehabilitirana, domovina je triumfirala.

In potem se je začel drugi, propagandni del poleta širom Južne, Srednje in Severne Amerike. Kjerkoli se je pojavil »Nungesser-Coli«, povsodi zmago-slavje, povsodi navdušeni sprejemi. Francija je triumfirala v drugič, a ta triumf je bil še lepši, še etičnejši in trajnejši. Costes in Le Brix sta s svojimi propagandnimi poleti v Ameriki svoji domovini koristila več kakor bi ji mogel koristiti najboljši njen diplomat.

V Tokiju se je začela tretja etapa, najtežavnejša in največja. Preko Japonske, čez morje nad revolucijarno Kitajsko v Hanso v francoski Indokin, pol dneva odmora za očiščenje in oskrbo letala, in dalje čez Zaprado Indijo v Kalkuto, osem ur počitka, popolnoči start, drugo noč v Karachiju, tri in pol ure pavze posvečene aparatu, in dalje v Basro v Perzijskem zalivu,

Le Brix

tri ure in pol odpočitka, pa najprej čez Arabijo v Aleppo, in čez štiri ure zopet dalje čez Malo Azijo in Egejsko morje v Atene; deset ur za spanje in oskrbo letala z bencinom in nato čez Vezuv mimo Rima za uro, dve v Marseille in v prelestnem finalu dalje, dalje — v Pariz! Sedem dni in šest noči iz Tokija v Pariz, brez najmanjšega defekta na motorju! Stvar se zdi skoro neverjetna: letalca ves teden nista 10 ur spala na tleh.

Letalca pri predsedniku republike

V sredi predsednik Doumergue, na njegovi desnici Costes, na levi Le Brix

Med nebom in zemljo — nizko pri tleh

Navdušena množica nese Costesa na ramenih.

Po pristanku v Bourgetu

Stražniki na konjih ščitijo letalo »Nungesser-Coli« pred navalom navdušene množice

Povsod po svetu srečaš take žene. Ne-katere imajo svetle oči in kraj ustnic je smehljaj komaj viden, kakor bi droben valček pljusnil iz svetlečega ribnika srca in oškropil breg. So zopet druge, ki so jim všeč mlade, razviharne oči. Ali pa žene, ki jim solnce drami v srcu lep in miren spomin, na jutro, ki je bilo nekoč prav tako kakor današnje, in ki ne bo nikdar izgubilo zanje svoje vrednosti in pomena.

Gorjan je imel tri in dvajset let in je šel v spomladansko jutro nevede in nehoti kakor s sprostrtimi rokami, da nabere smehljaje žena. V mislih ni imel nobene določene predstave, ničesar izrazitega; prevzela ga je le želja po tistem »nekaj«, ki je zmirom kakor vrto-glav polet skozi zrak, bogve kam in bogve zakaj. V tej želji se mladici uče aritmetike in geometrije življenja in vseh drugih koristnih ved, ki pomagajo mladi glavi počasi zgraditi svet za-željene prostornine, potrebnih razdalj in odgovarjajočih meril.

Pred izlozžbami so se ustavljale in čebjale kratkokrilke in študentke in vsi obrazi so bil čez in čez en smeh. Gorjanu je bil nekam predomač; tako glavo bi le pobožal in če bi zamisljal, bi se mu zdelo, da se stiska njegova sestra k njemu. Pred kavarnami je sre-

čal obraze, ki so bili brez skrivnosti — in žena brez skrivnosti ni žena. To ve vsak mož, to sluti vsak mladič — vse, kar je samo po sebi umevno in kar je v izlozžbah in na ponudbo in vse, kar je recimo v praksi realno — vse to ni za pomlad in ne za sprostrte roke. Fant s sprostrtimi rokami je mirno zavil okrog ogle, zdrknil med vozovi na solnčno stran ulice in naenkrat zagledal pred seboj dvoje svetlih oči in droben, topel smehljaj. Ta ni bil ne domač in ne vabljiv in to je bilo vse, kar je zanimalo Gorjana, ki ga je prestregel. Čemu bi bilo potrebno vedeti več? In kaj je sploh dobro »vedeti«?

Brez računa zakaj in kako je hitel za srednje visoko ženo lahke hoje in prožnega telesa. Bila mu je všeč, vsa, kakor jo je gledal pred seboj v svetli spomladanski obleki, hitečo proti parku. Blizu vhoda jo je prehitel in ji pogledal v obraz. Ne, da bi jo videl, pač pa, da bi ona videla njega. In opazila ga je, v prvem hipu z malce začudenimi očmi, ki jih je pa v trenutku zopet zalil smeh. Gorjan ni več mislil. Bila je lepa, bila je mlada in sama in vseokrog mlado jutro — kdo bi razmišljal.

Neznanka je prešla par stezic in na prisojni strani izbrala klop. Gorjan je prisedel.

Zdaj je premočrnil njeno lice. Videl je v mamljivi senci goreče rjave oči, navadno svetle in sladke; videl je plemeniti lok senc in sočne izrazite ustnice. Videl je mehko polt in bele roke; videl je, ne z očmi, pač pa s svojim bitjem, vročo skrivnost ženske nature. Več ni videl in — čemu? Kaj bi mu koristila zavest nenavadno širokega prostora okrog te nature, kamor ni mogla vsaka noga? Zavest izrazitosti te nature, zavestnosti in nekakšne samostojnosti v sami sebi?

Ko se je predstavljal in pričental razgovor, se mu je tresel glas. Čutil pa je v sebi pogum in zaradi tega srečo.

Mlada gospa se je obrnila vsa k njemu, živahno in prijazno, kakor bi bil njen znanec od bogvekdaj. Z drobnim smehljajem se je zanimala še enkrat za ime, ki ga v razburjenosti ni dovolj razločno povedal. Potem za njegove razmere, stanovanje, poklic, za njegovo domovino — vprašanja so kar vrela iz nje, vsa prijazna, nenavadno prijazna in dobrohotna; in tako pristrčna, da so obsegla vso Gorjanovo pozornost. Pričakoval je izpočetka one običajne rezerviranosti, ko pustite žene pogumnega dečka iz hudomušnosti na neravnih tleh. Samo malo, za kazen! Potem njenih kratkih odgovorov, daljših presled-

Costesov in Brixov polet iz Azije v Evropo je krona njune slavne turnee in »Newyork Times« je po pravici napisal, da se ta polet po svoji velikosti, po vzdržnosti pilotov in aparata in po točnosti, s katero sta letalca v dva dni prej napovedanemu času malone na minuto natančno pristala v Bourgetu, more šteti med največje, kar je do danes sprovedel človek. Za lažjo in pravičnejšo presojo in za primerjavo le nekaj reminiscenc. Leta 1924. je Pelletier d'Oisy letel iz Pariza v Indokino 18 dni, v Tokio 40 dni, za kar je bil naslednje leto proglašen za svetovnega prvaka letalcev. V juniju 1926 je Danec Botved po znatno krajši liniji reduciriral razdaljo Kodanji-Tokio na 9 dni. Isti mesec sta Pelletier d'Oisy in Carol letela iz Pariza v Peking čez Sibirijo (ta pot je mnogo krajša kakor ona čez obe Indiji, Arabijo, Malo Azijo in južno Evropo) sedem dni in pol, poljski kapetan Or-linski pa je za polet iz Varšave v Tokio potreboval celo deset dni.

Costesa in Le Brixu slavi danes ves svet, res da manj hrupno kakor Koehla in Hünefelda, a nič manj iskreno. Francija pa, ki je dala Nungesserja in Colija na žrtvenik Atlantika, pričakuje od njiju, da povedeta »Nungesserja in Colija« na najtežjo in najsлавnejšo pot — iz Pariza v Newyork. Francija pričakuje in — veruje!

*) Pregled poleta Costesa in Le Brix (v oklepajih dolžina posameznih etap v km).

Prvi (sportni) del poleta:

10./11. X. Pariz - St. Louis (Zap. Afrika, 4600), 26.30 ur.

14. X. St. Louis - Natal (Juž. Amerika, prvi prelet južnega Atlantika brez vmesnega pristanka, 3400), 18.05 ur.

Drugi propagandni del poleta:

16. X. Natal - Caravellas (Braz., 1500), 8.45.

17. X. Caravellas - Rio de Janeiro (750), 4.05.

19. X. Rio de Janeiro - Pelotas (1450), 11.
20. X. Pelotas - Buenos Aires (730), 4.06.
22. XI. Buenos Aires-Montevideo (300) 2.
22. XI. Montevideo - Buenos Aires (230), 1.10.
24. XI. Buenos Aires - Assomption (1200) 6.07.
— Assomption-Buenos Aires (1200), 5.40.
3. XII. Buenos Aires-Florianopolis (1400), 9.30.
4. XII. Florianopolis-Rio de Janeiro (800), 5.
13. XII. Rio de Janeiro - Buenos Aires (2200), 11.59.
14. XII. Buenos Aires - Saintiago (1300), 7.35.
21. XII. Santiago - La Paz (2100), 12.
29. XII. La Paz - Lima (1200), 7.30.
11. Lima - Guayaquil (1250), 7.
13. I. Guayaquil - Panama (1300), 7.
17. I. Panama - Caracas (1500), 11.
21. I. Caracas - Baranquilla (850), 4.07.
24. I. Baranquilla - Panama (650), 4.28.
26. I. Panama - Guatemala (1350), 7.25.
29. I. Guatemala - Mexico (1100), 7.30.
6. II. Mexico - New Orleans (1800), 7.30.
6. II. New Orleans - Montzomery (450), 2.45.
8. II. Montzomery - Washington (1150), 8.10.
9. II. Washington - Newyork (325), 2.06.
2. III. Newyork - Sharon.
4. III. Sharon - Sharpsville - Detroit (1300), 8.
5. III. Detroit - Chicago.
6. III. Chicago - Rocks Springs (1850), 11.30.
7. III. Rocks Springs - San Francisco (1250), 7.34.

Tretji (sportni) del poleta:

8. IV. Tokio - Hanol (4000), 28.
10. IV. Hanol - Kalkuta (2200), 11.
11. IV. Kalkuta - Karachi (2300), 13.30.
12. IV. Karachi - Basora (2200), 12.
13. IV. Basora - Alep (2200), 14.30.
13. IV. Alep - Atene (1300), 10.
14. Atene - Rim - Marseille - Pariz (1985), 20.

Skupno 56.670 km, ki sta jih letalca preletela v 38 etapah in v 337 urah in 37 minutah efektivnega leta s povprečno hitrostjo 167 km na uro. Na prvi tokio - Pariz sta Costes in Le Brix povprečno premerila po 2700 km na dan.

Rešitev železniškega problema v Mišji luknji

Vlak A rine čez kretnico št. 1 v smeri proti začetku proge, odklopi na progi zadnjih 10 voz ter jih zavre, potegne s prednjim delom zopet na tir št. 1, tako da je ločnica pri kretnicah 1 in 2 prosta.

Vlak B potegne čez kretnico št. 1 tako daleč naprej, da pride njegov stroj do onih 10 vagonov, ki stojijo na progi, zadnji del tega vlaka pa čez ločnico pri kretnici št. 2.

Vlak A potegne s prvim delom čez kretnico št. 2 (konec proge) daleč naprej, tako da je med njim in kretnico št. 2 še za en vlak prostora.

Vlak B rine potem z 10 vagoni vlaka A, pripetimi na stroj, po tiru št. II v postajo, jih odklopi ter rine sam proti koncu proge tako daleč, da pride stroj čez kretnico št. 2 — Vlak B po tiru št. I zdaj lahko odpelje v sosednjo postajo.

Vlak A rine na tir št. II v postajo, priklopi zaostalih 10 voz in odpelje.

Rešitev nedeljskega kvadrata:

Emil Adamič.

Sodi

Vinski trgovec ima tri sode, ki drža 8 hl, 5 hl, in 3 hl. Sod, ki drža 8 hl, je poln vina, ostala dva soda sta pa prazna. Teh 8 hl vina ima razdeliti na dvakrat po 4 hl. Kako naj to izvrši, ko nima razen omenjenih treh sodov nobene druge mere na razpolago?

kov in nato naskoka — besed o njej in o posebnostih njene zunanjosti, odkoder se vendarle malo vidi v njeno notranjost... Potem... Mogoče pa vsega tega niti treba ne bo; mogoče je to drugačna žena...

Iz hipnih misli ga je dvignila njena neusahljiva radovednost. Kakor bi hotel v vetru razviti zastavo; stisnil je drog k sebi, češ »počakam« in odgovorjal.

Neznana gospa pa je brez ovinkov hitela v nevarno smer.

»Ste sami tu? Kaj nimate znancev, prijateljev? Ali sploh koga?«

Kako naj to razume?

»No, moj bog, tak mlad fant! Gotovo vas vežejo kašne srčne vezi! Ali pa doma morda?«

Gorjan je zanikal. Toplota njene besede mu je pustila majcenko grenko sled v srcu. Toda le za hip. Potem se je lotil z vso vnemo predmeta. Da, da, ljubezen! Saj se zdi, kakor bi mu ona sama hotela pomagati. Zavil je na lahkoživo stezo, vendar v mejah njegovih mladih let. In končno, saj ni bilo niti lahkoživo, kar je pravil; pač pa je brezskrbno in na trenutke merjeno. V dnu srca je pričel čutiti nekako živo potrebo, da ji pove, da mu je všeč, zares všeč, pa se je nenadoma zavedel, da minuta še

ni dozorela in da bi bilo sploh neprimerno spričo neodpravljenih nazorov butniti nekaj čisto posebnega v svet. Povedal bi, če bi govoila o njej in naj bi bilo karkoli, toda takole... Pred njenim živim interesom! Z lahkoto mu je sledila na lahkoživo stezico in z lahkoto sta si podajala malo vihrave, malo drzne misli. Ona se je vsa kopala v veseljem smehu. Med posamezne stavke je sipala vzklike in opombe, kakor: »Zakaj pa ne — v teh letih,« ali »No vi že ne! Govorite, da, toda v resnici ste pa čisto dober fant!« in podobno. Gorjan je štel vse te glose med zadeve konvencije. Vsaka igra je malo nakodrana, si je mislil in zdelo se mu je, da minuta zori.

Potem... Da, potem se je zgodilo nekaj čudnega. Naenkrat mu je bilo, kakor bi v neki posebni, prav toj želji pripeljal nekoga pred duri svojega srca in svoje duše in jih odklenil. Kaj ga je k temu sililo ni vedel in se tudi ni izpraševal. Zgodilo se je, kakor bi bilo že naprej tako odločeno in nihče od obeh se ni čudil. Gorjan jo je zaupljivo vodil po kamrih svoje notranjosti, ji razkazoval, kar se mu je zdelo vredno pokazati, pojasnjeval in se še sam pomudil pri kakšnem mladem spominu ali nekoč porojeni in še ne odrasli misli.

Pol ure z avtorjem „Hermana Celjskega“

V Beethovnovi ulici v Ljubljani stanuje naš znani dirigent gospod Stritof. Na vratih njegovega stanovanja je karton, ki je nanj napisala neka roka krepko in izrazito: Dr. Anton Novačan. Poznam to roko in nje poteze. In če jih ne bi bil poznal, bi bil bržčas na taki vizitki prebral več kot je napisano. Tako piše roka, ki jo občutiš in včasih se nekaj časa čutiš, kadar ti možgano stisne desnico. In občuti jo tudi pero, ki lije na papir njegove novele, drame ali pesmi — in vel, ki jih čitamo, vemo, da jih je pisala krepka roka. Še dolgo jo čutimo, zakaj v vsem, kar piše Novačan, je sok njegove osebnosti.

Poznamim. Vstop kakor po navadi. Ko odprem vrata, opazim prvi hip, da sem našel v majhno kletko, v kateri biva velik lev.

Celja domov. Vso pot sem drhtel razburjen. To je otročje? Tako je bilo... — Potem si začel brskati po zgodovini? — Da, vedno dalje. V Zagrebu, Beogradu, Budimu, Pragi in Varšavi. Zanimalo me je dvajsetletna borba med Celjem in Habsburgom. Tudi naš Jupiter — Zupančič — se je razvel ob celjski snovi istočasno. On je šel svoja pota, jaz svoja.

— Kaj Te je tolikanj vnelo pri Celjanih? — Velikostna služja: Na pragu renesančne dobe se je bil na slovenskih tleh veliki boj za državno samostojnost ozemlja današnje Jugoslavije. Iz Celja so se pletle niti na jug in vzhod, do Jadrana in v Bosno, v Zelo in Srbijo Jurja Brankoviča. Temu cilju so služila vsa politična sredstva tedanje do-

(Karikatura Maksima Gasparija)

— Tečno je pri meni, — mi reče. — Po noči konsumiram vse vrak in ob treh jutraj moram odpreti.

Soba ni napačna, le na dvorišče gleda: izmed vseh razgledov najbajnejši.

Sedem za mizo. Obložena je s knjigami. Vidijo se mi sumljive že po vnanosti.

— Sami paragrafi! — pravi. — Imam hud boj z njimi. Pripravil sem se za odvetniški izpit.

Res, naš Celjan nima kdo ve kako pri kupnih sovražnikov. Civilno pravo, eksekucijski zakon, menice... Puščoba.

— O smagi ne dvomim. To so muhe, ki se zaganjajo v Hermana Celjskega.

Tako mi rečem in dodam bolj elegično: — Pol ure je v večnosti silo neznanen trenutek. In vendar skušajva v tem času izdelati po vseh pravih literarnih reportažah interview za čitatelje »Jutra«.

»Herman Celjski« zanima občinstvo. Še malo in bomo videli Tvoje Celjane na odru.

Nasmehnil se je. Levjo glavo je vrgel malce nazaj. Širok, izrazito oblikovan obraz je poprijel nekam posmehljive poteze. Samo za hip. Nato se je zresnil. Reportaža, občinstvo, gledališče, Celjani — vse se je zilo v en sam izraz na obličju. Tipično novačanski izraz. Sedel je na škripajočem stolu v renesančni duh, ki se bojuje za jasno misel.

In vendar je bila v tej levji in gospodski pozni prijateljska dobrodušnost in smečka preprostost.

— Govori! — je velel Celjan.

— Kdaj si začel misliti na trilogijo o Celjskih in kaj Te je napotilo k tej zasnovi?

— Ko so mi oblasti prepovedale republikansko »Našo vasc« l. 1922., sem taval po celjskih ulicah kakor prsklet. Sam sebi sem se zdel »črn v lince« in v moji duši se je globilo temno brezno. Ideja »slovenske državnosti«, katero sem nosil v srcu vse dni svojega življenja, je doživela prvi brodomol ob moji politični modrosti in ob tradicijskonalnem kompromisarstvu naše erube. »Ali smo — ali nismo?« to vprašanje je rodilo novo vprašanje: »Ali smo kdaj hoteli biti?« Če celo noči sem hodil po celjskih ulicah. Mislil sem se. Neke popoldne stopim v lekarno g. Arka. Čevrljela sva, kramljala, seveda ob konjaku. Pred njim je ležala Gu-bova nemška zgodovina mesta Celja. Vzmem jo, berem jo, začarim. Pozneje je izšla številka profesorja Kovačiča »Časopisa za zgodovino in narodopisje« s sliko »Podoba Matere božje na Ptujski gorici«. Slika in članek. Tisto številko mi je posodil celjski profesor Omerza. Odnesel sem časopis iz

be in temu cilju so nasprotovale vse tiste sile, ki nam nasprotujejo še danes. To so nepobitna zgodovinska dejstva. Slovenska državna ideja — takrat od Celja do Črnega morja — povdarjam slovenskal je padla in se razbila ob Habsburgu — Rimu — Madžaru, ker je Turčin zavzel Carigrad in uničil Srbijo. Predstavniki te ideje so bili Celjski. Njih vrline, njih slabosti, njih orjaški vzpon in tragični pad ranjirajo med najsvetlejšimi primeri svetovne zgodovine.

— In naš narod? Kakšen je bil po Tvoji sodbi takrat in kako je zrl na Celjske?

— Narod? Dinar, tlačen, kak bogatejši mešan, kak samonikel pater, morda tu in tam kak plemič, vsi ti so v fevdalni dobi zrl na svoje dinaste kakor zre danes trboveljski rudar na plevdne kapitaliste, za katere dela in kateri mu krijajo usodo.

— S to razliko, da so se cilji fevdalnih dinastov Celjskih slutajno krili, — da so imeli uspeha! — z bodočim sijajnim razvojem naroda, zakaj veličina vladajočih je brez veličine naroda prazna pena in mrtev sen.

Vendar — ne gre mi iz spomina iztenjen in jokane silnih množic, kakor ga beleži kronist, ob pogrebu kneza Urha, poslednjega Celjana. Zakaj je zajokal narod, ki se je zgrnil okrog Celja, ko so lomili v celjski minoritanski cerkvi grb s tremi zvezdami?

Masa nikoli ni hinavska. Narod je vedel, da lega z Urhom v grob veliki ropar in gospod ki ga ne bi bil več odiral, ker mu ni bilo treba, in da preže na mejah slovenske zemlje roji lačnih roparjev, da si jo razdele in jo požro.

— In Habsburg?

— Res, po pedu Celjskih je delal cesar Friderik Habsburg s slovensko zemljo kakor svinja z mehkom. Vsuli so se v naše kraje viteški slabeberarije. Kako so gosporarili, nas uče kmečki punti, mali in veliki, vsi ponesrečeni, vsi polni tragike in vsi na nespornem ozemlju bivših celjskih knezov. A iz ozernege plena celjske dediščine je izločil isti Habsburg majhen drob in ustanovil s njim ljubljansko škofijo.

— Nekateri trde, da poveljevanje nemških grofov ni slovensko, sem dejal.

— Kakšni nemški grofoje, — je odvrnil dr. Novačan ponosno. »To so knezi, dinasti, vladarji, ki segajo po kroni. Kdo vpraša, ali so bili Romanovi čisti Rusi? Slovenci ali Nemci, to ni važno za mene. To vprašanje naj rešijo zgodovinarji, če je mogoče. Ne pozabimo, da je imel Habsburg časa dolgih pet sto let uničevati in uničiti vsako sled za svojimi smrtnimi rivali Celjani. Ali ni čudno, da ima vsak nemški viteški »grbek«

tam v zraku, na lovu za tistim »nekaj«, bil je doma, pri sebi in bilo mu je toplo in prijetno.

Miran Jarc:

Vrnitev

Zvečer se je napotil po mestu, ki ga že mnogo let ni videl. Gledal je okrog sebe, kakor da lista po stari knjigi iz šolskih časov. Doživljal je to mesto, ki je ležalo pred njim tišinsko in zakrknjeno. Preozko, da bi moglo skrivati svetovljanske zanjkarje, a vendar dovolj šumno, da ne zavaja v puščavstvo.

Pod noč oživijo parki v žarnicah, v smehu in pogledih, v odjeku jazzbanda. Toda vse je pritajeno. Kakor da bi poslušal motne zvoke iz radia ob neugodnem vremenu. Evropa je daleč...

Ulice, komaj za sto korakov v razmahu, se kmalu stenijo, in vodijo mimo visokih baročnih hiš s črnimi okni. Krik kot rezget, bolešno odurna kletev pijanca...

Kot vode pod zemljo struji to strasti. Vse je podtalno: misel, beseda, dejanje. Stopiš v bar: tudi tu se ti zazdi, da gledaš film, ki je bil časoven pred desetimi leti. Žalosten pijanist, neskončno truden goslač in otopel svirač pri bobnu s tolkalci in zvenčali nla-

v naših krajih po nek spomenik: ali po cerkvah, ali po muzejih, ali po kronikah. o Celjskih pa skoro ni ne duha ne sluha? Poglejmo »Celjsko kroniko« iz leta 1515. Krnja je, nima več cele vrste poglavič, o Celjskih začenja šele s Hermanom II., tatom cesarja Zigmunda, ker Hermana niso mogli več utajiti. Vse, kar je pred njim in je znala povedati je »Celjska kronika«, so iztrgali in uničili. Imajo pa Celjski take lastnosti in znana so taka zgodovinska dejstva, ki dajo dvomiti o germanskem poreklu ali mišljenju Celjanov. Ali je Katarina Tvrtkova, mati mojega Hermana, zibala svoje otroke prepevala nemške uspanke, ona, »gorda Bosanka«? Ali Frankopanka Elizabeta, ali Katarina Brankovičeva, žena Urhova? Zakaj sta Friderik in Urh vzela v službo Čeha husita Vitovec? Zakaj je Friderik klical glagoljase iz Dalmacije in jim ustanavljal klostre po Sloveniji? In pravoslavni popi v Celju, popivaje z našim dobrim patrom Melhiorjem, gotovo niso govorili nemški. Sicer pa, če so imeli Celjski kaj germanske krvi v sebi, kaj to, še bolj! Kdo je nima, ki je kaj vreden v Evropi?? Za nas je važno, da so Celjski v svojih političnih ciljih morali udariti se z germanskim Habsburgom na naših tleh in za naša tla. — In pa veliki so bili! — je rekel avtor »Hermana Celjana« prepričevalno.

— Kako si zoblkival njihove osebnosti?

— Po zgodovinskih virih. Zgodovina pa zanima umetnika le, kolikor ga razvname. da razvije posamezne zgodovinske osebe po svojih lastnih notranjih silah ter jih oblikuje in ozari s tem, kar je »večno slovesko«.

— Katera oseba iz Hermana Celjskega pa Ti je najbližja in najljubša?

— Vse, ker so vse v meni!

— Hermannu si dal globoki kulturni princip: reševati v prepiru z usodo jasno misel. To je aktualno tudi dandanes. Kako naj v naših dneh rešujemo jasno misel pred kaosom, zlasti še mi Slovenci?

— Kaj me tako vprašuješ? Za Boga, to je kompleks! To je skoro politika. Jasna misel za Slovence? Svoboda v vseh smereh, to je, etična svoboda, tudi napram samemu sebi. Kdor ni tiran s seboj za jasno misel, ali nade, vseeno ali oseba, ali občestvo, ali narod, še slovesno!

— Koliko časa pa si pisal »Hermana Celjskega« in kdaj boš dovršil svojo trilogijo?

— Veliko časa. Nostl sem ga s seboj po vsej Evropi. V Varšavi je nastala »Zidovska »cenac«, katero je čital še pokojni ruski pisatelj Arcybašev. »Herman« je prvi del trilogije, zato je šlo počasi, ker je temelj veliki celoti, ki pride, ako Bog da, do druge spomladi v tisk in na oder.

— Ali čutiš po »Velejci« in »Hermannu« več sile in ambicije za dramatsko stvarjanje nego za novelistiko?

— Priznam, da bi rad že iz te »prednjeveke grobnice«. Moderne snovi, socialna vprašanja in naša nova povojna sredina me butajo v nos kakor vsakega. Iluzija »Celjskih« pa je tako velika, da žari naprej in mora biti ostvarjena. Ali dramatika ali novelistika, to ni vprašanje. Vse. Vedno pa živa, iskrena slovenska beseda — in slovek.

— Kaj sedaj snuješ in kakšne načrte imaš za bodočnost?

— Rad bi »Kandidata« — slovensko komedijo z ministrom Bikonjo in slavnim kandidatom Golizlobom. Pa so vmes paragrafi. Paragrafi imajo vratove kakor žirafe in učni so. Poln sem paragrafov, če se me dotakneš, letijo od mene. Odvetniški izpit je pred mano, ne čudi se. Živeti bo treba, kje, kako, to bomo videli, — in ženiti tudi, bogami.

— Najine pol ure je že minilo, dovolj sva že dala slavnemu občinstvu. Še nekaj in potem konec. Kaj sodiš o sedanjem polčasu in v ju v slovenskem slovetu? In kaj misliš Ti, ki si rasel tudi v štokavskem ambientu, o bodočih odnosih med slovensko književnostjo in književnostjo Hrvatov in Srbov?

— Na kratko: »Križarje« in »Svobodni Mladinci« rujejo počasi pa stanovito kakor tih starega Hamleta pod sceno. Nekaj pride. Le da bi ljudje ločili: politiko od umetnosti. »Starci« ostanejo v svoji organizaciji ali neorganizaciji glorijski, mi »srednjaci« pa šele damo, kar moremo in smo tik pred tem.

— S Srbi in Hrvati je križ. Dokler ne imajo za »dijalekat« in ne priznajo visokega razvoja slovensčine, ne bo blagodejnega upliva naše književnosti na štokavsko. Priznati pa moramo, da daje znanje srbohrvaščine in bivanje med brati vsakemu slovenskemu intelektualcu neko srčno širino, ki je doma ni, a slovenskemu jeziku pomaga razklopiti spone nemškega kulturnega upliva, pod katerim se je razvijal v zadnjem stoletju. To velja »osebno« in tistih naših naobraženih, ki so študirali samo v Gradcu ali na Dunaju — neposredno še pod Habsburgom.

Najn razgovor je bil v glavnem končan. Celjana so vabili paragrafi.

— Samo malo potrpljenja še in bom stopil na trdna tla, — mi je rekel ob slovesu.

Trdno in odločno so odmevali njegovi koraki po veži.

B. Borko.

Kuhinjska posoda

je po uporabi zmeraj umazana. — Najbolje se pomije, da bo kot zrcalo, ako uporabljate

Schicht-ov Ominol

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 8 zvečer.

Nedelja, 22.: »Roka pravice«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 23.: »Cyrano de Bergerac«. C.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 8 zvečer.

Nedelja, 22. ob 3. popoldne: »Lady X«. V korist Udruga gledaliških igralcev.

Ponedeljek, 23.: »Zaprto«.

Torek, 24.: »Carmen«. Gostuje baritonist g. Krajev. D.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 8 zvečer.

Nedelja, 22. ob 3. popoldne: »Dobri vojak Švejk«. Kuponi. — Ob 8 zvečer: »Takrat v starih časih«. Kuponi. Znižane cene. Zadnjič.

Ponedeljek, 23.: »Zaprto«.

Torek, 24.: »Jesenski manever«. C. Premijera.

Aleksander Krajev, bolgarski baritonist, nastopi prvič v Ljubljani v torek 24. t. m. v operi »Carmen«. Berlinska »Tägliche Rundschau« piše o bolgarskem koncertu v Berlinu 24. marca 1928: »Nato še prekrasen glas, A. Krajev, dramski bariton kr. državne opere v Sofiji, je pel Schuberta, Čajkovskega, Leoncavalla in Wrangla. Njegov bariton je ves dramatičen, v vseh položajih poln sile in grandiozne moči, napolnjen do skrajnosti z energijo.«

»Vossische Zeitung« od 3. avgusta 1925 poroča: »Umetniški višek večera je bil nastop bolgarskega komornega pevača A. Krajeva. Spominjamo se njegovega nastopa pred sedmimi leti v državni (berlinski) operi v »Rigolettu« in »Carmen«. Od onega časa se je njegov glas še razvil v zvoku in tehnično v taki meri, da spada danes med neprekosljavne internacionalne pevске mojstre.«

Nedelja v mariborskem gledališču: popoldne se uprizori letošnji dramski žlahter »Švejk«, in sicer zadnjič popoldne: zvečer pa zabavna opereta »Takrat v starih časih« pri znanih cenah. Zadnjič.

»Jesenski manever« na mariborskem odru. V torek 24. t. m. bo premijera nad vse simpatične, ljubke in vrlo melodijozne Kalmanove operete »Jesenski manever«. Ta opereta, vzeta iz predvojnega vojaškega življenja, se vedno zopet uprizarja po vseh opernih gledališčih, je pravkar na repertoarju v Zagrebu, kjer uživa veliko priljubljenost.

»Herman celjski«. Novačanova tragedija »Herman celjski« bo imela ljubljansko premijero dne 2. maja, to pa iz razlogov tehnične značaja, ker gledališka slikarna ne more prej izvršiti novih dekoracij. Občinstvo, pred vsem zunanje, se opozarja na

ta dogodek. Vstopnice se lahko pisanimi potom rezervirajo pri blagajni v opernem gledališču.

Ljubljansko gledališče v nedeljo. Drama uprizori zvečer ob osmih Cerkvenikov komedijo »Roka pravice«. To izvirno delo odlikuje sodobnost in žgoda satira na današnje prilike. Predstava se vrši po znanih cenah. V nedeljo popoldne ob 3. se vrši v operi predstava v korist Udruga gledaliških igralcev »Lady X«, na kar še posebej opozarjamo občinstvo. V glavnih ulogah nastopajo ga Poličeva, ga. Ribičeva in gg. Peček, Drenovec, Povha, ki vodi obenem režijo te opere.

»Cyrano de Bergerac«. V ponedeljek, 23. t. m. se vrši zadnja ljubljanska abonma-predstava te drame na red C. V naslovni ulogi nastopa goep. Levor. Roksanov podaja ga. Nablocka. Ostale moške uloge so v rokah gg. Skrbinskih, Drenovca, Lipaha, Gregorina in dam Medvedove, Juvanove, Balatkove, Mire Danilove. Vstopnice v predprodaji pri dnevi blagajni.

»Boljši gospod«. V sredo, dne 25. t. m. ponovi ljubljanska drama na mnogobrojno povpraševanje zadnjič v sezoni Hasencle-vejevo komedijo »Boljši gospod« z gosp. Rogozom v naslovni ulogi. Predstava se vrši po izredno znižanih cenah od 15 Din navzdol. Zaradi navala pri večerni blagajni naj blagovoli občinstvo v lastnem interesu kupovati vstopnice pri dnevi blagajni v operi.

»Lepa pustolovščina« na mariborskem odru. Prihodnji teden bo v mariborskem gledališču premijera izvrstne francoske komedije »Lepa pustolovščina«, ki so jo spislali Tiers - Caillavet - Rey in ki je žela na vseh evropskih odrih velike uspehe. Režira gosp. Rade Pregarc, glavne uloge igrajo: ga. Starčeva, Kraljeva, Zakrajškova, Savinova, Skrbinšek, Zeleznik, Daneš, Stopar, Tovornik itd. »Lepa pustolovščina« spada med najboljšie francoske komedije in je polna »esprija«. Ljubkosti, nežnosti, elegancije, skratka vsega, kar tvori tipično francosko komedijo. Suiet je navadno zanimiv, originalen in zabaven. Brez dvoma bo navdušil in zabaval tudi naše gledališko občinstvo.

Na cerkvenem koncertu, ki se vrši v petek, dne 27. t. m. v stolnici, bo izvajalo Orkestralno društvo Glasbene Matice pod vodstvom prof. Adamiča orkestralna dela nemških in italijanskih klasikov 17. in 18. stoletja. Ker je to prvi stilo enotni orkestralni koncert starocerkvene glasbe, ki se izvaja v Ljubljani, vlada za to cerkveno koncertno prireditve veliko zanimanje. Vstopnice od 20.-6 Din bodo na razpolago od sobote 21. t. m. dalje za desno stran cerkve v Jugoslovanski, za levo stran cerkve pa v Matični knjigarni.

društvenih pokroviteljic. On pa pripoveduje.

Vonj dalj se meša s pestrimi spomini in s strahom, da se prežgodaj ne bi nagnila noč, ki v tem mestu osamlja. Obnavlja bleščeče noči, pripoveduje o plesalki Bakerjevi, o goslaču Jimeneju, o Japoncu Hirohiti, o pomladilih Lukutate, o »Rdečem mlincu«, o Luzernu in Curihu, o mrki Zenevi, o Dolomitihi...

vsa pota, vse dogodke, brezzvezno in sunkovito, da vpliva kakor film, ki daje pozabo in prijetno vznemirja. Poslušaj ga tudi dvajsetletna Zora. Plavalaska in upornica. Lahno podsmehljivo pogleduje zanimivega tuja, kakor da hoče z nagajivo omalovaževalnostjo zmanjšati važnost in zanimivost njegovih dogodivščin. Njega pa draži ponositost tega dekleta, ki se izraža v odlično belih rokah in v rdeči roži v laseh.

V tej uri, ko se mračni, je bela roka še bolj sijoča in on bi hotel, da bi ne bilo konca tišine, ki se ga je uspavajoče polastila. Vidi samo rdečo rožo in žive oči, ki vplivajo vse bolj omočično, čim trudnejše so ure tonečnega dneva. Ne vidi meščanske gospe, ki naliva čaj v dragocene čaše, ne vidi niene prijateljice, starejše gospe, častiljive čuvarke spodobnosti in mere, ne vidi vsega lažnivega okvirja bogatega pohi-

Ona je bila silno radovedna in obenem diskretna poslušalka. Za vse se je zanimala, vendar zmirom na tak način, da je on prej pokazal, preden je vprašala. Govoril ji je o sebi, o svojem študiju, o stvarih, ki jih ima rad v življenju, o svoji domačiji in o marsičem, kar ga je že srečalo v življenju. Razkril ji je svoje namene, svoje cilje, ji zavalil i težke ure mladih dni, ko se zdi, da ne drži nobena pot več naprej, svoje nazore in slutnje o svojim bodočih nazorih. Vse predaleč je odprl, vse na stežaj in dobro mu je delo njeno sočuvstvovanje, njena skrb, iskreno zanimanje in iskreno razumevanje.

Tedaj je v mestu zazvonilo poldne. Kakor bi se hotela opravičiti, mu je položila roko na njegovo.

»No, pogledjte, kako sva se zagovorila. Zdaj moram pa domov. Prav lepo sva se pomenila. Hvala. Če bi, imeli kdaj preveč časa — — pridite k nam na čašo čaja. Povedala bom možu... Videli boste, kako se da tudi z njim marsikaj pogovarjati. Pridite; veselilo nas bo.«

Gorjan je vstal in jo spoštljivo pozdravil. Dala mu je roko in odhitela po parku navzdol. On pa je sedel nazaj na klop in gledal za njo. Zdaj ni bil več

tam v zraku, na lovu za tistim »nekaj«, bil je doma, pri sebi in bilo mu je toplo in prijetno.

Miran Jarc:

Vrnitev

Zvečer se je napotil po mestu, ki ga že mnogo let ni videl. Gledal je okrog sebe, kakor da lista po stari knjigi iz šolskih časov. Doživljal je to mesto, ki je ležalo pred njim tišinsko in zakrknjeno. Preozko, da bi moglo skrivati svetovljanske zanjkarje, a vendar dovolj šumno, da ne zavaja v puščavstvo.

Pod noč oživijo parki v žarnicah, v smehu in pogledih, v odjeku jazzbanda. Toda vse je pritajeno. Kakor da bi poslušal motne zvoke iz radia ob neugodnem vremenu. Evropa je daleč...

Ulice, komaj za sto korakov v razmahu, se kmalu stenijo, in vodijo mimo visokih baročnih hiš s črnimi okni. Krik kot rezget, bolešno odurna kletev pijanca...

Kot vode pod zemljo struji to strasti. Vse je podtalno: misel, beseda, dejanje. Stopiš v bar: tudi tu se ti zazdi, da gledaš film, ki je bil časoven pred desetimi leti. Žalosten pijanist, neskončno truden goslač in otopel svirač pri bobnu s tolkalci in zvenčali nla-

salka, ki bi v vele mestu komaj vzbujala pozornost neznanega, blodečega brezdoma, gostje pa častiti meščani, ki si ob nočni uri utešajo poglede ob rezečih se vzgibih Anite, kakor se bodo v dnevu z isto slastjo globoko užajeni gorčili nad sadistom Gravenreuthom, ki se je proslavil nekje v bližini Berlina.

Nogometna tekma, avtomobilska dirka, nespretno donjanstvo Dragana Vedrina, razkrita zbirališče besednih upornikov — vse take dogodivščine vsaj v najmedlejši obliki nekoliko spominjajo na veliko sodobnost in so zato zaželjene. Resnično življenje pa se odigrava v pokorščini in vdanosti. Služba je poklic, usoda. Redar, sodnik in profesor so že od vekov veliki varuhi in vzorniki.

Gramofon, dnevnik in film pripovedujejo o Evropi kot o čudežnem svetu, ki ostane za vedno deveta dežela.

Ples se sprevrže v pogrebno žalost, pogreb pa je velika svečanost. Hranilnica je svetišče. Izobčenec, kdor se izneveri dedščini. Roka je okorna, kot da je vedno grebla po zemlji, ali pa izsušena, kot da je gledala le pisarniško mizo. Malo je rok, ki bi se jim poznalo, da jim je poklic samo ljubez. Ljubez jim je komaj obrt in kupčija.

Mesto, ki ni ne seimišče, ne samo-

stan, ne zabavišče, postaja za svetovljane, ki se mimogrede ustavijo, dom vdanih domačinov, a tudi skrito zavetišče vseh onih, ki nosijo v sebi požar iz osrčja zemlje in zaman čakajo, kdaj se razklenjejo žrela ognjenikov. Mesto v megli, ki se šele v poznem dopoldnevu razpuhiteva.

»Morda se mi vse le dozdeva tako,« se je zamislil, kajti enoličnost in tegobnost tega kraja ga jenavdala z muko, navajenega burnih sprememb in vrto-glavosti. Obiskal je družino, ki ga je povabila, da si ogleda tuja, ki je prebrodil pol sveta.

Pripoveduje jim kaleidoskopsko pismo. Gospa ga posluša z občudovanjem, ki ga prekinjajo samo umetni vzdihi: »... kako žalostno pa nam teče življenje v tej provinci, kjer se ne znajo ne zabavati, ne oblačiti, ne razgovarjati,« dasi tudi gospa še ni nikoli prestopila meje te »provincije«, ki jo je povzdignila na ugledno stopnjo novodobne meščanke. Meščanka, ki ima svojo ložo v operi, dasi ne razlikuje med Shakespearjem in Verdijem, meščanka, ki sega tradicija njene izoblikovanosti komaj deset let nazaj, ko se je njenemu podjetnemu soprogu posrečilo sezidati zunaj mesta vilo, kjer se vrše sestanki plesnih dam in

društvenih pokroviteljic. On pa pripoveduje.

Vonj dalj se meša s pestrimi spomini in s strahom, da se prežgodaj ne bi nagnila noč, ki v tem mestu osamlja. Obnavlja bleščeče noči, pripoveduje o plesalki Bakerjevi, o goslaču Jimeneju, o Japoncu Hirohiti, o pomladilih Lukutate, o »Rdečem mlincu«, o Luzernu in Curihu, o mrki Zenevi, o Dolomitihi...

vsa pota, vse dogodke, brezzvezno in sunkovito, da vpliva kakor film, ki daje pozabo in prijetno vznemirja. Poslušaj ga tudi dvajsetletna Zora. Plavalaska in upornica. Lahno podsmehljivo pogleduje zanimivega tuja, kakor da hoče z nagajivo omalovaževalnostjo zmanjšati važnost in zanimivost njegovih dogodivščin. Njega pa draži ponositost tega dekleta, ki se izraža

Iz življenja in sveta

V ponedeljek ali torek start, v sredo na Mitchellfieldu

«Bremen» poleti vsekakor v New York. — Nadomestni deli v Quebecu. — Nauk iz prekoceanskega poleta: nobene vožnje brez radio-naprave! — Washington se pripravlja na oficijelni sprejem. — Obeta se živahna sezona prekoceanskih poletov.

Evropska in ameriška javnost zvedavo vprašuje: Kje pa so letalci, ki so pred dobrim tednom zadivili svet? Kaj delata Koehl in Hünefeld, kod blodi Fitzmaurice? Ali sploh poidejo v New York?

Na ta vprašanja odgovarja radio-gram, ki ga je prejel te dni Severonemški Lloyd v Bremenu, takole: Letalo bo vsekakor vzletelo. Pomagala mu bosta dr. Cuisinier in njegova družba »Transcontinental Airway«. Letalci bodo startali v ponedeljek ali torek in upajo v sredo doseči Mitchellfield, letališče Newyork.

Namestni deli, ki so potrebni za popravilo letala »Bremen« so že dospeli v Quebec in se transportirajo z vlakom proti Murray-Bayu, kjer jih naložijo na aeroplan in poneso na Greenly Island. Iz Detroita je odpeljala zasebna letalska eskadra, ki hoče biti transoceanskim junakom v pomoč. Eskadra obtoji iz treh Fordovih letal na tri motorje.

Major Fitzmaurice nadaljuje v ameriških listih s priobčevanjem svojih vtisov s transoceanskega poleta. Poln je hvale za aeroplan »Bremen« in pravi o njem, da je najboljši letalo svoje vrste. Junkersove tvornice so dobile medtem že celo vrsto naročil iz Amerike. Polet je bil naporen in je pokazal pred vsem eno: na vsakem transoceanskem letalu je radio-naprava neobhodno potrebna! Aparat lahko izkaže veličanske usluge ko se bliža letalec Novi Fundlandiji.

Nujno je svetovati vsakomur, ki leti iz Evrope v Ameriko, da se drži smeri od vzhoda proti zapadu. Čas poleta velja urediti tako, da doseže letalo Novo Fundlandijo v zgodnjih jutranjih urah. Ponoči bi bilo v teh pustih krajih nemogoče pristati.

Dalje je potrebno, da se skonstruira poseben kompas, ki omogoča orientacijo v notranjosti Labradorja, kjer odpovedo vse severne magnetne igle radi magnetnih polov na tem otoku. Tudi ne kaže podvzemati nobenega transoceanskega poleta ne da bi se pred poletom napojila krila aeroplana s parafinom. Edini parafin štiti krila pred nabiranjem ledu, ki postane na takšni poti lahko katastrofalen.

Fitzmaurice se je izkazal med prekoceansko vožnjo izredno večjega zrakoplovca. Popravil je aparate, ki so prepuščali preveč olja in je s tem po-

daljšal možnost poleta za nekaj ur. Njemu gre torej prav za prav zaslug, da je »Bremen« dosegla Ameriko in da ni s praznimi tanki treščila v valove. Letalo je vozilo od časa do časa naravnost v navpični legi ker se je na ta način moralo boriti z močnimi zračnimi strujami.

Iz Kanade javljajo, da razsajajo v ondutnih pokrajinah močne nevihte. Veliki meteži zelo otežkočajo zračni promet, vendar se upa, da bo »Bremen« mogla pravočasno vzleteti, da se v sredo spusti na njujorškem aerodromu. »Associated Press« javlja iz Washingtona: Priprave za sprejem letalcev so v polnem teku. Določeno je, da poleti »Bremenu« naproti, krdele aeroplanov ameriškega ministrstva. Oficijelni sprejem letalske trojice bo na Bollingfieldu, kjer bodo posadko pozdravili ameriški državni tajnik Kellogg in drugi člani ameriške vlade. Letalci obiščejo grob Neznane vojaka, parlament in senat. V Washingtonu ostanejo predvidoma dva dneva.

★

London, 21. aprila. Major Fitzmaurice se vrača še pred nedeljo nazaj na Greenly Island, kjer se pridruži Koehlu in Hünefeldu za skupen polet v Newyork in Washington.

Po vseh pripravah in vesteh sodeč, bomo imeli letos živahno sezono transoceanskih poletov. Iz Evrope v Ameriko so pripravljali letalci vseh narodov, ki imajo močno zračno brodogojstvo. Na prvem mestu se zdi, da hočejo stopiti v kolo transoceanskih herojev Francozi, ki pa zaenkrat še skrivajo svoje načrte.

Papež — predsednik njujorške banke

Ameriški listi so nedavno poročali iz San Franciscas, da je bil na zadnjem zborovanju ameriške banke New Yorker First National Bank izvoljen za predsednika zavoda papež Pij XI. Sveda so se Američani spogledovali, kako je kaj takega mogoče. In prišel je telegram, ki je pojasnil pomoto.

Poročilo je bilo bistveno docela pravilno. Stenograf pri listu, ki je vest sporočil javnosti, je zagrešil hudo napako. Razumel je poročilo v tem smislu, da je bil izvoljen za prezidenta zavoda Pope, kar pomeni za Američane

toliko kakor »papež«. Pozabil pa je poleg priimka Pope napisati krstno ime Allan in tako je napravil za predsednika banke papeža Pija XI. mesto industrijalca Allana Popea.

Za novim rekordom.

Francoški letalec Détrouyat se je dvignil na letališču v Le Bourgetu na poskusni let v Alžir in nazaj v Pariz, ne da bi se nameraval med potjo ustaviti.

Dr. Jiří V. Daneš,

eden najboljših slovanskih geografov, ki se je te dni z avtomobilom smrtno ponesrečil v Los Angelesu, kamor je došel iz Prage, da bi na tamošnji univerzi kakor na drugih ameriških univerzah predaval o problemih svoje znanstvene stroke.

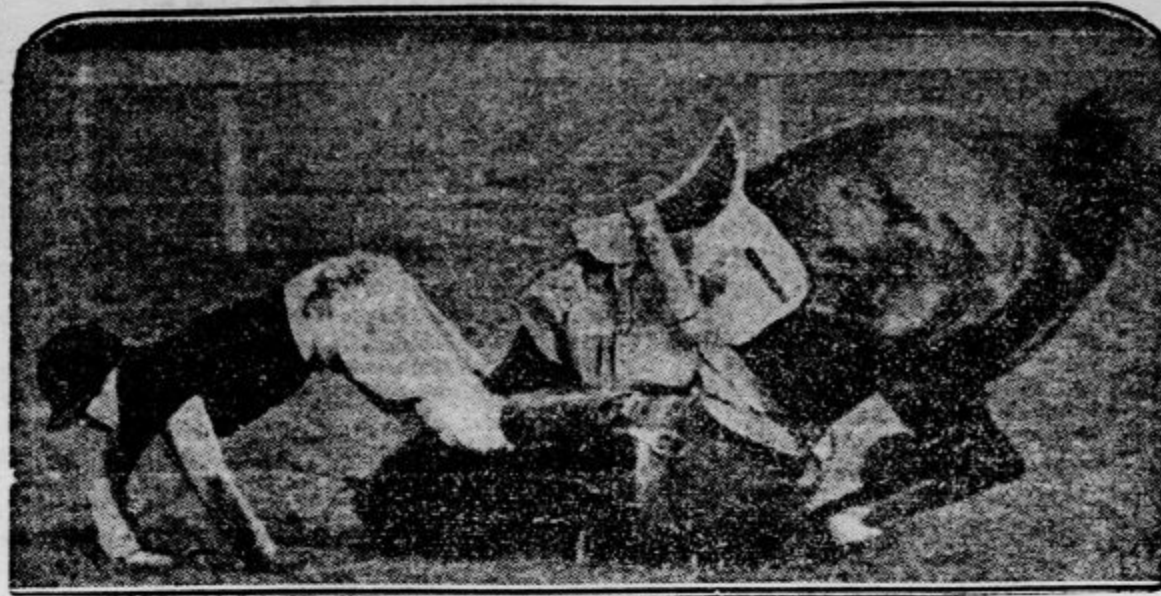
Lord Birkenhead

angleški državni tajnik, je prispel v Berlin, da bi pridobil po nalogu angleške vlade Nemčijo za pristop k »Protivojnovski ligi«.

Josephine Bakerjeva,

slovka mulatska plesalka, ki žanje v Pragi s svojo umetnostjo prave triumfe, potem ko si jih je nabrala tudi drugod po svetu.

Angleški prestolonaslednik

Je tako navdušen lovec in jahač, da se mu vsakortokoli zgori kakšna nezgoda te vrste, kakor so jo ujeli na fotografsko ploščo o priliki neke lovke gonje v zadnjih dneh in ki jo posnema naša slika. Se vedno se je pri podobnih nezgodah izmazal z zdravo kožo.

Nova raziskovanja o raku

V zvezi z vsakoletnim zborovanjem Nemške družbe za notranjo medicino se je vršilo te dni v Wiesbadnu posebno zborovanje Nemškega osrednjega odbora za raziskovanje in boj proti raku. K besedi so se oglasili mnogi ugledni zdravniki, tako da so podali njihovi referati nekakšen pregled čez sedanje stanje tozadevne znanosti.

Moderno raziskovanje raka se bavi predvsem z vprašanjem, kako nastaja ta bolezen. Večina znanstvenikov meni, da ne gre za infekcijsko bolezen, temveč za bolno spremembo tkaničja in sokov v kemičnem in fizikalnem oziru. Tudi je večina strokovnjakov mnenja, da so bolne stanice nekaj čisto samosvoje in da ne nastajajo iz zdravih stanic.

Te bolne stanice pa rasejo same od sebe in tudi tedaj, če jih vcepijo v zdravega človeka. Doslej so mislili, da napada človeka druga vrsta raka nego živali, a profesorju Heidenhainu se je pred kratkim posrečilo vcepiti človeške bolne stanice poskusnim živalim, nakar so te zbolele. Zelo senzacionalna je ugotovitev berlinskega profesorja Blumenthala, da so v vranici snovi, ki povzročajo oteklino, ne da bi sama vsebovala bolne stanice. To bi bilo v skladu z novo domnevo, da se povzročitelji oteklin ne nahajajo v bolni stanici, temveč v snoveh, ki jih izločajo neke

stanice v telesu, med temi neke vrste belih krvnih stanic. Zdi se, da ima bolna stanica sposobnost razkrajanja telesne mlečne kisline in da povzroča tudi večji razpad beljakovin — po drugi strani pa je ugotovljeno, da uničuje novi serum raka bolne stanice.

Razni referati so poudarjali dejstvo, da proti raku ni enotne zdravilne metode in da je po dosedanjih ugotovitvah o značaju te bolezni tudi zelo dvomljivo, da bi takšno metodo našli. V zadnjem času se je dobro izkazala kombinirana metoda z bismutskimi injekcijami in röntgenskim obžarjevanjem ter metoda polaganja palčic iz torija v otekle mase.

Papir iz bambusa

Ameriški inženjer priporoča uporabo bambusa za izdelavo papirja. Za leseni papir bo vedno trše, ker se ga neznansko dosti troši, osobito za novine. Vsi gozdovi Skalnati gora n. pr. bodo v kratkem izpremenjeni v papir. Američani pa imajo v Porto-Riku in v Panamskem pasu neizmerna ozemlja, ki bi se mogla nasaditi z indijskim trstom, rastočim kaj naglo in pripravnim za papir. Ta bi bil cenejši in trpežnejši, mladane neraztržen. Omenjeni trst požene v treh letih 10 do 12 m visoko. Les tega drevesa vsebuje nad 50 odst. močnih in vitkih vlaken. Dva ara nasadov bi proizvajala tona vlaknine.

Ženski tipi iz severnoafriških francoskih kolonij

1. Mlado dekle iz Biskre s tetoviranim čelom in ščit. 2. Muslimanka iz Alžira. 3. Berberka iz Alžira. 4. Beduinka iz Tunisa.

Z zanimive razstave psov v Berlinu

V Berlinu so imeli te dni veliko razstavo psov, na kateri so figurirali prav lepi čistokrvni eksemplari. Slika nam kaže skupino belih in črnih terierjev.

štva, ki mu gospodinja ni znala vdihniti življenja, ne vidi zaprtega klavirja, ki naj vpliva samo kot okras sobe, ne vidi böcklinskih otokov blaženosti po stenah, ki se jih ni zbal roka opremeljavca razstaviti v sobi s pohištvom iz dvajsetega stoletja. Toda Zora sije kakor sen v ta večer... In nenadoma se ves zdrzne: ali ni vse to preračunana vaba, ki ga naj priklene na ta pristan. To mesto, ki je preslabotno, da bi vplivalo z dinamiko dela in pogona na novega človeka, razprošča nevarni fluid prikritega erotizma, zgoščenega in kalno težkega kot je vonj tuberoz... Ves se zmede v tem spoznanju. Beseda se mu ustavi, vsi se spogledajo. Spretno se zakrinka in nadaljuje... toda komaj pričakuje, kedaj se poslovijo od njih.

Čez nekaj dni spet zapusti svoje rojstno mesto.

A. Verbič: Berlinski obiski

Ida Kravanja — Djoka Jovanović. Zeleni Jurij obhaja tekom noči sicer tako dolgočasno enolično berlinske ulice, da so zadobile za Veliko noč povsem novo praznično lice. Zazeleneli so v črki, pred palačami na Kurfür-

stendammu in po Tiergartnu se razbršča prvo popje. Grünwald je že ves v zelenju in po Hawelskih jezerih je vse živo čolničkov, motornih čolnov in jadrnic. Na vseh cestah, ki vodijo iz Berlina v okolico, je na stotine avtomobilov, in obrat po mestni železnici in busih je podvojen. Kamorkoli pogledam — veseli, s solncem obžarjeni obrazi.

Ni me zdržalo doma pri knjigah. In tako sem se zopet oglašil po dolgem času pri naši kandidatki za filmsko zvezdo — Iti Rini. Sprejela me je z nasmehom in s prijaznostjo, kakor vedno ter me najprej povprašala po vesteh iz domovine. Ko sva prišla po temeljitim preučevanju domačih prilik na filmsko stroko, mi je pokazala debel šop pisem iz domovine, v katerih jo oboževalci in oboževalke prosijo za fotografije, avtograme — marsikateri tudi za posredovanje in informacije, kako bi prišel na film. Izgleda, da jo ta pisma iz domovine, katerim delajo družbo tudi mnogi iz Nemčije, kjer so se pričeli zanjo interesirati po filmu »Dva pod nebesnim svodom«, prav posebno vesele. Saj mi je dejala: »Naj bo karkoli že — domovina je le domovina in človek čuje izmed vseh zvokov le najrajše domačega.

Po prebiranju teh pisem, od katerih

odnesejo pretežno večino srbijanska, naj si niso tudi maloštevilna slovenska, sva jela ogledovati posamezne fotografije iz filma »Mala sužnja« z Greto Monheim, kjer igra manjšo vlogo tudi Ita Rina. Po slikah soditi in po dejstvu, da je firma »Nero«, ki je snemala ta film, obnovila z njo kontrakt, bo s to vlogo napravila zopet korak kvišku. Poleg tega je nastopala tudi v Unim filmu »Tanzstudent« z Viljemom Fri-

tschem v glavni vlogi, kjer igra barsko plesalko, kakor v filmu »Dva pod nebesnim svodom«. Večja vloga pa se ji obeta v filmu »Dunajska hči«, kjer bo morda že igrala drugo glavno vlogo. Za junij ima podpisano pogodbo z Ostermaierjem, kjer je pričela svojo filmsko karijero, za film »Volga, Volga«, ki bo po napovedih Ostermaierja zopet remek delo nemške filmske proizvodnje.

Ko sem tako izčrpal temo svojega razgovora in se je jelo že mračiti, sem jo ubral še k drugemu našemu »nastopajočemu« umetniku — Djoki Jovanoviću. Možno ima namere konkurirati našemu Svetislavu Petroviću, nego Mariju Šimencu. Nedavno je še prepeval kot mizarski pomočnik v neki delavnici beograjske Palilule, danes pa je učenec enega najslavnejših berlinskih profesorjev petja Weissenborna, ki je pri izpitu 54 kandidatov in kandidatki izbral štiri za svoje učence. Med njimi Jovanovića, ki ga je odkrila v Beogradu gospa Binička, v Berlin pa ga je napotila želja izučiti se petja v najvišji dosegljivi meri — ali pa se vreči pod vlak. Saj tako zatrjuje, in človek mu že mora verovati, če pomisli, da je prišel v Berlin s par dinarji v žepu. S svojim petjem si je na predveliko-

nočni zabavi berlinske Jugoslovenske kolonije osvojil takoj srca vseh in danes že lahko mirno zre v bodočnost, ker mu je zagotovljena mecenska pomoč rojakov, med katerimi je — kot vedno — prvi naš berlinski dijaški mecen in prijatelj vseh panog umetnosti generalni konzul Mikolič.

Pomlad v Gradcu

Gradec, v aprilu.

Te sta prav za prav dve žalostni reči: ta-le pomlad in ta-le Gradec.

Dej. Vetr. Mraz. In če je človek študent in sam in ga zebe, pa mu vrhu vsega še veter žipo razbije — blizu dva šilinga, se mi zdi — je kar nekam hudo. Stojim ob oknu in strmim v sivi dan, na trgu čakata dva vola, bela in črna, ki je z njima privozil nekdo od bogvekod, stojita tjavendan in čakata, da se razvrstijo tramvaji, avtomobili, kočije pred njima, stojita in ne vesta, kam gre vse to — takšno je življenje. Oblaki. April.

Pa Gradec sam, brez osrca na vreme, na razpoloženje. Ljudi in prometa čez Jakomini - Platz za majhno vele mesto, zgodovine, tradicij, idil, pobožnosti, modrosti po krčmah in kavarnah za jalovo, brezupno provinco. Gradec je mesto umirlih pesnikov, izraščev, komponistov in učenjakov (na hišah, v gostinskih in kavarnskih sobah srečuješ kipe in reliefje z napismi: Tukaj se je poročil... Tukaj je rad posedal... Rosegger, Anastasius Grün, Kammerling, Nestroy, Koschat, Girardi, Kepler...) in mesto umirajočih vladnih in dvornih svetnikov, polkovnikov, majorjev a. D. (Eide von X). Ob pustih, praznih nedeljskih popoldnevih gledajo skozi okna sovražnih, žolto barvanih hiš stare, onemogle ženske — prav tako stare, oguljene mečke jim dremlejo pod rokami — po vseh tihih zelenih predmestjih, ob Haimteichu. Rukerlbergu in povsod so se pred življenjem skrili v udobje, domačnost, zasluženi pokoj in na vrata, svojih idil so nabili napise: »Achtung! Böser Hund! Tod!« živijo, nostalgija za vsem, kar je bilo in ne bo nikoli več, jim gloda duše, in kadar jim poštar ob običajni uri ne prinese časopisov, padajo iz ravnovesja in kričijo nervozni, histerični: Bolschewistische Zustände! In včasih dajo v časopise: Gospod urednik! Prosim vas, da bi vaši contenti list vendar enkrat povzdignil svoj glas zoper avtomobile, ki tako strašno devijo čez ulice. Jaz mislim, da ima vsak miren državljani pravico do življenja... Ubogi a. D.! Na avtomobilu sedita mladost in razvoj, tu je vse zaman.

Gradec je mesto pobožnih starih žensk, ki v svojih skrinjah hranijo koščke lesa s pravega Kristusovega križa. V neki skriti ulici sem na vratih stariške cerkve bral napis: Prosi se ne onečediti svetega mesta. In za veliko noč je v katoliški »Volksblatt« svetnik trgovske zbornice Spak — v Gradcu je za čudo slovenskih imen — napisal članek: Naše hrepenenje je — gospodarsko vstajenje Avstrije.

Pa bog ve, kako bo z vsem tem. V to filistrsko spodobnost (stare gospe se sražajo nad bubi, časopisi priobčujejo mnenja avtoritet pro in contra, šolarji pišejo s kredo in blatom do stojnicah in zidovih; nemški možje ne bodo mogli deklet, ki nosijo bubi), v to starinsko spodobnost so že zdavnaj kanili prvi strupi velikomestne decadence. Nočne kavarne, Bar, kabareti, Program Jazz, odrski komadi, preračunani na najbolj preprosto poltenost, šansonetke, Amüsierdame. In na trgu ženske - profesor Ude, znani verski reformator in človekoljub, je dosegel, da po Gradcu ni več javnih hiš — ženske, pijani ljudje gredo skozi noč in se režijo vanje, iz hotelov se reži vane luč — enofache, billige Zimmer — mimo teče Mura, njen šepet se reži vane — deset šilingov. Premalo je dosegel profesor Ude. Samo Mura teče mimo.

Težko se živi. Vse je žalostno kakor policijska kronika, kakor rubrika: Izpred sodišča. Vse so same majčkene zgodbe, čisto drobne zadevice. Kakor brezposelna služkinja v parku spije iz zol in potem pišejo listi: motiv neznan. Nekaj vojak si je žele na rokah prerzati. Motiv neznan. Ali pa: ne ve se, ali je plin po neprevidnosti ostal odprt... Ali pa: človek, ki se je v parku obesil, je bil brezposelni delavec Bruncek; bil je pijanec in propalica.

Ne rečem, vse ni tako brezupno, marsikaj se izteče precej bolj gladko. Včasih se spozabi kdo, plane gospodarju za vrat, pijan prosil polica, eskortorja, kak teden, par mesecev. Ali pa se sporečeta on in ona, gresta pred sodnike, jim razložita vse sladkosti in križe svojega srca in gresta pobotana domov, da bi kakorkoli živela naprej. Ali pa reče nekdo nekemu: boljševik in užaljen potem žene svojo pravdo od instance do instance... Vmes berejo in gledajo podobe v »Daheim«, »Gartenlaube« (v inseratih iščejo ženske, mlade, 30, 35 let stare, katoliške vere, solidne, velike, močne — službe ali kakočesar koli) — no, tako-le se že nekako živi.

Vmes so kongresi. Brivci. Na nekakšnih brivskih tekmah so med odlikovanimi: Puschnigg, Pavlovic itd. Katoliški skavti. Turnerji. Med študenti so redki, ki ne bi imeli od burševskih dvobojev razbrzdanih lic. Po mestu so trgovine s potrebščinami za dvoboje.

Marsikaj je približno tako kakor pri nas. Teater, recimo: burka, revija, opereta. Anahronističen, samomorilno brezupen repertoar — Edgar Wallace, na primer. Rekli so, Ibsenov tubilei ne sme kar tako mimo nas, pa so dvakrat dali Divjo raco pri polovičnih cenah in nič več. Resne reči igralo enkrat do trikrat, operete do tridesetkrat. Nekdo je pred letom šemil za kulisami: Tollerjevega Hinkemanna — na so zagrozili hackenkrenzlerji: hišo zažgemo. In tako je kriza, kriza. Pokostem nišejo li-

Jurij Zeleni se z maurico paše

Od sv. Jurja je pri nas od nekdaj važen dan, prav za prav začetek novega leta. Ali vse se je spremenilo, izginile so lepe navade starih časov. In solnce se jih še drži in pošlje ta dan prvič kakor nikdar prej v letu. Slabo vreme je pri kraju in pomlad sede na prestol v cvetju. Prenežno mlado bukovno listje zašepeta in breze zavirajo v vetru z zelenimi zastavami. Na mecesnu zarde krvavi rubini, divji petelin zapleše sva-tovski ples v mlečni mežli.

Ljubljanski grad časti svotega patrona. Vsi mogočniki dežele so zbrani pri svečanosti, zakaj tega dne se odpro vrata »kontovža« k zasedanju deželnihi stanov. Od tega dne se računajo davki in se plačujejo, kakor tudi obresti posojil in najemnine od travnikov in njiv, od mlinov in žag, pristav in gostiln, sploh od vsega, kar je last gosposke in gradov.

Tudi krl, ki jo tirja cesar, se ta dan posilavlja od doma:

Ljuba si, pomlad zelena, kak si lepo razcvetena — hitro ko ozeleniš, mladim fantom žalost striš.

Drevje se ozelenjuje, zalim fantom napoveduje, da je prišel tisti čas, ko jih kliče vojskin glas.

Vesela aleluja je zdaj med nami bla, od našega cesarja je prišla pisanka

Cesarski orel pravi, je kor zapisano, na osem let nas vabi, da služiti pojdemo.

Fanje odhajajo, gostiči se selijo in menjajo se posli. Pravijo, da ni prav, če gre kdo pred sv. Jurjem iz hiše, dandanes se pa stari red le oremalo upošteva. Zato je vedno več prepira.

Glavni so pa o sv. Jurju pastirji, ker prvič ženo na pašo. Niso imeli kaj dogrega, vendar je bilo na veselo na paši pri ovcah, ki so jih nekda imeli gorjanci velike črede. O sv. Jurju so okrasili drobnico in živino z zelenjem in jo s vriskanjem spremlili na živozelene trate in sočne loke ob potokih. Z njimi so šli tudi hišni otroci, ker znajo pastirji delati najimenitnejše piščali. Od daleč poznajo vrbo, če ima že dosti soka, in vejo, ki se da sleči, da piščal ne poči. Z debelih vej pojo debelo, kakor cinaste v cerkvenih orglah, tanke pa tanko, kako pa?! Tako žvrgoli kakor škriancček, če se v nji premika gladki les gori in dol. Na vse mile vije poje in žvižga, samo dolgo ne traja, če ni čez noč namočena v vodi. Na, in če vendar poči že pri ovijanju ali pozneje, se pa održe, na koncu ostrga trde skorje, malo stisne, pa je prdlica, ki mu poje kakor mala trombeta. kdor jo zna prav vzeči v usta. Piskalo pastirji in pastirice, da jagnjeta in kozlički kar poskakujeta!

Kadar gre čreda prvič na pašo, je povsod veselo. Zapišimo si je pa treba, kakor pravilo ob hrvaški meji, da je

sv. Jurja vitez bil, ki je kačo drgeznil.

Torej kačo drgne ravno na svoj praznik ta pogumni svetnik, ker prej kače niso strupene. Vsaj vera je taka, poskušati pa ni treba, ker neverne rad Bog kaznuje.

Sploh imajo na Hrvaškem in ob meji: tega svetnika v velikih časteh, zato mu zažigajo kresove, kakor so jih pred mnogimi leti tudi pri nas že celo v Veliki noči. Okrog ognja se postavijo hrvaške curice in momci ter prepleto prepevajo, potem pa skačejo čez kres, ker se mu ni treba bati mrzlice, kdor preskoči ogenj. Drugače pa vodijo po vasi Zelenega Jurja, kakor v Beli Krajini ali na Štajerskem ob Muri, kjer prenevaio:

sti, da bodo provinčialni teatri po Avstriji za zmerom spustili zastore.

Moj bog, pravzaprav sem zapisal: pomlad. Saj res, parki in gozdovi so se razbrsteli, kosil pojo, verjete v parku pridejo do človeka in ideo z dlanj.

In natak v kavarni zna nekaj slovenskih besed in pravi na koncu: »Zdrav!« ostan' te pa n'č ne zamer' te. Povsod je nekaj svetlih reči.

Frigid.

Zeleni Jurij na Štajerskem

Zelenega Jurja vodimo, masla in jajca prosimo. Ježibabo zganjamo, mladoletje trosimo.

Zeleni Jurij je ponekod ves zavrt v bršljan in ima seboj v slamo zavitega ali v kožuh oblečenega rablja. Nazadnje se Zeleni Jurij in rabelj sprimeta in mečeta kakor zima in pomlad. Zmaga gotovo Zeleni Jurij, ker drugače biti ne sme.

Nižje doli proti Savinji in Savi vodijo po vasi odraslega fanta in pojo:

Svetega Jurja vodimo, za zajca, špeha prosimo. Sv. Jurij orožnik, bodi ti naš pomočnik! O sv. Jurji maša in dobra kravja paša.

Davorinu Trstenjaku je pisal njegov l. 1747. rojeni ded:

»Dečko, na svetu ni nič več veselje; vse lepe stare navade se opuščajo, zdaj že celo Ladavice več povedat ne hodijo. Ko sem jaz mlad bil, so Ladavice še hodile na Jurjevo od hiše do hiše popevat. Najlepša dekleta so se lepo oblekla, s cveticami okinčena, in povsod so jih radi poslušali.«

Davorin Trstenjak tudi ve, da na Jurjevo hitro po polnoči začno fantje pokati z biči, pastirji trobiti v rogove, ker to odganja čopnice. Žene na predvečere trgaio cvetlico »jurjevico« in jo dajejo kravam, da bodo imele obilo mleka. Ta dan si pastirji na prvi paši naredijo lesen ključ in vrtajo z njim zemljo:

Sveti Jurij, tu imaš ključ, odpri nam neboško luč!

Doma ob Ščavnici je mali Trstenjak, ko so na sv. Jurja dan prvič ginali na pašo, pokleknil s pastirji pod gaber in molil z njimi:

Sveti Velko, brani mojo belko, sveti Češko, dai ti vime težko, sveti Jurij, ti pa nam zakuri, da 'de sonce peklo ino maslo teklo!

Podobno kakor na Štajerskem so tudi na Koroškem pozdravljali sv. Jurja dečki zvečer s kraviimi zvenci in kozjiimi rogovi. Da je vse cinglalo. Eden izmed dečkov je bil ovit s slamo in se je imenoval Sent Jurij Zeleni Jurij je torej na Koroškem že davno izginil in je ostal le še rabelj. Ko otroci pridejo pred hišo, zapojoo:

Sveti Sent, Jurj potrika na duri: ma eno hlačo zeleno, eno rdečo, je šele prišel v deželo, ga je že vse veselje: tičice v grmovih, kukovca v bukovih, Rumene rožice leno cveto, se svetga Sent-Jurja veseló,

Ko dobe od gospodinje jajce, malo masla ali zaseke, pšeničnega kruha ali celo klobaso, se zahvalijo:

Triumfalna koračnica pomladi

„Underwood“ nad 2.000.000 strojev v prometu, nedosegljiv v trpežnosti in vsled tega najcenejši

LUDVIG BARAGA LJUBLJANA

Selenburgova ulica št. 6/1. Telefon št. 2980

Pomlad v Beogradu...

(Premišljevanje popotnika, križajočega po metropoli kraljevine SHS.)

Beograd, 19. aprila

Čudovito, kako se na svetu vse spreminja, kako je pod solncem vse nastalo. Ne samo na polju ljubosti in na polju politike opazimo in okužamo blagodat in neblagodatí nastanosti (neblagodatí zlasti pri tolikih naših vladnih krizah, od katerih posebno naše gospodarstvo prejema krepke zaušnice) — bujno bogastvo sprememb nam nudijo tudi štirje letni časi, vreme, o katerem govoriti sicer ni spodobno, a ima vendar valikanski vpliv na ubogo človeško stvarstvo in o katerem bom tu zapisal par vrstic kljub temu, da bo zato »strela oljka«.

Še pred kratkim je od Dunava sem vibrirala po beograjskih ulicah ostra, mrzla kožava, pred katero se ni dovolj obvarovala še tako debela zimska suknja. Pa stopite sedaj na Terazije! Pred številnimi kavarnami, na prostornem trotuarju se leaše-čjo v vročem aprilskem solncu novo prepletkane snize in stoli in svetle poletne obleke gostov, še zevajočih od vročine, a čašo piva, groga ali limonade v roki...

Popotnik, križaloč po metropoli kraljevine SHS, pa se seveda ne zaustavlja rad dolgo na gosposkih Terazijah, ker je drugače, »po poklicu«, državni činovnik s praznim žepom, oguljeno obleko in zakrpanimi čevlji ter mu pri konstataciji, da je njegovo grlo suho in zaprašeno, tisto švenk-ljanje čaš s penecem se pivom v zapeljivih krčmah povzroča samo prazne pregre-ne silne. Mnogo bolj domačega se počuti v gribežališu brezdomcev, mladih zaljubljenih parčkov in drugih takih grešnikov — na prijaznem Kalemegdanu, pod okriljem njegovih zelenih kostanjev. Tu se utabori tudi on.

O domovina, kdaj se boš spomnila na ubogo državnega činovnika? Od jutra do večera vsak dan ti zvesto služuč vrtil v roki brldko pero, kakor to zahteva predpisi — a ti dopuščaš, da pozimi zmrzuje v nezakurjeni sobi in da poleti od žele umirna na ulici... Nič ne rečem, domovina, voljo imaš mogoče dobro, ampak meso je slabo, strahovito slabo! Marsikaj straši pri nas: Makedonski komite, korupcija, beda, stanovanjska kriza. Predvsem beda in stanovanjska kriza po mestih. V kakšnem razmerju so a. pr. cene stanovanj in plače državnega uradništva v Beogradu? Stanovanje, obstoječe iz ene sobe in kuhinje: 900 do 1000 Din, iz dveh sob in kuhinje: 1500 do 1800 Din, a plače povprečno: 1500 do 1700 do 2000 Din mesečno. S 300—500—700 Din potemtakem hrani in oblači sebe in družino... Zakaj, o domovina, imamo ministrstvo za socialno politiko? Ali zato, da se pri kričočih nesocialnih razmerah pri nas kopirja s svojo sterilnostjo? Ali se v tej naši mili in dragi kraljevini SHS eksploatacija in korupcija res ne da iztrebiti?!

Dežek, nagajivi aprilski dežek, ki je iznenada pljusnil z vedrega neba, napravi konec popotnikovemu premišljevanju. Vse beži iz parka; služkinje z vršičnimi otroci, študentje s knjigami pod pazduho, dame in damice s stromom v očeh, da jim bo dež pokvaril nove toalete, in navsezadnje tudi mladi zaljublenci iz svojih priljubljenih gnezdec... najsamotnejših klopic pod kostanji...

Mili solznooki čitatelj me bo mogoče vprašal, kam je sfrtital naš popotnik s Kalemegdana? Če mu povem, da naravnost na periferijo Beograda, na Smederevski Džeram, kamor ga je prepeljalo po dolgočasni Aleksandrovi ulici staro, zibajoče se vozilo, kljub etiketi »tramvaj« nič kaj podobno tramvaju, bo njegovi radovednosti ustrezelo. Vendar samo deloma, ako mu ne šepnem na uho tudi žalostne novice, da je on, popotnik, za to frtitanje s omenjenim vozilom, ki je trajalo skoraj celo uro, moral plačati cela 2 dinarja! Tu na Smederevskem Džeremu se uvedri in zopet po-sije solnce. Mlakuže na rmeni ilonvati zemlji se posvetijo v solncu in po steklu nastezaj odprti oken predmestnih hišic zaplešejo solnčni žarki. Na tem in na onem pragu hišice sede mlade, od solnca opaljene Srbinke v živahnem razgovoru. Vrtovi okrog hišic obetajo, da bo poleti žetev paprike obilna. Od nekod, izza ogrja, pri-caplja po blatni stezi ciganka, s fajfco v ustih in s slinkom-kobacajkom na hrbtu. Blagor ji, ciganki! Samo da ima v ustih fajfco, pa je vsa srečna in zadovoljna — skrb je pregnana s tobakovim dimom! In zvečer se bo prislonila v živahniji ulici na zid hiše, verzila roko, vključila nogo, napravila jokav obraz mučenice, in v nastavljen prosočji dan ji bodo padali od usmiljenih src lepi dinarčki...

Postoji popotnik in nejevoljno zamahne s roko, ugotavljajoč, da so cigani v primeru s njim, državnim uradnikom, pravi gospodje. Toda ta njegova nejevolja je samo trenutna, kajti prelepo sije na Smederevskem Džeremu pomladansko solnce. Tlik pred pragom stanovanja mu splava pogled proti jugu, proti žumadiljskim goram, proti zelenim gozdovom, proti pomorni Avall. Ozre se popotnik. Tam na desni, spodaj ob vnožju brdovja, Dunav, širok, mogočen, ves v solncu, na njegovi sinji gladini proti Pančevu navzdol hitča ladja. Na levi Sava, motno zelena, zaviljugana, za njo srem-ska plodna ravan. Po sredi Beograd, nagrađen po brdovju, po kotanjah in dol-nicah, na obeh spodnjih straneh s svojimi tovarnami razprostrti prav do vode, na višji, južni strani s nizkimi predmestnimi hišicami rijoč vse dalje in dalje med polja in travnike. Nad njim, nad dolgo panora-mo njegovih novih pominskih stavb v sredi mesta, zlata vedrina neba.

Lepa si, metropola kraljevine SHS, kljub svoji slabi kaldrni, lepa kakor malokatero drugo mesto na svetu — a najlepša zdi pomlad! V svojo sobo stopi popotnik in odpre okno natežaj. Kakor preroben je Pomlad je v njegovem srcu.

Beda in glad v šentjanškem okraju

Kako deli SLS koruzo v izstradanih krajih. — Pretresljiva slika s Kamenškega pri Krmelju. — Na stotine bajtarskih družin, ki jedo le enkrat na dan

Šentjanška kotlina se razprostira od Krmelja do malega gorskega naselja Kij. Cesta s postaje Krmelj do št. Janža te vodi mimo Jakilovega rudnika mimo delavskih hiš ter lani zgrajene rudniške bolnice. Na obeh straneh ceste te kmalu od bolnice na prejšnjem gozdovi, mimo katerih

bajti, ki je bolj podobna svinjaku, ko človeškemu bivališču.

Bogatino vse — siromaku nič!

Leta 1926. je trtna uš uničila vino, grade, s čimer so bili prebivalci silno prizadeti, lani pa jim je toča pobila

delili zgolj med člane Kmetijskega društva in le med nekatere nečlane, ki so bili pač neutrudljivi v svojih obupnih prošnjah! Delili so jo pa po 1.75 Din, torej za krono dražje kakor meseca decembra, ko je delila koruzo občina.

Toda kakor v posmeh je niso delili med potrebne, temveč med premožne posestnike. Tudi takim, ki imajo poleg velikega posestva še lepe tisočake v hranilnicah. Naj jih samo nekaj navedemo teh srečnih mož, ki so prejeli koruzo:

Janez Debenc, posestnik, Hinje;
Jože Repovš, posestnik in bivši župan, Koludrje;
Anton Markovič, posestnik, mlinar in žagar, Prinštal;
Franc Zupan, posestnik, Kladje;
Ignac Knez, posestnik in mlinar, Koludrje;

Janez Starina, posestnik, Lesk ve;
Jožefa Flajsova, posestnica, Hinje;
Anton Glavan, posestnik, Hinje;
Franc Gorenjc, posestnik, Podboršt;
Jože Zupan, posestnik, Glinu.

Izmed onih sto in sto najbolj siromakšnih bajtarjev, izmed katerih so nekateri pogoreli in koruze niso prejeli, čeprav bi jo lahko — domnevajo, da je je ostalo še okoli 2000 kg — omenjamo naslednje:

Anton Cvelbar, Kamenško, 7 otrok;
Janez Bec, Hom, 7 otrok;
Franc Prelogar, Češnjice, 10 otrok;
Alojz Sladič, Kij, 10 otrok;
Jakob Čičelič, Hini, 7 otrok;
Helena Okrajšek, Krmelj, 7 otrok;
Janez Gorenjc, Gradec, 11 otrok;
Jakob Hribar, Svrževo, 8 otrok;
Ivan Glavač, Gabrska gora, 6 otrok;
Alojz Kramžar, Vodice, 7 otrok;
Anton Novak, Prinštal, 8 otrok;
Jernej Sigmund, Budna vas, 7 otrok;
Franc Tori, Nunski Log, 8 otrok;
Anton Plazar, Hrušce, 6 otrok;
Alojz Vozel, Hrušce, 6 otrok;
Alojz Gorenjc, Hrušce, 6 otrok;
Janez Lužar, Kamenca, 7 otrok;
Anton Pernišek, Podboršt, 10 otrok;
Franc Repovš, Videm, 9 otrok;
Lovrenc Tičar, Birna vas, 7 otrok;
Anton Pelko, Svrževo, 7 otrok;
Marija Kramžarova, Pod rupo, 6 otrok.

Pri bajtarju Cvelbarju na Kamenškem.

Na svoji poti po Dolenjskem sem te dni obiskal več naselij v okolici Šent Janža, da se na lastne oči prepričam o strahoviti bedi in gladi. Napotil sem se na Kamenško št. 7 h kočarju Antonu Cvelbarju, ki tudi ni bil deležen koruze. Dobil sem ga sajastega in črne, ga za mizo prav pri kosilu, ki je obstajalo iz skladišča nezabeljenega krompirja. Videti je bilo, da se je pravkar vrnil z dela v rudniku.

Revščina, ki govori brez besed

Trije lačni kljunčki

približno 3000 duš. Prebivalci, ki so že pred vojno, ko so bile razmere vse drugače ustajene, živeli v veliki revščini in pomanjkanju. — pravih kmetov gruntarjev je tod malo — so tudi sedaj še sila revni, ker prebivajo večina na kamenitem, nerodovitnem svetu, kjer s pridom uspeva edino vinska trta... Okoli 500 jih je zaposlenih v Jakilovem premogovniku, kjer prejema dnevno komaj toliko za služko, da se za silo preživljajo.

Oče, ki je nesel sina v kožu na nabor.

Vplivi neznosnih življenjskih razmer se najbolj poznajo na ljudeh samih, kjer drugod tako ne žanje morilka, ki so vsi telesno slabotni. Morda niti tika kakor prav v teh krajih. Telesni in duševni degeneriranci so kaj pogosta prikažen... Najbolj med vsemi pa vzbuja usmiljenje Kramžarjeva družina. Pod rupo. Oče je umrl l. 1920., narkar je morala slabotna mati Marija sama skrbeti za šest otrok, od katerih so vsi po vrsti »ekreteni«, kakor pravijo sami.

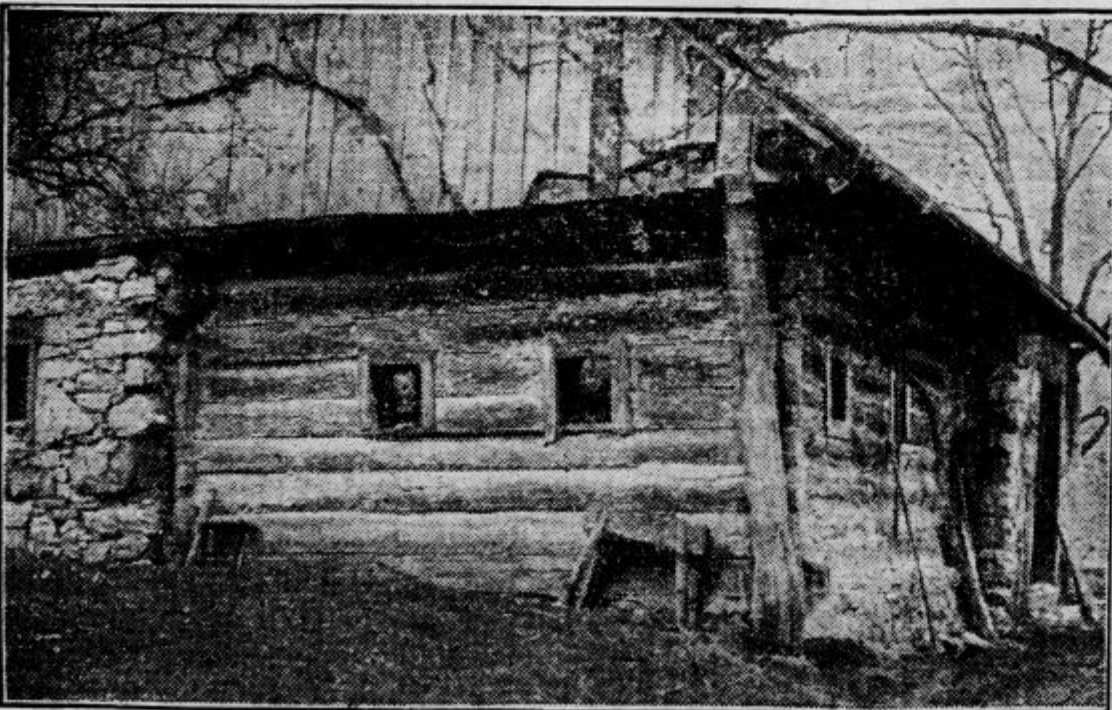
Ko je moral najstarejši sin, ki je sedaj 38 let star, na nabor, ga je zaradi njegove pritlikavosti oče posadil v koš in ga tako nesel na nabor. Pritlikavi in nezmožni za delo so tudi vsi drugi otroci. Ko je pred kratkim odšla hčerka služiti v Ljubljano, se je po več mesecih vrnila z nezakonskim otrokom, tako da se je družinsko gorje le še povečalo. Zaradi slabe prehrane in bednega življenja je mati pred kratkim oslabila. Družina živi v nizki, leseni

sicer sporazumno med klerikalci in naprednjaki.

Dne 15. januarja letos je prešla občina v napredne roke. Tedaj pa koruza, ki je vnovič prišla — pol vašona je je sedaj bilo — ni bila več nakazana občini, marveč klerikalnemu Kmetijskemu društvu, čigar predsednik je g. Alojz Erman, dejanski vodja pa žurnik g. Janez Černivec. Postopanje z razdelitvijo koruze je vzbudilo v vsej občini strašno razburjenje. Koruzo so

«Kako živite?»

«Slabo! Komaj zaslužim za borno kosilo, a kje je zajtrk in večerja, kje je obleka, da o drugih potrebščinah niti ne govorim! Preživljati moram sebe, ženo, svojo mater, 4 majhne otroke in še užitkarico, ki jo vidite tu na peči. Že 19 let po 8 ur na dan kopljem premog v Franjinem šahtu. Ne morete si misliti, kako strašno je delati v jami ob 40 stopinjah vročine! Delam na akord in zaslužim kvečjemu 28 Din

Hišica bajtarja Lovrenca Tičarja v Birni vasi, ki poleg številnih drugih bajtarjev ni prejel koruze

dnevno. A še od tega mi odtrgajo 85 dinarjev na mesec.

«Šte že bili kdaj poškodovani pri delu?»

«Leta 1923, me je podsulo in mi zlomilo levo nogo. Še poprej pred leti mi je zlomilo hrbtišče in ob neki drugi priliki desno nogo. Jeseni, ko bom star 50 let, bom bržkone pustil delo, kajti, glejte, ne morem več!»

Ogledal sem si ga pozorneje in sem opazil zlomljene prste na desni roki. Ko je stal, je bil nekoliko sključen.

«Če bi ga videli slečenega, bi ne verjeli, da je to on!» se je vmešala v pogovor Cvelbarjeva 75-letna mati Reza. «Po vsem telesu je poln ran od premoaga, ki mu pada na hrbet in mu seka kožo!»

«Da, prav kakor Kristus sem!» je potrdil Cvelbar.

«Kako ste živeli pred vojno?»

«Mnogo bolj!»

«Oče, lačen sem!» je tedaj zajokal 6 letni sinček Tonček.

«Potrpi, jaz ti ne morem pomagati!» ga je tolažil oče...

«Gospod, rečem vam, če bo šlo tako dalje, bomo morali živeti v grobu!» je zaključil Cvelbar, ko sem se poslovil od njega.

Trojčki bajtarja Franca Umka.

Na povratku na postajo Krmelj sem stopil v bajto, koje levi del je sezidan iz ilovice, da bi povprašal za najbližjo pot. Zelo sem se začudil, ko sem našel v mali sobici 11 letno Micko in 4 letnega Tončka, varujočega trojčke v zibelki, stare 11 mesecev.

«Kje sta oče in mati?»

«Kopljeta v vinogradu.»

«Ali vama je kaj dolgčas?»

«Da!»

«Ali sta kaj lačna?»

«O, pa še zelo!»

«Kako ste krstili trojčke?»

«Tale je Johan, ta Fani, ta pa Anica.»

«Kako to, da je Anica tako mrtvaško blesta?»

«Na vse pazimo, a kaj ko mleka sploh nimamo!»

Ko sem stopal z nekim drugim dekletcem, ki je neslo triletnega brata v naročju, navzdol proti Krmelju, me je

Nagrade Tovarne «Mirim»: ure, gramofone, kolesa, servise itd. je prejel do sedaj ca 700 zbirateljev. — V Sloveniji so dobili dobitke m. dr. sledeči gg.

Marta Legat, Hrastnik Ivan Komlanc, Hrastnik, Alma Pisk, Ljutomer, Vilko Urch, Ormož, Julka Hedetz, Ormož, Stjepan Korotaj, Babinec, Zvonko Potočnik, Volnik, Franc Černič, Zidani most, Franc Parfant, Dvor, Alojz Knave, Trbovlje, Karl Vrečko, Laško, Ottilija Barna, Celje, Srečo Berlot, Moravče, P. Hrastelj, Dobrna, P. Savinšek, Šoštanj, Franc Kalan, Kranj, Ladislav Mirič, Dvor, Artur Hvala, Kamnik, Štefi Kacjaner, Slovenjgradec, Karl Kranjc, Slovenjgradec, Franjo Čebular, Mislinje, Josip Janžek, Ivanjokovi, Marija Papst, Ormož, Slavica Tancer, Limbuš, Terezija Walland, Loče, Franc Koren, Šoštanj, Fani Acman, Šoštanj, Gustav Fürst, Murska Sobota, Stanko Kržižnik, Gorje, Slavko Pirc, Selca, Mimika Mošnik, Ormož, Leo Mlinarič, Slovenjgradec, Aleks. Lamut, Ptuj, Jožica Hafner, Kranj, Jožef Radšel, Smartno, Anny Wagner, Slov. Konjice, Jožeta Feračič, Otiški vrh, Oton Paar, Jesenice, Minka Kosenina, Gornji Grad, Jožica Čatež, Sv. Jurij, Anton Kračun, Loče, Vilka Zakušek, Velenje, Josip Košutnik, Volnik, Mirko Ludvig, Ljutomer, Josip Zelko, Murska Sobota, Milla Karče, Letuš, Franc Petrin, Laško, Leopold Vahčić, Videm, Franjo Halamek, Ivanec, Franc Muhvič, Mursko Središče, Oton Aristovnik, Pesce, Ivan Tomovič, Maribor, Herbert Filipič, Zetale.

Daljša imena slede v prihodnji številki!

vprašalo: «Ali že veste, da so umorili Gusteta?» — Otok je govoril tako, kakor da je to brezpomemben vsak danji dogodek. Kaj pa je naposled tu: ali ena smrt več ali manj v kraju, kjer ljudje umirajo od gladi...

Kakor v meglo je ta lepa, samotna pokrajina zagnjena v tugo in bedo. Medtem pa, ko v revnih bajtah gladi jejo od dela in borbe za obstanek iz mozgani, izsušeni ljudje, dočim mora jo otroci siromakov že v najnežnejši mladosti hirati in propadati — v istem času razdeljuje klerikalni odbor koruzo onim redkim veljakom, kolikor jih je tod. Vnebovpijoče je to početje!

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw) FRANKFURT (428 m 4 kw) LANGENBERG (468 m 25 kw) STUTTGART (379 m 4 kw) PRAGA (349 m 5 kw) LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw) ZAGREB (310 m 0,7 kw) BRNO (441 m 3 kw) DAVENTRY (492 m 12 kw) VARŠAVA (1111 m 10 kw) STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw)

Nedelja, 22. IV.

BERLIN 20.30: Orkestralni koncert. — 1. Moniuszko: «Halca»; uvertura. — 2. Moszkovski: Entr'act. — 3. Sarabande: «Don Juan in Faust». — 4. Ples. — 5. Bardi: «Bimla». — 6. Glinka: Noč v Madridu. — 7. Godard: Štiri skladbe. — 8. Wappenschmitt: Mitološki spreved.

FRANKFURT 20.30: Koncert solista in orkestra. STUTTGART 18.45: Pevski in recitacijski večer. 20: Motivi iz Afrike. (Petje in recitacije.) PRAGA 20: Odločki iz čeških oper. (Solisti, zbor, orkester.)

LONDON 21.05: Orkestralni koncert lahke glasbe. ZAGREB 20: Prenos opere iz Nar. gledališča v Zagrebu.

BRNO 18: Koncert arij in pesmi. 20: Prenos programa iz Prage.

RIM 20.45: Instrumentalni koncert. — 1. Beethoven: Četrta simfonija. — 2. Dve klavirski skladbi. — 3. Mancinelli: «Kleopatra»; uvertura. — 4. Borodin: V stepi. — 5. Mascagni: «Viljem Ratcliff». — 6. Debussy: Dve skladbi za klavir. — 7. Wagner: Iz opere «Tannhäuser».

DUNAJ 18.45: Komorna glasba. — 1. Schubert: Godalni kvartet v A-duru, op. 41. — 2. Dvofakt: Klavirski kvartet op. 87 v Es-duru. 20: Wedekind: Marquis Keith; drama v 5 dejanjih.

VARŠAVA 20.30: Proslava St. Wyspianski. (Prenos z varšavske univerze.)

STOCKHOLM 19.45: Francoska glasba: — 1. Massenet: «Phädra»; uvertura. — 2. Saint Saens: Koncert za violino in orkester. — 3. Fauchy: Suita. — 4. Chaminade: Sa Sisoniera. — 5. Ravel: Pavane. — 6. Debussy: a) Balada; b) Ples. — 7. Saint Saens: Mrtvaški ples. — 8. Delibes: Izvirek.

Ponedeljek, 23. IV.

BERLIN 20: Koncert filharmonije. — 1. Mozart: Simfonija v C-duru. — 2. Wagner: Iz opere «Tristan in Izolda». — 3. R. Strauss: Simfonija domestica. 22.30: Planinski zvoki. (Orkester.)

FRANKFURT 20: Prenos koncerta iz Berlina. LANGENBERG 18: Večerni koncert.

20.15: Collegium musicum. — Webrove skladbe. — 1. Simfonija št. 1. — 2. Simfonija št. 2. — 3. «Abu Pintos». — 4. Pesmi z orkestrom. — 5. «Abu Hasan»; uvertura. Nato koncert lahke godbe.

STUTTGART 20: Prenos koncerta iz Berlina. PRAGA 19.15: Koncert lahke glasbe. 20: Prenos programa iz Brna.

LONDON 18: Koncert na orgle. 19.15: Beethovne sonate za violino in klavir. Nato mešan večer.

ZAGREB 20.30: Koncert komorne glasbe. BRNO 20: Večer spomladanskega kabareta.

RIM 20.45: Koncert. — 1. Rosini: «Peppolka»; uvertura. — 2. Massenet: Iz opere «Manon». — 3. Grieg: Peer Gynt — suita. — 4. Massenet: Iz opere «Manon». — 5. Gounod: «Fidelmion in Baucis».

DUNAJ 20.15: Komorni koncert orkestra na pihala. — 1. Haydn: Divertimento v F-duru. 2. Jeger: Suita v starem slogu. — 3. Gounod: Mala simfonija v B-duru. — 4. R. Strauss: Serenada v Es-duru.

VARŠAVA 20.30: Brahmsove skladbe. — 1. Godalni kvartet v A-molu. — 2. Pesmi. — 3. Madžarski plesi. — 4. Pesmi.

STOCKHOLM 20: Simfonični koncert. — Stenhammerjeve skladbe.

Torek, 24. IV.

Berlin 20.10: Lehar: «Fraskita»; opereta v 3 dejanjih. FRANKFURT 20.15: Prenos programa iz Stuttgarta.

LANGENBERG 18: Komorna glasba. — 1. Schönberg: komorna simfonija. 2. Schön-

berg: «Viseči vrtovi». — 3. Sarabande: Preludij in Toccato. 20.10: Zabaven večer. (Kitare, kvartet pesmi, recitacije itd.)

STUTTGART 20.15: Komorna glasba. — 1. Mozart: Godalni kvartet v G-duru. — 2. Reger: Godalni kvartet v Es-duru. — 3. Borodin: Godalni kvartet v D-duru.

PRAGA 19.15: Večerni koncert lahke glasbe. 20: Pevski koncert ljubljanske Glasbene matice. (Prenos iz Smetanove dvorane.)

LONDON 19.15: Beethovne sonate za violino in klavir. 19.45: Komorna glasba. — 1. Dohnay: Serenada. — 2. Schubert: Tri pesmi za sopran. — 3. Handel: Passacaglia. — 4. Brahms: Dve pesmi za sopran. — 5. Wolf: Skromna ljubezen. — 6. Reger: Pesmi za sopran. — 7. Mozart: Divertimento v Es-duru. Nato odločki iz spevev.

BRNO 20: Orkestralni koncert. — 1. Fibich: Dramatična uvertura. — 2. Ostrocl: Češka balada. — 3. Smetana: Praski karneval. — 4. Ostrocl: Simfonija v A-duru.

RIM 20.45: Koncert. — 1. Handel: «Samsom»; uvertura. — 2. Bach: Koncert v D-molu. — 3. Bossi: Slavnostna koračnica. — 4. Perosi: Poveljanje Kristusa; oratorij.

DUNAJ 20.05: Hamor v pesmih. Nato: O pastirskih operetne muze.

VARŠAVA 19.30: Prenos Wagnerjeve opere «Tannhäuser» iz Katowic.

STOCKHOLM 19.30: Prenos Čapkovje drame «R. U. R.», iz Göteborga.

Sreda, 25. IV.

BERLIN 21: Operni večer. — 1. Beethoven: «Fidelio»; uvertura. — 2. Gluck: Iz opere «Orfej in Eurydika». — 3. Mozart: «Figaro-va svatba». — 4. Wolf: «Corregidor». — 5. Wagner: Iz opere «Somrak bogov». — 6. Wagner: Iz opere «Walkira».

FRANKFURT 20: Pleser: «Radio», zabavna službo. Nato mešan večer.

LANGENBERG 18: Večerni koncert orkestra. 20.15: Zadnje potovanje in — smehljaj. (Orkester, solisti, recitacije.)

21.25: Večerni koncert vojaškega orkestra. STUTTGART 20: Pantominski balet «Don Juan». Nato Gluckova komična opera «Prevarani Kadi».

PRAGA 19.15: Večerni koncert lahke glasbe. Nato prenos programa iz Brna.

LONDON 19.15: Beethovne sonate za violino in klavir. Nato mešan večer.

21.35: Koncert kvinteta na harfe. — 1. Kenneth: Swamee River. — 2. Kreiser: Kitajski tamburin. — 3. Walthew: Suita v F-duru. — 4. Debussy: Dva antična epigrama. — 5. German: Suita. — 6. Bantock: Hamadil. — 7. Kenneth: Killarney.

ZAGREB 20.35: Večerni koncert ruske in češke glasbe.

BRNO 20: Zborov koncert. — 1. Foerster, Narodna pesem. — 2. Kricka: Češka pomlad. — 3. Kalik: Gorski kralj. — 4. Smetana: Kmečka pesem. — 5. Kalik: Ribniki. — 6. Hegar: Mrtvaški oder. — 7. Brahms: Uspavanka. — 8. Hilmerka: Narodne pesmi.

RIM 21: Prenos iz gledališča. DUNAJ 20.30: Literaren in dramski večer.

VARŠAVA 19.15: Koncert. — 1. O. Strauss: Dva plesa. — 2. Ed. Strauss: Vaček in galop. — 3. J. Strauss: a) Italijanski valček; b) Weib, Wein, Gesang. — 4. J. Strauss: koračnica. Nato koncert godbe na pihala.

STOCKHOLM 20.05: Brahms: «Nemški requiem».

Anton Bajec

Ljubljana

Cvetličarna

Pod Trančo

vrtinarija, Tržaška cesta 34.

Telefon 32—22

AVTO
iskušegane
Zakaj? avtomobilista.

VELIKO IZBIRO
izbranih vrst
VINO
po najugodnejši ceni.
ter žganih pijač
sudi Vam
PIVNIČARSTVO »OPSKRBA« D. D.
Zagreb, Frankopanska ul. 12.
Ako potrebujete izvršite ogledati naše kleti
in poskusiti vrste brez obveze za kupčijo

Blago za ženske
obleke
svoje, ročno in po
mašinski izvedbe — Vse
čisto, zadnje poročila — Vse
izbirne cene — Vse
pri škofu, Ljubljana

Revmatizem!

ZAHVALNA IZJAVA
G. dr. I. Rahlejevu, Beograd, Kosovska 43.

Uporabivši Vaše zdravilo Radio-Balsamika moram se Vam iskreno zahvaliti, ker že po uporabi jedne stekleničke so bolečine popustile in se sedaj dobro počutim. Vsakemu znanu in na revmatizmu bolnemu bom priporočal Vaše zdravilo. Zahvaljujem se

MILAN KOTLIČ, brivski pomočnik
Beograd, Makenzijska ul. 7, 13. marca 1928.

Lek »Radio Balsamika«
Izdeluje, prodaja in razpošilja proti predplačilu (povzetju) laboratorij Radio-balsamika, doktora I. Rahlejeva Beograd, Kosovska ul. 43, stan 6. ek prodajajo vse boljše apoteke in drogerije.

„SPECTRUM“ d. d.
in. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica
ogledal in brušenega stekla,
Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343
Zagreb, Beograd, Osijek, Središnja:
Zagreb
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko
steklo 5-6 mm, ogledala, brušena
vseh velikosti in oblikah, kakor tudi
brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
vstevanje v med. Fina, navadna
ogledala.

Nizka
nabavna cena!
Mala uporaba
bencina!
Neomejena trajnost!
Minimalno izrabljenje!

STAVBENIKI
dosežajo z našim izolacijskim preparatom
»ISOL« pri osuševanju vlažnega zidovja,
izolacijah in konzerviranju zidovja

fenomenalne uspehe!
Zahtevajte prospekt! — Trgovcem s stavbnim materialom, barvarjem itd. služimo s posebno ugodno predprodajno ponudbo.

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA
DRUŽBA, Ljubljana, Blewelsova cesta 18.

Fiat 510/12
luksus z limuzino 35 HP
6 sedežni skoro nov
se prodaja

po zelo ugodnih pogojih. Na ogled v
garaži g. STUPICE, Ljubljana, Slomškova
ulica.

Dame in gospodje

Velika izbira vseh vrst nemških in
francoskih gumij - steklenikov, gumij-
nogavic za bolne noge in krčne žile,
trebušni pasovi iz najfinejšega blaga
pred in po porodu. Za gospode gumij-
jevi trebušni pasovi (Mars - Gürtel). Pri posebnih slučajih se izgo-
tavlja tudi po meri pri tvrdki

G. Besednik in drug
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5.

Čitajte jutri Čitajte
„PONEDELJEK“!

Rudniško podjetje v Sloveniji
sprejme
Obratovodjo,
ki ima pravno in tehnično kvalifikacijo
za vodstvo svinčenega rudnika. Ponudbe pod »Rudnik«
na upravo lista. 5113-a

Ovčje v lončkih, bodisi na solcu ali v hladu,
bodisi na vlačnem ali suhem kraju, dobro uspeva.
Zato gojite samo take cvetlice v lončkih, ki jih
morete postaviti na ugodno mesto. Imeli boste
lepo ovčje, ako ga gojite s Kanipos cvetlice
hranečo soljo in uporabite dodano navodilo.
Ovoj 12.50 in 42 Din.

Brez vsake izgube na gojenju priadi že 40
let uporabljajo pripoznani »Koko« prašek za ži-
vino. Če ga le malo pridenete redni hrani, že
boste videli uspeh. Kuretna se odebli in tudi
bolje nese. Je tudi najsigurnejše zdravilo proti
raznim boleznim. Univerzalni ošmek je pravi
blagoslov na dvorišču. Omot 10.—, 40.— ali 115.—
Din. Prodaja se v lekarnah, drogerijah, trgovinah
s cvetlicami in semenih. Proti predplačilu razpo-
šiljamo franco. Po povzetju ne pošljemo. Z. Su-
maher, kem. farmaceutski laboratorij, Črvenka
(SHS)

Jehnična
dovršenost!
Velika
rezerva sile!
Idealne ceste!
(„Schwingachse“!)

Slavnemu občinstvu naznanjam, da
sem preselil svojo krojaško delavnico
iz Poljanskega nasipa št. 40 na
Krekov trg 10., dvorišče.

Za nadaljno naklonjenost se toplo pri-
poročam. Sprejemam tudi vajenca.

BENEGALIJA ANTON,
Krekov trg 10.

li zdravja brez dobre prebave

Ali čutite pritisk in napihnjenost v že-
lodu po jedi, kisel okus v ustih? Ali
trpite na zapeki, vrtoglavosti in ne-
spanju? Ali vas mučijo glavoboli, boleči-
ne v želodcu in lakotnicah?

Ali imate kožne izpuščaje in mozolje,
ki so se pojavili vsled slabe prebave!
Uverite se tudi Vi, da preiskušena zdra-
vilna specialiteta Figol-ekslir urejuje
prebavo in Vam povrne zdravje. Figol
izdeluje in pošilja po pošti proti po-
vzetju z navodilom o uporabi lekarna
SEMELIC, Dubrovnik 2.

Originalni zavojček s 3 steklenicami z
omotom in poštino vred 105 Din, 8 ste-
klenic 245 Din, a 1 steklenica 40 Din.
Mnogobrojne zahvale prihajajo dnevno
o uspešnem učinku FIGOLA.

Ponos gospodinjic
je lepo perilo. Pina lik-
na za perilo in postelje.
Izdeluje in razpošilja v
veliki izbiri.
»Pri škofu«, Ljubljana

Vreče

nove in rabljene vseh
vrst ter
uto za embalažo
ima vedno v zaloz
MIRKO MLAKAN
Ljubljana, Slomškova 11

Žične posteljne vložke

audimo po konkurenčnih cenah ter
ste sprejemamo v
opravilo.
Prva ljubljanska izde-
lovalnica postelj. vlož-
kov Androvič Strgulce,
Romenška 34

5166

F. N. motorno kolo

350 ccm s. v. stane
samo Din 13.200.—.
Tudi na večmesečne
obroke po dogovoru.
Zastopstvo
za Slovenijo

H. Kenda, Ljubljana,
Mestni trg 17.

5166

»Semperte« pneumatika
Autopribor

Bančna tvrdka
ki dela s močnim kapitalom,
1888
ZASTOPNIKE
za prodajo Vojne škode (Ratne škode)
na odplačilo. Točno in direktno saračuna
vanje. Javiti se je na Jugoslovensko Ru-
dolf Moser A. D. Beograd, pod znakom
100-188.

Tvrdba
Josip Pogačnik
v Radovljici
Izdeluje
OBLEKE po angleški in francoski modli.
Ima vedno v zalogi češko in angleško
blago.

Prostovoljna javna dražba.

V ponedeljek, dne 23. t. m. se bo
prodajala zapuščina po umrlem gospo-
du Fran Xav. Casperju, obstoječa iz
novega pohištva, spalne opreme, ta-
petniških predmetov, raznih preprog,
slik itd.

Prodajalo se bo dopoldne od 9. do
12. in popoldne od 3. do 6. na dvorišču
tovarne Derenda, Emonska cesta št. 8.

**Najokusnejša
izvedba!**
**Zelo elegantna
linija!**
Ugodni plačilni pogoji!

**Kupujem
hrastove prage**
2.60 m 25/15 preko vsega leta.
Prevzem pragov vsaki mesec
na nakladalni postaji in plačilo
v gotovini.
Ponudbe poslati na poštni pre-
dal 167 Sušak.

COPIE ŠČETKE
HINKO
ŠIMENC
LJUBLJANA
KONGRESNI TRG

Pozor
ženini in neveste!
Žimnice
(matraze), posteljne mreže,
ležece postelje (zložljive),
otomane, divane in tapet-
niške izdelke nudi največje-
niški
Rudolf Radovan
tapetnik
Krekov trg št. 7
 poleg Mestnega doma. 51

Vardian, Sisk 54, Rrv
»poroda kot staro izdelo-
valnico svoje najbolje tam-
narice vseh vrst. Centi 4
»zaplago. 184«

KAŠELJ
in druge bolezni ozdra-
vi najsigurneje »Sirofen«
Na prodaj v vseh le-
karnah. Mnenje lekarjev:
Lekarni pri »Cara Du-
šana« Svet. Trajkovića,
Beograd.

Vaša specialiteta »Si-
rofen« uporablja sem v
svoji praksi s posebnim
uspehom pri pljučnih bo-
leznih ter ga toplo pri-
poročam posebno pri
mladinci v tretjem štadi-
ju obolenja pljuč in pri
sličnih obolenjih.

14. marca 1928.
Sijarska Banja.
Dr. BOŽIDAR POPOVIČ,
upravnik kopališča.

Mlinarja
izvežbanega, samostojnega in treznega
sprejme v službo takoj umetni mlin.
Prednost imajo tisti, ki se razumejo tu-
di pri elektrani. Ponudbe na oglasni
oddelek »Jutra« pod Mlinar 9.

Modni kangari
športni šerjot
Velika izbira obleke
— ugodne cene
— Pri škofu, Ljubljana

Lepe oblike in polne grudi!

dobi lahko vsaka dama in
dekle v najkrajšem času,
s uporabo preizkušene in
po zdravniški priporočeni-
ga lotions »Juno« od dr.
Doraine & Cie. Paris. S
to sušano maso dosežete
pri najkrajših 14 dneh
srednje, komet zavod, Zagreb — Illica broj 37.
Zahtevajte brezplačno ilustrirane prospekte!

Proda se na licu mesta približno

1 vagon lepega akacijevnega lesa

ki je zložen na zemljišču ob drž. cesti
pri dr. Krekovi meščanski gospodinjki
šoli v Zg. Šiški.

Pismene ponudbe z navdobo cene za
1 kg teže sprejema do 1. majnika 1928
»Kuratori dr. Krekove mešč. gosp. šole
v Ljubljani (Mestni trg 8/1)«.

Generalno zast.
FERRUM
D. D.
Zagreb, Ratkova 14/1
Telefon 42-26.
Ljubljana: J. Kraker, Poljanska 3. Tel. 29-42.
Maribor: R. Peilkan, Kralja Petra 5. Tel. 456.
Beograd: Ferrum d. d., K. Milana 54. T. 31-87.
Sprejememo zastopnike.
Posjetite za vrijeme zagrebačkog
zborna našu tamošnju izložbu!

Prodajam enodružinsko vilo.

Nahaja se na periferiji Ljubljane z lepo urejenim vrtom in
električno razsvetljavo. Odra se samo na res resne kupce.
Ogleda se lahko vsak dan samo dopoldne. Posredovalci
izključeni. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod
»Vila 333«

FIAT
GARAGE
Imajo v prodaji
sledenče rabljene avtomobile:

501 osebn. 4 sedežni	50.000 Din
503 osebn. 4 do 5 sedežni	60.000 »
Austro-Daimler 4 do 5 sedežni	45.000 »
Puch III 6 sedežni	14.000 »
Gräf & Stift 6 sedežni	18.000 »
Wanderer 3 sedežni	35.000 »

Vsi v brezhibnem stanju.
Nova motorna kolesa

Puch 220 ccm	11.000 Din
Puch 175 ccm	10.000 »

Nove »FIAT« osebne avtomobile

Tipa 503 5 sedežni	80.000 Din
Tipa 509 A 4 sedežni	60.000 »

Oddaja garaž (boksov), bencinsesalka, olje, mast.
FIAT-Autodelavnica
»Semperte« pneumatika Autopribor
TRIUMPH-AUTO družba z o. z.
LJUBLJANA VII, CELOVŠKA CESTA ŠTEV. 38.

Senzacija dneva
je
„6 cilindrski 4 sedežni
Monasix
„Renault“
Poraba benzina 9—10
litrov na 100 km.
Štrmine do 12% brez
menjave prestav.
Preden si nabavite avto, zahtevajte
ponudbe od
zastopstva
„RENAULT“
LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 22
telefon št. 2247.

Manufakturna trgovina Marija Rogelj
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26
vključno naznanja, da je prejela za pomladansko in letno
sezono veliko izbero raznovrstnega blaga, kakor svilo, etamin,
batist, cefir, oksfort, šifon, bele, modre in rjave kotenine,
belega platna za rjuhe, izgotovljene obleke, predpasnike in
bluze, dalje pavlovo, rokavice in nogavice. Lepo blago za
narodne noše. — Najlepša prilika za nakup blaga za birman-
ce. — Dobro blago in nizke cene.

Brezkonkurenčna eksistenca!
**Vulkanična
delavnica**
za avto-gumi, ki edina obstoja v vsej Dalmaciji, v naj-
boljšem teku, z velikim krogom odjemalcev, kompl. ure-
jena, s zunanjo in notranjo kurilno napravo, elektro-
motorjem itd. radi okolnosti takoj NAPRODAJ po
ugodni ceni. — Posetnik da potrebna pojasnila o delo-
vanju obrata.
Ponudbe pod »GOLDGRUBE« na oglasni odd. »Jutra«.

Zahvala.
Ker nam je nemogoče zahvaliti se vsem, ki so nam
lajšali gorje in se spominjali našega blagega očeta, gospoda
Rudolfa Pretnarja
višj. davčnega upravitelja v po.
za časa njegovega trpljenja, izkazujoč mu svoje odkrito
sočutje, prijateljstvo na vse možne načine, vsem, ki so
ga na njegovi zadnji poti v tolikem številu spremlili —
izrekamo na tem mestu svojo najiskrenejšo zahvalo.
Omenjamo izrecno zahvalo primariju g. dr. Gostiš, ki
je storil zanj vse, kar premore človeška veda in ki je bil
njegov in naš tolažnik, častiti duhovščini, vse ki so prihi-
teli od blizu in od daleč, vse ki so nam bili v tolažbo ob
nenadomestljivi izgubi.
Vsem pivni Bog!
Novo mesto, dne 21. aprila 1928.
Zalujoča rodbina.

**Kdor oglašuje,
ta napreduje!**

Honoré de Balzac:

El Verdugo

(Konec).

Vsled nerazločljivega in za Špance ne srečnega slučaja so angleške ladje priletele razvita jadra, ne da bi izkrcale moštvo; francoske čete so osvojile mesto Mendo skoro brez kaplje krvi. Prebivalstva se je polotil strah, ko je ostalo brez pomoči, ki jo je pričakovalo od angleških ladij; vsled tega se je udalo na milost in nemilost. Mordlici Francozov so vedeli, da bo general, znan po svoji krutosti, Mendo požgal in ukazal poklati vse prebivalstvo; zaradi tega so se rajši sami predali zmagovalcem. Podobne poteze srčnega žrtvovanja na tem polotoku niso redke. Francoski general je sprejel ponudbo, pod pogojem, da mu izroče vse grajske prebivalce, od markiza, da zadnjega sluge. Meščani so privolili in general je obljubil, da ne bo samo pomiloštil ostalih, ampak da bo tudi prepovedal svojim vojakom vsako plenitev in požiganje. Zahteval pa je ogromno denarno kazn in najbogatejši so se javili kot poroki, da bo denar izplačan tekom štiri in dvajsetih ur.

General je odredil vse potrebno za varnost svojih čet in se upiral, da bi se vojaki nastanili po hišah. Postaviti so morali taborišče na polju. Potem je hitel na grad, ki ga je vojaško zasedel. Vse člane rodbine Léganés in sluge so skrbno zastražili in povezali. General je ukazal zapreti svoje ujetnike in dvorano, kjer se je vršil ples. Z oken te dvorane je bilo mogoče pregledati teraso, ki je dominirala nad mestom. Štab se je zbral v srednji sobi in general je takoj otvoril posvetovanje glede odredb, ki naj bi zabranile Angležem izkrcanje.

K maršalu Ney-u je bil odposlan adiutant in na obali so razvrstili baterije; potem se je general s svojim štabom spomnil ujetnikov. Dvesto Špancev, ki jih je izročilo prebivalstvo Mende, je bilo na terasi ustreljenih. Po tej vojaški eksekuciji je general ukazal, da se na terasi postavi toliko vešal, kolikor je bilo ljudi v gradu. Obenem so pozvali rablja iz mesta.

Victor Marchand je porabil čas do obeda in šel k ujetnikom. Kmalu se je vrnil h generalu.

»Prihajam,« je dejal glum, »da vas prošim milosti.«

»Vil,« je odvrnil general z grenko ironijo.

»Ah!«, je odvrnil Victor, »gre je za žalostno milost. Markiz je videl, kako so postavljali vešala in prosil, da naj se določi za njegovo rodbino druga smrtna kazn. Roti vas, da naj pleničen odsekajo glave.«

»Naj bo!« je dejal general.

»Poleg tega prosijo, da jim dovolite duhovnika in da jih rešite vezi. Obljubljajo, da ne bodo poizkušali pobegniti.«

»Privolim,« je dejal general. »Toda vi mi jamčite za ujetnike.«

»Vrh tega vam starec ponuja celo svoje premoženje, če pomilošitate njegovega sina.«

»Res,« je odvrnil general, »toda njegovo premoženje je že zapadlo cesarju Jožefu.« Pomolčal je. Zaničljiva misel mu je nagubala čelo, potem je nadaljeval: »Storiti hočem še več. Uganil sem važnost zadnje markizeve prošnje. Dobro! Naj odkupi nadaljni obstoj svoje rodbine in naj se Španija večno spominja izdajstva svoje rodbine in zato določene kazni! Pomiloščam tistega sina in mu podarim vse premoženje hiše, ki bo opravil nad svojci posle rablja. Zdaj pojdite in ne govorite niti besede več.«

Victor je poln groze obstal.

Prinesli so kosilo. Vsi častniki so sedli in tešili svoj glad, ki je vsled napora marša precej narastel. Le eden od njih je manjkal pri kosilu: Victor Marchand. Po dolgem obotavljanju je odšel v salon, kjer je zdihovala ponosna rodbina Léganés. Zalosten se je ozrl na prizor, ki ga je zdaj nudila ta dvorana, kjer je še nedavno videl okrašeni in v lepoti sijoči glavi obeh hčera, vrtili se v hitrem valčku. Vzdihnil je ob misli, da bosta te glavi kmalu padli pod rabljevimi mečem. Oče in mati, trije sinovi in obe hčerki sta bili privezani na pozlačene stole in nihče se ni ganil. Molče, z rokami, zvezanimi na hrbtih, je stalo osem slug v njih bližini. Teh petnajst oseb se je resno spogledovalo, toda oči so komaj izražale njih čustva. Globoka vdanost in obžalovanje, da se je načrt ponesrečil, se je zrcalilo na nekaterih obrazih. Vojaki, ki so stražili, so stali tudi nepremično, kakor bi čutili spoštovanje do bolečin teh krutih sovražnikov. Zgib radovednosti je oživel obraze, ko je vstopil Victor. Zapovedal je, da razvežejo oboje in stopil h Klari, da jo reši vrvi, s katerimi je bila privezana k stolu. Zalostno se je smehljala. Častnik se ni mogel vzdržati, da se ne bi rahlo dotaknil njenih rok. Občudoval je nene črne lase, njeno vitko postavbo; bila je zares pristna Španjolka. Imela je špansko, malo temno barvo obraza. Španske oči, dolge, usločene obrvi in punčice bolj črne od vranih oči. »Se vam je posrečilo?« ga je vprašala in se mu mračno smehljala.

Victor ni mogel zadržati vzdihla. Pogledal je vse tri brate in Klaro. Najstarejši je bil trideset let star. Bil je majhen, precej slabo raščen, toda pogled je imel ponosen in zaničljiv; njegovo

ponašanje nikakor ni dogrešalo neke gotove plemenitosti in zdelo se je, da mu ni tuja tista nežnost, po kateri je nekoč španska galanterija tako zaslovela. Bilo mu je ime Juanito. Drugi, Filip, je bil dvaindvajsetih let. Bil je klarin dvojniki. Najmlajši je imel osem let. Slikar bi v Manuelovih potezah našel sled one rimske močnatosti, ki jo je vdihnil David otrokom na svojih republikanskih slikah. Glavo starega markiza so pokrivali beli lasje in spominjala je na moške glave Murilla.

Ob pogledu na te ljudi je mladi častnik stresel z glavo, ker ni verjel, da bo kateri teh sinov sprejel generalove pogoje. Vendar jih je Klari zaupal. Izprva se je zgrozila, potem se je pa njen pogled kmalu umiril in padla je na kolena pred svojega očeta.

»Ah!« je dejala. »Naj Juanito priseže, da bo vestno izpolnil vaše povelje. Potem bomo vsi zadovoljni.«

Markiza je drhtela v upanju; ko pa je nagnjena k svojemu soprogu slišala strašno Klarino poročilo, se je onesvestila.

Juanito je razumel vse in planil kakor lev v svoji kletki.

Victor je na svojo odgovornost poslal vojake iz dvorane, ko mu je dal markiz častno besedo, da se popolnoma pokorava. Sluge so odpeljali in izročili rablju, da jih obesi.

Ko je rodbino stražil le še Victor, je stari oče vstal in rekel:

»Juanito!«

Juanito je razumel očetov ukaz in odgovoril le z ržobno glavo, ki je govoril o neposlušnosti.

Zgrudil se je na stol, in s suhlmi, strašnimi očmi strmel na svoje stariše.

Klara se mu je vsedla na kolena, mu ovila roke kraj vratu, ga poljubila na oči in dejala:

»Ljubi Juanito! Ko bi vedel, kako sladka mi bo smrt iz tvojih rok. Potem ne bo treba, da bi se me dotikal rabelj s svojimi ostudnimi rokami. Odreši me boš trpljenja, ki me čaka... in, dragi Juanito, saj ti si hotel, da me nihče ne bo imel, torej...«

Njene baržunaste oči so vrle Victorju goreč pogled, kakor bi hotela z njim vzbuditi v Juanitovem srcu vso njegovo mržnjo do Francozov.

»Zberi pogum,« mu je dejal njegov brat Filip, »sicer ugasne naš, skoro kraljevski rod.«

Naenkrat se je Klara zopet dvignila. Skupina, ki se je stvorila kroz Juanita, se je razdelila in zagledal je pred seboj svojega starega očeta, ki mu je slovesno zaklical:

»Juanito, jaz ti ukazujem!«

Mladi grof je nepremično obsedel. Oče je padel pred njim na kolena. Nehote so ga posnemali drugi. Klara, Manuel in Filip; vsi so prožili roke njemu,

ki naj bi rešil rodbino pogina. Vsi so se strinjali s očetovimi besedami:

»Sin moj, kaj ti manjka morda moč Španca in pravo čustvo? Me dustiš kletčati tu pred seboj? Kaj smeš misliti na svoje življenje in trpljenje?«

»Je to sploh moj sin?« je starec nadaljeval in se obrnil k markizi.

»Saj je privolil!« je vzklila mati v obupu; kajti videla je, kako je Juanito zganil obrvi in ona je poznala zmisel tega zribo.

Mariquita, druga hči, je kleče vila svoje drobne ročice kraj matere. Ko pa je videl njen mali brat Manuel, kako preliva vroče solze, jo je oštel.

Tedaj je vstopil grajski duhovnik. Čela rodbina ga je obkročila. Peljali so ga k Juanitu. Victor ni mogel več prenašati tega prizora; dal je Klari znamenje in odhitel, da poslednjič poskuša pri generalu. Našel ga je dobro razpoloženega, pri veseli gostiji; pil je s svojimi častniki in vsi so bili že razposajenega razpoloženja.

Uro pozneje je prišlo sto najuglednejših meščanov Mende, da prisostvujejo obglavljenju rodbine Léganés, kakor je ukazal general. Četa vojakov je zavzela svoje mesto, da bi pazila na Špance, ki jim je bil odkazan prostor pod vešali, kjer so viseli sluge Trideset korakov pred njimi je stala tla in na njej je blestel meč.

Tudi rabelj je bil prisoten, za slučaj, če bi se Juanito upiral.

Kmalu so čuli Španci v največji tišini odmev korakov večjega števila oseb, umerjene korake vojakov, in rahlo rožljanje pušk.

Iz jedilnice je donel razposajen smeh častnikov. Oči vseh so se obrnile proti gradu, odkoder se je trdnih korakov bližala plemenita rodbina.

Vseh čela so bila mirna in tasna. Le en mož je bil blede in potr: opiral se je na duhovna, ki je zapravljal vso tolažbo religije nad njim; in ta mož je bil tisti, ki naj bi ostal živ.

Rabelj, kakor vsi ostali so razumeli, da je Juanito tokrat prevzel krvavi posel.

Stari markiz in njegova žena Klara, Mariquita in oba brata sta se vrgla par korakov pred tla na kolena. Juanita je vodil duhovnik. Ko je dospel do tla, ga je rabelj prijel za rokav, ga potegnil na stran in mu bržkone dal par navodil.

Izpovednik je žrtve razstavil tako, da niso gledale obglavljenja. Toda bili so pravi Španci. Ponosno zravnani so stali in niso izdajali nobene slabosti.

Klara je prva pristopila k bratu.

»Juanito,« mu je rekla, »imej usmiljenje z mojim slabim pogumom. Prični z menoj!«

Tedaj so se oglasili hitri koraki nekoga moža. Pojavil se je Victor.

Klara je že pokleknila in njen beli tišnik je čakal meča. Častnik je prebledel, vendar se je hitro približal.

»General ti podari življenje, če hočeš postati moja žena.« Ji je šepnil.

Španjolka ga je premerila s pogledom zaničevanja in ponosa.

»Naprej, Juanito!« je dejala s tihim, zvanečim glasom.

Njena glava se je strkljala Victorju pred noge. Markiz de Léganés se je krčevito stresel ob žvižgu meča. Toda to je bil pa tudi edini znak njegove bolečine.

»Ležim tako dobro, moj dobri Juanito?« je vprašal Manuel svojega brata.

»Ah! Ti jokiš, Mariquita,« je dejal Juanito svoji sestri.

»Da,« je odvrnilo dekletce. »Na tebe mislim, ubogi Juanito. Kako boš nesrečen, ko nas ne boš več imel.«

Kmalu nato je pristopil markiz. Pogledal je kri svojih otrok, se obrnil k nemim in nepremičnim gledalcem, stegnil roke proti Juanitu in dejal s krepkim glasom:

»Španci! Svojemu sinu dajem svoj očetovski blagoslov! Naj ga spremlja povsod! Zdaj, markiz, zamahni brez strahu, kajti, zares si dečko!«

Ko je na Juanito zagledal svojo mater, je vzklil:

»Ona me je došla!« In njegov glas je iztrgal iz vseh prisotnih krik groze. Čelo trušče gostije in veseli smeh častnikov sta potihnili ob tem strašnem kriku.

Markiza je razumela, da je Juanitov pogum izčrpan. Skočila je preko ograje in si na skalah razbila glavo.

Krik občudovanja. Juanito se je zgrudil nezavesten na tla.

»Gospod general,« je dejal polptjan častnik, »Marchand mi je ravnokar nekaj pravil o obglavljenju. Stavim, da tega niste odredili.«

»Pozabljate, gospodje,« je dejal general G...t...r, da bo, preden mine mesec, vedelo v Franciji petsto družin o izgubi svojih, zavratno pobitih sinov in da smo tudi mi v Španiji? Hočete, da pustimo tudi mi svoje kosti v tej zemlji?«

Ko je to povedal, ni bilo nikogar, niti podporočnika, ki bi se drznil izprazniti svojo čašo.

Markiz de Léganés je visok spoštovan; kralj je njegovim neštetim naslovom dodal še ime El Verdugo. Toda

»Rabelj,«

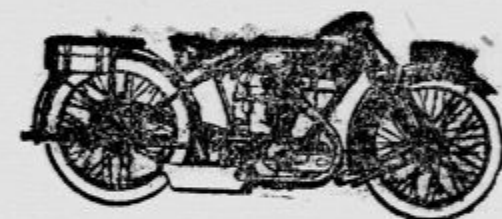
kljub temu ga žre tuga; živi samotno in se redko pokaže med ljudmi. Upognjen pod bremenom svojega občudovanja vrednega zločina z nestrpnostjo pričakuje rojstva svojega drugega sina, da se potem vrne k onim, katerih sence sem u zde, da ga zmirom obdajajo.

Svetovno znani motocikli

1 in 2 cilindrski modeli 1928. Idealna vozila za poklic in šport so angleški A. J. S. motocikli, ker so štedljivi, elegantni, hitri, v kakovosti in ceni brezkonkurenčni. Ti motocikli so zmagali pri največjih mednarodnih svetovnih dirkah kakor angleški in južnoafrikanški Tourist Trophy, Ulster Grand Prix, Brooklands Grand Prix, Grand Prix d'Europe, belgijski Grand Prix, švicarski Grand Prix, avstrijski Grand Prix in japonsko prvenstvo. Sijajno so zmagali tudi v Jugoslaviji pri dirkah v Zagrebu, Mariboru, Medvohah. Znan slovenski sportnik g. Stuzzi zmagal na normalnem 500 ccm stroju pri internacionalni dirki Samobor-Plješevica ter gorski dirki na Ljubeli v rekordnem času ter tole do 1200 ccm težke stroje. Ugodne plačline olajšave!

Generalno zastopstvo: O. ŽURČEK, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11

STROJE

vrtnalne (Bohrmaschinen), škarje za železo do 36 mm, stance, stružnice, strgalni stroj (Fräsmaschine) in druge za ključavničarska podjetja potrebne stroje in orodje ima na prodaj začasno uprava mladinskega doma v Celju, Mariborska cesta 1

Najboljše sukno za plašče

in spomladanske obleke, volneni rips, kasha in druge novosti za ženske obleke, perilo, ovrtnike, samovoznice itd. — kupite najceneje pri trvdki

I. N. Šoštarč,

Maribor, Aleksandrova cesta šte. 13

Klavirji in pianini

najboljših svetovnih inozemskih trvdk po znižanih cenah vedno v zalogi! Oddaja se tudi na obroke! Vsa popravila in uglaševanje strokovno!

M. ROPAS, Celje.

Gospodarska izložba v Pragi

Čehoslovaška

vrši se letos od 15. do 21. maja.

Obsega vse delokroge gospodarske produkcije.

Na potne legitimacije za Kč 21.— daje Čsl. konzulat vizum brezplačno in lastnik legitimacije ima 33% popusta na vlakih Čsl. državnih železnic.

Informacije:

Zemědělská Jednota Praha, Florenc 27, Čehoslovaška.

TRSTJE ZA STROPE

naročate le v tvornici, katera edina izdeluje to blago iz najboljšega materiala in prodaja na ceneje.

JOS. R. PUH Ljubljana, Gradaška ulica 22 — Telefon 2513

Specijalna mehanična delavnica

za popravo vseh pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev in blagajn po konkurenčni ceni

LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I. Tel. 2940

Vodne turbine

avtom. regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER, Skofja Loka

podjetje za zgradbo vodnih turbin

Konkurenčne cene! Zahtevajte ponudbe! Provoznice reference!

Največja odpr. trvdka g'asben.h instrumentov v državi!

Tovarniško sklad šče

MEINEL & HEROLD,

tovarna glasbenih instrumentov, gramofonov in harmonik

MARIBOR št. 101

Violine od Din 95.— dalje Gramofoni od Din 345.— dalje
Mandoline . . . 136.— Ploč. nipa . . . 505.— . .
Gitar-citra . . . 192.— Harmonike . . . 85.— . .

Najmodernejši jazz-instrumenti itd. po izredno nizkih cenah!

Priznana prvovrstni kvalitetni izdelki

Garancija! Vrnitev instrumenta dovoljena, če ne ougovajal!

Zahtevajte naš brezplačni veliki katalog!

Naročajte „POMEDELJEK“

Trgovina z mešanim blagom

na najživahnejši ulici v Mariboru, velik promet

se odda za pet let v nailem.

Ponudbe na upravo „Jutra“ v Mariboru pod „Veletrgovina“

Josip Pernuš

obl. preiskušen tesarski mojster v Kranju.

Prevzema po danih kakor tudi po lastnih načrtih vsa v to stroko spadajoča stavbena dela. Strokovna in solidna izvršitev po zmernih cenah.

OPEKA

Križevska industrija

Opekarna z umetno sušilnico v Križevcih pri Ljutomeru

in

Puconska parna opekarna v Puconcih (Prekmurje)

priporoča

svoje prvovrstne opečne izdelke po ugodni ceni

Centralna pisarna:

HARTNER, Murska Sobota

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

PRVO POGLAVJE.
Markiz de Saint-Alais.

Prišla sva na teraso, ki jo je bil zgradil moj oče malo pred smrtjo in ki se je širila za gradom, med glavnim poslopjem in novo trato. Saint-Alais je s komaj prikritim zaničevanjem pogledal okoli sebe.

»Kaj ste pa z vrhom napravili?« me je vprašal ter se očitaloče namrdnil.

»Oče ga je preložil na ono stran hiše,« sem odgovoril.

»Pa ga ni več videti?«

»Ne, za rožnikom je.«

»Po angleški modli!« je z rahlim posmehom dejal markiz in skomignil z rameni. »Mar vam ugaja, da imate vso to travo pod okni?«

»Da, meni to ugaja.«

»Glej, glej! In tale novi nasad, ali vam ne zakriva vasi? Stavim, da je ne vidite iz gradu!«

»Res je ne vidim.«

Zasmejal se je.

»Da, da,« je izpregovoril, »tako ravna vsi tisti, ki nenehno povzdigujejo ljudstvo, svobodo in bratstvo. Oni ljubijo ljudstvo, toda samo od daleč, izza svojega parka ali izza visoke glogove seči. Jaz v svojem saintalaiskem gradu pa rajši gledam na svoje ljudi, in kdor ne hodi naravnost, ta naj se čuva sramotnega strebra! ... Saj res, vikont, kje pa je vaš steber? Zmerom sem ga videl nasproti vhoda.«

»Sežgati sem ga dal,« sem odgovoril.

In čutil sem, kako mi je rdečica udarila v čelo.

»Menda hočete reči, da ga je sežgal vaš oče?« je odvrnil ter me vprašujoče ošinil z očmi.

»Ne,« sem rekel odločno, »jež se nase, da me je pred Saint-Alaisem sram dejanja, ki sem bil toli ponosen nanj, kadar sem bil sam. Minulo zimo sem ga dal sežgati. Vidi se mi, da je doba takih orodij zdavnaj minula.«

Markiz je bil samo pet let starejši od mene, a teh pet let, ki jih je bil preživel v Parizu in Versaillesu, mu je dajalo ogromno prednost pred menoj in njegov osupli, prezirni pogled me je zadel kakor zaušnica. Vendar pa ni ničesar pripomnil, ampak je po kratkem molčanju okrenil besedo ter jel govoriti o mojem očetu. Z ljubečim spoštovanjem, ki je kmalu razorožilo mojo jezo, je obujal spomine nanj in na dogodke, ki so bili z njim spojeni.

»V njegovi družbi sem prvokrat ubil ptiča v zraku!« mi je rekel Saint-Alais s tisto očarujočo prikupnostjo, ki ga je odlikovala izza detinstva.

»Dvanaest let bo tega,« sem dejal.

»Točno, gospod,« je nadaljeval z rahlim, veselim naklonom. Takrat sem poznal majhnega, golonosega dečka, ki je tekal za menoj in me je klical Viktorja ter me imel za največjega človeka na svetu. Prav nič nisem slutil, da mi bo nekega dne razlagal, »človeške pravice!« Res, vikont, bogme, paziti bom moral, da Louis ne bo preogosto hodil z vami, zakaj vi bi ga napravili prav tako strastnega reformatorja, kakor ste sami. Toda, gospod vikont,« je nadaljeval in se z malomarnim nasmeškom in zamahom roke odvrnil od tega predmeta, »namen mojega prihoda ni, vikont, da bi govoril z vami o Louisu, ampak prišel sem, da se pomeniva o neki osebi, ki vas gotovo še bolj zanima.«

Spet sem začutil, kako me je obšla rdečica, le da je bil vzrok to pot čisto drug.

»Gospodična de Saint-Alais se je vrnila iz samostana?« sem vprašal.

»Včeraj. Moja mati jo jutri popelje v Cahors, da se nekoliko razgleda med svetom. Uverjen sem, da je ne bo izmed vsega, kar bo videla novega, nič tako zanimalo kakor vikont de Saux.«

»Ali je gospodična sestra zdrava?« sem vprašal prav bedasto.

»Hvala,« je odvrnil markiz. »Počuti se izvrstno. Jutri svečer ali celo še prej, če bomo potovali skupaj, se boste lahko sami uverili o tem. Ootovo si boste radi utrgali teden dni ali dva, da si pridobite njeno naklonjenost? In tako, gospod vikont, ko se dogovorite z markizo za stran dneva in drugih podrobnosti, bo vsekakor najbolje, da napravimo svatbo ... dokler sem jaz še tu.«

Naklonil sem se. Že teden dni sem pričakoval tega razgovora, toda mislil sem, da ga bom imel z Louisom, ki mi je bil kakor brat, ne z Viktorjem. Res, da je bil le-ta malik mojega detinstva; toda v teku let, ki so bila minula od tistih dob, je bilo življenje na dvoru in dolgo bivanje v Versaillesu in Saint-Cloudu napravilo iz njega ponosnega moža, ki je stal zdaj pred menoj in ki me je posmeh v njegovem očesu prav tako zbehal kakor neposnemljiva samosvestnost vedenja. Vzlic temu se mi je posrečilo, da sem zbudil v sebi čuvstva, ki so se spodobila moji vlogi, ter pokazal tisto rahlo mešanico dostojanstva, vpljudnosti in vneme, ki jo navada predpisuje za take prilike. Toda moj jezik ni mogel najti pravih besed in markiz mi je priskočil na pomoč.

»Prav, prav,« je dejal s prijateljskim glasom, »vse to poveste Denizi; ni dvoma, da boste imeli v njej hvaležno poslušalko. Od kraja,« je nadaljeval z lahkim nasmeškom, »natikaje si rokavice,« od kraja bo seveda nekoliko boječa, kakor zahteva običaj. Prav nič ne dvomim, da so jo vrle sestre naučile imeti moškega, zlasti pa še snubca, za nekakšnega volka. A tega se ne plašite, prijatelj; ženska ostane ženska in čez teden dni ali dva vam bo pot do njene srca odprta. Tedaj vas jutri zvečer lahko pričakujemo, če ne že prej?«

»Z vso gotovostjo, gospod markiz.«

»Zakaj ne Viktor?« je vprašal ter mi položil roko na komolec, kakor bi se spominjal najinega tovarštva v minulih dneh. »Kmalu bova svaka in bova potemtakem pisano gledala drug drugega. A dotlej bodite tako prijazni in spemite me k vhodu. Se nekaj sem vam hotel povedati. Nu ... kaj je neki bilo?«

Od razpisanih 20 nagrad v znesku 100.000.— Din je šele ena izplačana!

Zato ostane še 19 nagrad 95.000.— dinarjev.
v skupnem

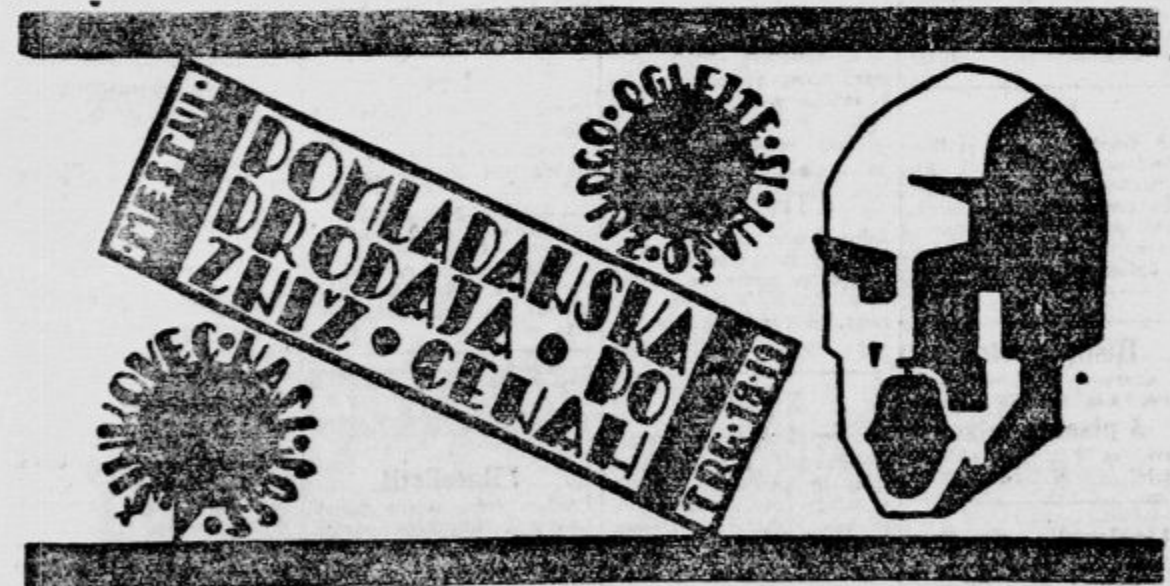
Vi, ki ste od bančne poslovalnice L. Ž. KONJOVIĆ iz Beograda, dobili poslano ponudbo, požurite z naročilnico, ker samo do konca tega meseca poslane naročilnice nudijo mogočnost dobiti

19 nagrad po 5.000.— dinarjev!

Prvi maj je pred vratmi!

Prvi maj je pred vratmi!

Gradjanska pivovarna d. d., Daruvar, Slavonija
PIVO VINO SLIVOVKA LIKERJI Malinov sok
TVORNICI ŠPIRITA I RAFINERIJA, Daruvar-Badljevin
Zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Karlovška cesta št. 2

Hektografični aparati

zvitki, masa, hektografični trakovi

vedno in najceneje
v zalogi pri
LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Šelenburgova ul. 6/I.
Telefon šte. 2980.

Ali si že naročnik „Ponedeljka“?

Perie

gose, rače, kokošje in purje proda
vsako množino in po najnižji ceni
tvrdka R. VAJDA, Čakovce, Medji-
murje. Telefon št. 59, 60, 8

Leiterberška opekarna pri Mariboru

priporoča svojo v državi SHS priznano, najboljšo vpeljano
in vremensko najbolj odporno

laporit strešno in zidno opeko

ki zaradi svoje visoke žgalne temperature nadkriljuje navad-
no ilovnato opeko, in sicer v najmanj dvojnem obzanku.

- la laporit zarezna strešna opeka, sistem inž. »Steinbrück«:
- » » prešana opeka, sistem Wienerberger;
- » » dvojno zarezana prešana opeka, sistem Leiters-
berg;
- » » bobrovci (stranz) z dvema nosovi;
- » » strojna zidna opeka, 184 kg pritiska na cm²;
- » » radial in votla zidna opeka i. t. d.

Za kvadratni meter se uporabi 15 komadov zarezne strešne
opeke, ali prešane opeke v težini 32 do 35 kz. ali pa 30 ko-
madov bobrovcev v teži ca. 45 kz.

Lakka streha štedenje pri leseni konstrukciji.

Na 10tinski vagon se natovori 2500 komadov zidne, odnosno
4500 komadov zarezane strešne ali 4000 komadov prešane
(Wienerberger) ter 5000 dvojno zarezane prešane opeke
(Leitersberger) ali pa 6000 komadov bobrovcev.

Dobre zastopnike sprejem.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Derwuschek

mestni stavbeni mojster in posestnik leiterberške opekarni
pri Mariboru.

Oblastno dovoljena
prodaja pohištva

Radi opustitve pohištvenega oddelka
razprodam prekrasne spalnice, jedilnice,
sobne, klubske in salonske garniture kakor
tudi druge vrste pohištva po čudovito
nizkih cenah. Prosto na ogled, brezplačni
ceniki pri

KAREL PREIS, MARIBOR

Gospiska ul. 20.

Preseljitveno naznanilo.

Dovoljujemo si slavnemu občinstvu vljudno na-
znaniti, da smo preselili svojo tvornico perila v nove
prostore

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

kjer izdelujemo s povečanim in s najmodernejšo
opremljenim obratom vse vrste damskega in moš-
kega perila.

Istočasno opozarjamo, da odvarjamo v istih
prostorih s

ponedeljkom, dne 23. aprila t. l.

DETALJNO TRGOVINO

naših izdelkov, v katerih bomo p. n. odjemalcem
nudili vsakovrstno perilo od najcenejše do najfinejše
vrste, vse po izredno nizkih konkurenčnih cenah.
Oglejte si brezobvezno naše izdelke in cene.

Za obilen obisk se najudaneje priporoča

PETER PIRC Co., družba z o. z.
tvornica perila
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

AVTOMOBILI, MODELI 1928 DOSPELI

limuzine in odprti — neprekosljivo elegantna oblika — močni motorji modeli 1928 — največja
ekonomija — 12, 30, 35 HP 4 cilindrski, 30 HP 6 cilindrski 2, 4 in 6 sedežni osebni, tovorni
in avtobusi — nizka nabavna cena. — Pred nakupom si oglejte te modele. Plačilne olajšave.

Generalno zastopstvo: O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11

Peugeot

Naročila in vse dopise, ki bi se
na malih oglasov, je poslati na
Oglasni oddelk JUTRA, Ljubljana,
Prisrčna ul. 4. Češkovni račun
pošta Ljubljana št. 1842.

Telefon številka 2492

Malih oglasov

Malih oglasov, ki služijo v porredovalne in socialne namene
oblasti: vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.
Prisrčna ul. 4. Ljubljana, dopisovani in oglašje.

Sprejemanje malih oglasov za pri-
hodnjo številko JUTRA se zaključuje
dar pred izidom lista ob 17. uri.
Poznejše sprejeti oglasi bodo pri-
obici v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Kam pa kam?

Zdravilišče Dobruša

pri Celju

Dvoletno zdravilno

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

Pekovskega vajenca

poštenega, ki ima vse

potrebne stvari, sprejemne

hrano, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

Ekspozitura „Jutra“

v Šiški

Celovška cesta št. 53

sprejema oglase ter daje

naslove malih oglasov

Naslove malih oglasov

pošiljamo le tedaj, če vrašalec

priloži v znakah pristojbino

Kdor želi prejeti naslove od oglasov, ali kako drugo pojasnilo, naj

vedno priloži to malo pristojbino, sicer ne bo prejel odgovora.

Din 2-

OGLASNI ODDLEK „JUTRA“.

Službe dobi

Pek. pomočnika

brezposelnega, ki ima vse

potrebne stvari, sprejemne

hrano, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

Stavbna polirja

vednega z vodstvom

sprejemne, ki ima vse

potrebne stvari, sprejemne

hrano, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

Šivilja

poštenega, ki ima vse

potrebne stvari, sprejemne

hrano, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

družbo, stanovanje, hrano,

kopalnico, zdravila, zdravje,

Vino

hrastovo, naravno, na

veliko proda F. Weiss i. sin.

Dunja Stubica.

Din 2-

OGLASNI ODDLEK „JUTRA“.

2000 umetnih brus-

nih kamnov

za kosa, željezne sode

za gnojnice, željezne sode

za gnojnice, željezne sode

za gnojnice, željezne sode

„ILOVAC“
tvornica glinastih strešnikov in opeke

Frölich in Bichler
Karlovao.

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov. — Posebno se priporočajo **zarežani in dvakrat zarežani strešniki** v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavljajo se franko na vsako postajo.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:
„EKONOM“ Ljubljana, Kolodvorska ul. 7.

ZELO ZNIZANE CENE!

Dvokolesa, novi modeli 1928., motorji, otroški in igračni vozički, najnovejši živalni stroji in pnevmatike Michelin. Poseben oddelek za popolno popravilo, emajliranje in ponikanje dvokoles in otroških vozičkov, živalnih strojev itd. Prodaja na obroke. — Ilustrovani ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

KUPIM STALNO VSAKO MNOŽINO

koslanjevega taninskega lesa

smrekove skorje, cele in zdrobljene, smrekove hmeljeve droge, rabljene sode od strojnega in jedilnega olja, v dobrem stanju, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

FRANC OSET, Sv. Peter v Savinjski dolini.

ČOKOLADA

„La Cigogne“
VELIKO ŽREBANJE

nudi **RAZLIČNE NAGRADE.**

Zahtevajte albume naših vzorcev. Za en gros zahtevajte cenik od Etablissements

D. Pechmajou & Co.
Zemun
Tel. 56

Vlahov

ELIXIR

ki krepi in zdravi želodec, je edino

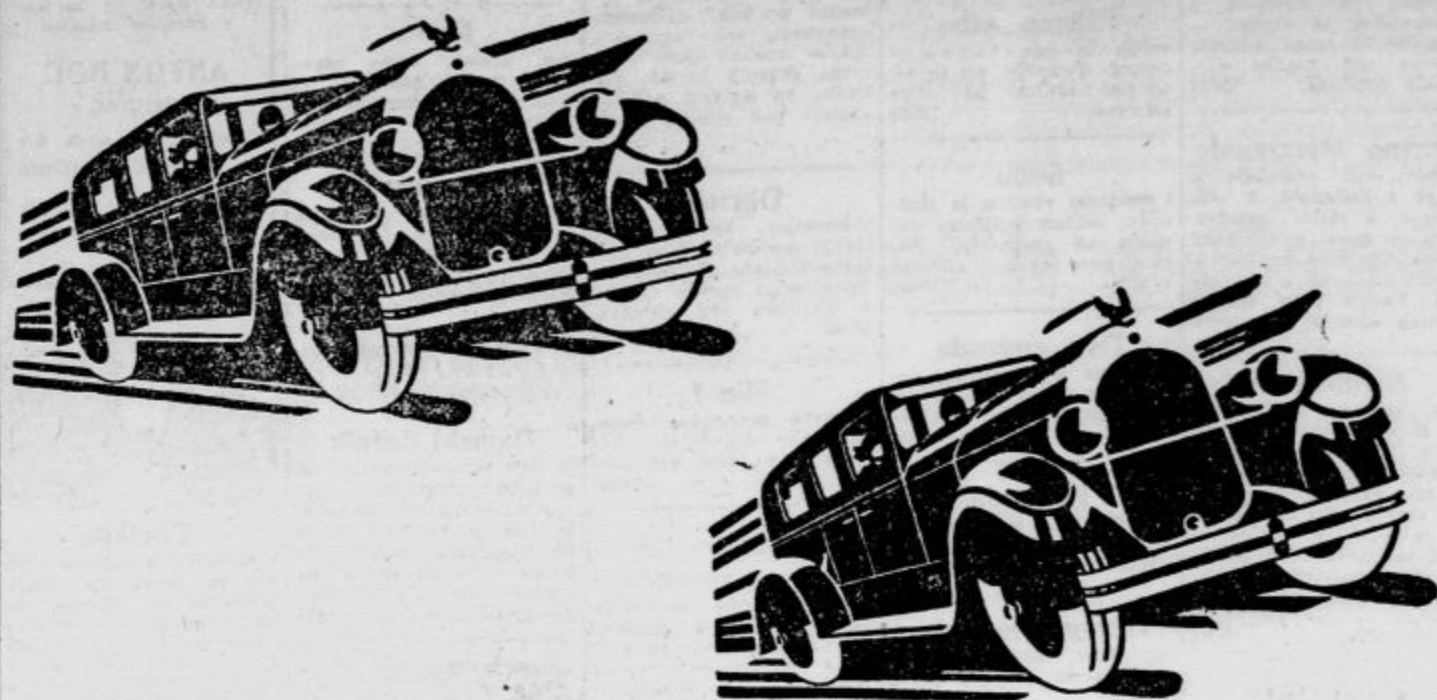
R. Vlahov

odlikovan na vseh svetovnih izložbah

Ime **VLAHOV** z našo etiketo je zaščiteno po vseh državah sveta.

Čuvajte se ponarejanj!
Tvornica ustanovljena leta 1861.

NAJPOPULARNEJSI VOZ NA SVETU!

CHRYSLERJEV POLET JE ZMAGOVITEJŠI KOT KDAJ PREJE!

Daljši, večji in hitrejši kot izborni model 70. Ta novi model ima izboljšan šestcilindrski motor. Motorna gred na sedmih ležajih ima protiuteži, kar omogoča mehko akceleriranje. Motor je naslonjen na gumijaste opore. Široko postavljena peresa so istotako pričvrščena v gumijastem okvirju. Večja brzina — 115 kilometrov na uro. Večje medosje — karoserija je udobnejša, linija lepša. Hidravlične zavore delujejo mehko, momentano in močno. Oglejte si divne modele pri Chryslerjevem zastopstvu. Sedite za krmilo — brezplačno in brezobvezno. Oglejte si tudi Chryslerjeve tipe 80, 62 in 52 — Chryslerje v vseh tipah in cenah.

CHRYSLER MODEL 72 OSVAJA VSE AUTOMOBILISTE V NASKOKU

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD.
ZASTOPNISTVA: LJUBLJANA, — AMERICAN MOTORS LTD., — ZA LJUBLJANSKO OBLAST, MARIBOR, — AMERICAN IMPORT CO., — ZA MARIBORSKO OBLAST.

Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

Obnavljamo

našo akcijo cene prodaje, s katero smo imeli v zimski seziji najpopolnejši uspeh.

Nudimo Vam: 3 m modernega blaga za damske plašče s la podlogo po

bajno nizki ceni
Din 396.—

In to na šestmesečne obroke!

Oblačilnica „ILIRIJA“

Ljubljana, Mestni trg št. 17-I.
telef. 2825

LOKOMOBILE
MOTORJI DIESELOVI IN NA SESANI PLIN
JAREMNICI P. NI & KAY
KOMPL. ŽAGE

Povojni plačilni pogoji

Braća Fischer & Co.
ZAGREB, Gundulićeva ul. 36

Sedaj

vldim, ko sem enkrat kupil, da je veletrgovina R. STERMECKI v CELJU

najboljši vir za nakup sukna in kamgarna za moške obleke, volne, svile, čerjra in delena za ženske obleke, platna oksforda, modrotiska, cvilha ter sploh vse manufakture, ker je vse prvovrstne kakovosti iz najboljših svetovnih tovarn, in mnogo nižje cene kakor povsod drugod! Pišite takoj po vzorce na veletrgovino

R. Stermecki, Celje št. 20.
Naročila čez 500 Din poštnine prosta

HERONVALESCENCA
IZNEMOGLOST

MALOKRYNOST

SIRUP
DESCHIENS

Z HEMOGLOBINOM

Zdravnik povda, da je vialno železo v tem sirupu po svojem učniku, močnejše od onega, v svezem mesu. Doktor radi od železa, sluzni preparatov

Tudi Vaša obleka

postane zopet kakor nova ako pustite isto kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

Jos. REICH, Ljubljana, Poljanski nasip 4-6
SPREJEMALISCE SELENBURGOVA ULICA 3

Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna. Cene zmerne.

Plisiranje najnovejših vzorcev

Najpopolnejši
Stoeper
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 I.

Izraščan pouk. 15-letna garancija
Telefon št. 980.

2 leti kredita!

Vseh vrst

mizarski in kolarski stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem ali brez njega

Polnojaremniki

Walker Werke I. Wachstein, Wien X.,
Luxemburgerstrasse 12.

Vakovratne
trgovske knjige,
štruce, mape, notese, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, šolske zvezke itd.

modim po skrajno ugodnih cenah!

Anton Janežič,
LJUBLJANA, Florjanska 14.
Knjigovzrnica in čitalnica trgovskih knjig.

NA DEBELO! NA DROBNO!

Zahtevajte brezplačni **CENOVNIK** s 1000 slikami!

A. KIFFMANN,
Maribor, št. 36-b

Pri švicarski tvornici ur. Lastno izdelovanje okrovi in sestavljanje ur (remontaz).

Din 49.—
ura na sidro (ankerica), nekoliko boljše izvršitve 65.—
3-letno jamstvo

Ure: Omega, Doxa in dr. znamke ceneje nego drugje

Din 64.—
s enim zvoncem, s 2 zvoncema Din 69.— Sletno jamstvo. Pošiljam po povzetju. Za neodgovarjajoča vrnem denar nazaj.

DR. SCHAFERJEV EPILIPSAN proti

epilepsiji, krčem in padavice

se je izborno obnesel tekem 15 let. Dnevno prihajajo naročila. Pojasnila in naročila izvršuje: lekarna Sv. Stjepana Mr. M. Fister, Osijek III.

Novo kožo lical

dobite s „Venus-ome“, največjim izumom moderne kozmetike. To medicinsko • biološko sredstvo od dr. Dorraine & Cie., Paris, odstranjuje v 10 do 14 dneh vse nečistoče lica, kakor bore, nabore, mazolje, grube, pore, hrupavost, rdečilo, bobuljice, namrežano kožo, hšaje in maščobo. Koža lica postane zopet elastična, baržunasto nežna kot malega deteta, a izgled lica pomlajen je za mnogo let. Ne brojne priznanice služijo vsakomur na uvid. Garnitura Din 92.—, Centifolia kosmet. zas. vod, Zagreb, lica 37. Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospektel

Bolni

Ravnokar je izšel poučen spis. V njem je pomenek o mnogih, dolgoletnih izkušnjah, o vzrokih, postanku in zdravljenju živčnih bolečin. Jaz pošljem vsakomur ta evanđelij zdravlja popolnoma zastonj, ako piše na spodnje stoječi naslov. Tisoči zahvalnih pism pričajo o tem edinstvenem uspehu vztrajnega in vestnega dela raziskovalcev v blagor trpečega človeštva. Kdor pripada **veliki armadi živčnobolnih**

kdor trpi na raztresenosti, tesnobi, slabem spominu, živčnem glavobolu, nespasnosti, želodčnih motenjih, preveliki občutljivosti, bolečinah v udih, splošni ali delni telesni oslabelosti ali na drugih nestetih pojavih,

naj naroči mojo tolažbo nudečo knjižico

Kdor jo bo pazljivo prečital, bo prišel do pomirilivega prepričanja, da je pot do zdravlja in veselja do življenja preprosta. Ne čakajte in pišite še danes ponjo!

ERNEST PASTERNAK, BERLIN S. O.
Michaelkirchplatz 13. Abt. 19.